

NIVEGY-VÖLGYI ÓVODA SZENTANTALFA

PEDAGÓGIAI PROGRAM

2025.

Tartalom

1. A Pedagógiai program jogszabályi háttere.....	7
2. Az óvoda adatai	8
3. Bevezető	9
4. Helyzetkép óvodánkról	10
5. Program humán erőforrása	11
6. Az óvoda kapcsolatrendszere	12
6.1. Kapcsolat a családokkal	12
6.2. Kapcsolat az iskolával	13
6.3. Kapcsolat a gyermekjóléti szolgálattal	13
6.4. Kapcsolat a fenntartóval	13
6.5. Kapcsolat a pedagógiai szakszolgálattal	14
6.6. Kapcsolat a környék óvodáival	14
6.7. Az óvoda egyéb kapcsolatai	14
7. Gyermekkép, programunk alapelve	16
8. Óvodakép, programunk globális célrendszere	16
8.1. Alapvető céljaink.....	16
8.2.Általános nevelési feladataink:.....	16
8.3.Óvodánk alapvető feladatai	17
8.3.1. Egészséges életmód alakítása.....	17
8.3.2. Az erkölcsi- szociális érzelmek kialakítása:.....	17
8.3.3. Esztétikai érzelmek kialakítása	19
8.3.4. Az intellektuális érzelmek alakítása	19
8.3.5. Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés megvalósítása	19
8.4. Az óvodáskor végére elért iskolaérettség jellemzői	20
8.4.1. Testi érettség	20
8.4.2. Lelki fejlettség.....	20
9. A nevelés kerete	23
9.1. Az egészségfejlesztési program	23
9.1.1. A gyermekek gondozása, testi szükségletük, mozgásigényük kielégítése	23
9.1.2. A gyermekek egészségének védelme, edzettségének biztosítása.....	25
9.1.3. A gyermekek fejlődéséhez, fejlesztéséhez szükséges egészséges környezet biztosítása	26
9.1.4. A gyermekbántalmazások megelőzése.....	27

9.1.5. Az egészségfejlesztés kiemelt programjai.....	27
9.1.6. A fejlődés eredménye az óvodáskor végén	28
9.2. Az érzelmi nevelés és társas kapcsolatok.....	28
9.2.1. Az érzelmi biztonságot nyújtó, kiegyensúlyozott, szeretetteljes, családi légkör megteremtése a beszoktatástól az óvodáskor végéig	29
9.2.2. A gyermek-gyermek, a felnőtt-gyermek pozitív érzelmi töltésű kapcsolatának kialakítása, az érzelmekre épülő kapcsolatteremtő és megtartó képességek formálása, erősítése	30
9.2.3. A fejlődés eredménye az óvodáskor végén	32
10. Napirend	34
11. A program tartalma	35
11.1. Néphagyomány-ápolás, népszokások.....	35
11.1.1. A néphagyomány tartalma az egyes tevékenység-formákban	35
11.1.2. Az óvodában ünnepelhető ünnepeink, jeles napok, rendezvények	36
11.1.3. Az óvodában ünnepelhető ünnepeink, jeles napok, rendezvények ajánlott tartalmai korcsoportonként	36
12. A program tevékenységformái	46
12.1. Játék.....	46
12.1.1. A játékhoz szükséges feltételek biztosítása (légkör, hely, idő, eszközök, tapasztalatszerzés, élmények).....	46
12.1.2. A gyermekek beszédképességének fejlesztése játék közben	50
12.1.3. Az óvónő játéksegítő módszerei	50
12.1.4. A fejlődés eredménye az óvodáskor végén	50
12.2. Játékba integrált tanulás	51
12.2.3. A játékba integrált tanulás javasolt időkerete	53
12.3. Vers, mese	53
12.4. Ének, zene, énekes játékok, tánc	56
12.5. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka	61
12.6. Mozgás	64
12.7. A külső világ tevékeny megismerése	67
12.8. Munkajellegű tevékenységek	71
13. Tervezés, szakmai dokumentumok, mérés, ellenőrzés, értékelés	75
13.1. Éves munkaterv	76
13.2. Éves ütemterv	76
13.3. Csoportnapló	76
13.4. Fejlődési napló, éves mérési eredményeink	76

14. A német nemzetiségi nevelés pedagógiai programja	78
14.1. Bevezető	78
14.2. A program alapelve	78
14.3. A program célja	78
14.4. A program kapcsolatrendszere	78
14.5. A program feladata	79
14.5.1. Az erkölcsi, szociális érzelmek alakításának feladatai	79
14.5.2. Az esztétikai érzelmek alakításának feladatai	80
14.5.3. Az intellektuális érzelmek alakításának feladatai	80
14.6. A nevelés keretei	80
14.6.1. Az egészséges életmód alakítása	80
A gyermekek gondozása, testi szükségletük, mozgásigényük kielégítése	81
A gyermekek egészségének védelme, edzettségének biztosítása	81
A gyermekek fejlődéséhez szükséges környezet megteremtése	81
A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén	82
14.6.2. Az érzelmi nevelés és a társas kapcsolatok	82
14.7. A program napirendje	83
14.8. A tevékenység kerete	83
14.9. A program tevékenységformái	84
14.9.1. Vers, mese, dramatikus játék	84
14.9.2. Ének, énekes játékok, zenehallgatás	84
14.9.3. Rajzolás, mintázás kézimunka	85
14.9.4. Mozgás, mozgásos játékok	85
14.9.5. A külső világ tevékeny megismerése	86
14.9.6. Munka jellegű tevékenységek	86
15. Grundprinzip des Programms	87
16. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek integrált nevelése, fejlesztése	99
16.1. Az integrált nevelés célja	99
16.2. Az óvodai integrált nevelés feladatrendszere	99
16.3. A feladatrendszer területei	99
16.4. Szakirányú feladatok	100
16.5. A kiemelt figyelmet érdemlő gyermekek csoportjába tartozók	100
16.5.1. A krónikusan, tartósan beteg gyermekek nevelése	100
16.5.2. Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek	100

16.5.3. Sajátos nevelési igényű gyermekek.....	100
16.5.4. Kiemelten tehetséges gyermekek nevelése	103
16.5.5.Kapcsolattartás a fejlesztésbe bevonható szakemberekkel	104
17. Az óvoda gyermekvédelmi tevékenysége	105
18. A program tárgyi feltételei	109

Legitimációs eljárás

OM azonosító: 036849	Készítette Bartalos Richárdné igazgató ph.
Legitimációs eljárás	
Az elkészítésében részt vevő nevelőtestület tagjai Heffler Aliz Hoffman Erika Kádár-Hargitai Kíra	Szülői szervezet véleményezte: 2025. 09. elnök
Fenntartó jóváhagyta 2020. 09.26. társulási tanács elnöke	
Dokumentum jellege: nyilvános	Iktatószáma:
Hatályos: 2025.09.01-től	Érvényes: a kihirdetés napjától visszavonásig
Módosítási, felülvizsgálati lehetőség: - törvényi változások, - fenntartói utasítás, - nevelőtestületi javaslat, döntés Felülvizsgálat tervezett időpontja: 2030/2031 nevelési év.	

1. A Pedagógiai program jogszabályi háttere

- A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény
- A Kormány 77/2025. (IV. 15.) Korm. rendelete az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló 363/2012.(XII. 17.) Korm.rendelet, valamint egyes köznevelési tárgyú kormányrendeletek módosításáról
- 229/2012. (VIII.28.) Korm. Rendelete a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról - 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról
- 2003. évi CXXV. Törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
- 326/2013. (VIII. 30.) Korm. rendelet a pedagógusok előmeneteli rendszeréről és a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény köznevelési intézményekben történő végrehajtásáról
- 1998.évi XXVI. Törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról
- 1997. évi XXXI. tv. a Gyermekek védelemről és gyámügyi igazgatásról
- Az 1998. évi XXVI. Törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségének biztosításáról
- 48/2012. (XII.12.) EMMI rendelet a pedagógiai – szakmai szolgáltatásokról, a pedagógiai – szakmai szolgáltatásokat ellátó intézményekről és a pedagógiai – szakmai szolgáltatásokban való közreműködés feltételeiről
- 15/2013. (II.26. EMMI rendelet a pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről

-
- 419/2024. (XII. 23.) Korm. rendelet a pedagógus-továbbképzés rendszeréről
 - 2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
 - Az óvoda hatályos Alapító Okirata

2. Az óvoda adatai

Az óvoda hivatalos neve: **Nivegy-völgyi Óvoda Nivegy-Taler Kindergarten**

Székhelye: **8272 Szentantalfa, Fő u. 22**

Telefon, fax: **06 87/479 066, 06 87/579002**

e-mail: **ovodavezeto@nivegyovi.hu**

http: **www.nivegyovi.hu**

Az óvoda fenntartója: **Nivegy-völgyi Önkormányzatok Óvodafenntartó Társulása**

Fenntartó címe, telefonszáma: **8272 Szentantalfa, Fő u. 39. 87/479 499**

Óvodai csoportok száma: **2**

Csoportszervezés formája: **részben osztott**

3. Bevezető

Köszöntjük mindazon partnereinket, akik óvodánk nevelési programját kézbe veszik, jelezve, hogy érdeklődnek az intézményünkben folyó pedagógiai munka iránt.

E program az 1999-ben elfogadott és bevezetésre került helyi nevelési program módosított változata.

Jelen programunk az Óvodai nevelés országos alapprogramja módosításait figyelembe véve készült. Tartalmában és felépítésében az "Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel" című óvodai nevelési program adaptációja, kiegészítve a német nemzetiségi programmal és a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek integrált nevelésének programjával.

A program szellemisége a nevelőtestület elhivatottságát, a helyi társadalmi és természeti sajátosságok alapos ismeretét hivatott tükrözni. Fontosnak tartjuk, hogy az olvasó meglássa benne a számunkra fontos pedagógiai értékeket és innovatív törekvéseinket.

4. Helyzetkép óvodánkról

Szentantalfa a Balaton-felvidék gyönyörű völgyében, a Nivegy-völgyben fekszik. E völgy egyúttal az intézmény névadója is. Az intézmény öt község - Szentantalfa, Balatoncsicsó, Szentjakabfa, Óbudavár és Tagyon - közös fenntartásában működik

Épületünk Szentantalfa csodálatos panorámát nyújtó dombjának tetején található, ahol a Balaton, az erdők, a szőlősorok és a szomszédos falu képe egyszerre tárul elénk. Nem elhanyagolható szempont, hogy gyermekeink az utca zajától, forgalmától elzárt, fákkal körülölelt területen tölthetik mindennapjaikat.

A Nivegy-völgyi gyermekek számára egy korszerű, akadálymentesített, a fenntarthatóság jegyében működő épület biztosítja az óvodai ellátást. Az evangélikus templom környezetébe simuló intézmény kívül, belül harmonikus, esztétikus megjelenéssel jelzi küldetését. A gyermekek részére árnyas, szépen felújított, biztonságos óvodaudvar teszi lehetővé a napi levegőzést és mozgást, ahol mindkét csoport együtt játszhat. Udvarunkon veteményes magas ágyások, komposztáló, az óvoda előtt pedig virágos és örökzöldkert ad lehetőséget a munka jellegű tevékenységek gyakorlására.

Az öt települést magába foglaló Nivegy-völgy olyan természeti adottságokat kínál nekünk erdeivel, forrásaival, patakjaival, lankás dombjaival, gazdag növény és állatvilágával, hogy elengedhetetlen a környezeti nevelés kiemelt területként való kezelése. Sokévi, céltudatosan végzett környezettudatos nevelési tevékenységünket hivatalosan is igazolja, hogy 2009 őszétől elnyertük a „ZÖLD ÓVODA” címet, 2019-től pedig „ÖRÖKÖS ZÖLD ÓVODA” vagyunk.

Intézményünk két, részben osztott gyermekcsoporttal működik, 55 férőhellyel. Csoportszervezési szabályunk az életkor figyelembevételén alapul. A Hétpettyes katica csoport a 3-4 éveseket, az Őzike csoport az 5-6-7 éveseket fogadja. Ez utóbbiban német nemzetiségi nevelés is folyik.

A körzetben élő családok gyermekeit minden esetben fel tudjuk venni, esetenként a körzeten kívülről is fogadunk óvodást. Legtöbb gyermek helyben lakó, a bejáró gyermekeket pedig falugondnoki szolgálat szállítja óvodába.

Óvodánk társadalmi háttérét jelentősen meghatározza a körzetben élő Nazarénus Gyülekezethez tartozó családok jelenléte. Óvodásaink 80%-a ezekből a családokból

érkezik. A hitüket aktívan gyakorló, életformájukat ehhez igazító családok és óvodánk kapcsolatára az elfogadás, a tiszteletben tartás és a segítő, támogató együttműködés jellemző. Óvodásaink zöme sokgyermekes családból érkezik, ezért hosszú évekig tudunk kapcsolatban maradni egy-egy családdal, mely jelentősen megkönnyíti az együttműködést.

A Nivegy-völgyi embereknek a megélhetést a helyben működő vállalkozások és a mezőgazdaság adja. Ezek közül jelentős a szőlészet-borászat, méhészet, állattartás kézműves termékek előállítása. A gyerekek jó anyagi körülményekkel rendelkező családokban nevelődnek, rendezett kertés otthonokban. Ebből következően a hátrányos helyzetű gyermekek száma elenyésző.

Óvodánk sajátos nevelési igényű gyermekeket is befogadó intézmény, a megfelelő tárgyi és személyi feltételek biztosításával látja el szükség esetén a sérült gyermekeket.

5. Program humán erőforrása

Az óvoda alkalmazottainak száma: 10fő

Ebből:

4 fő óvodapedagógus

2 fő dajka

4 fő konyhai alkalmazott

Az óvoda működését óvodavezető irányítja, aki egyben csoportban dolgozó óvodapedagógus is. Az óvónők szakirányú főiskolai diplomával rendelkeznek, az óvoda vezetője szakvizsgázott pedagógus.

A német nemzetiségi nevelést egy óvónő végzi, aki német nemzetiségi óvodapedagógusi diplomával rendelkezik.

A személyi feltételek biztosításának köszönhetően az óvoda teljes nyitvatartási ideje alatt óvodapedagógus foglalkozik a gyermekekkel.

A két szakirányú végzettséggel rendelkező dajka olyan munkaidő beosztásban dolgozik, hogy nyitástól zárásig segíthesse az óvónők munkáját.

A felújított, jól felszerelt saját főzőkonyhánkon naponta 180 adag étel készül, az óvodai mellett iskolai, szociális és vendégétkeztetést is ellát.

A gyógypedagógiai fejlesztő foglalkozások egy részét helyben, más részét Balatonfüreden látják el a Veszprém Megyei Pedagógiai Szakszolgálat pedagógusai.

6. Az óvoda kapcsolatrendszere

6.1. Kapcsolat a családokkal

Legfontosabb partnerünknek a családot tekintjük. Az óvodáskorú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család. Az óvoda a családdal együtt, azt kiegészítve szolgálja a gyermekek fejlődését. A szülők és az óvónők jó együttműködése feltétlenül szükséges a gyermekek harmonikus fejlődéséhez és fejlesztéséhez, szükség esetén a hátránycsökkentéshez.

Az óvoda körültekintően szervezi meg az együttműködés formáit, mely az információk áramoltatását, a szemléletformálást, az óvoda tartalmi munkájának szakszerű megismertetését, a gyermekek egyéni fejlődésének jellemzőit hivatott közvetíteni.

A kapcsolattartás formái:

Nyílt napok, óvodába lépés előtti családlátogatás, gyengéd beszoktatás - kiválóan alkalmas arra, hogy a szülő már az óvodába lépés előtt és óvodába lépéskor megismerje az óvodai életet, szokásokat, s tájékoztatást kapjon gyermeke óvodai életéről.

Szülői értekezletek, fogadóórák – segítik az információk hiteles áramlását, a közös nevelési elvek, szabályok kialakítását, a tapasztalatcserét és a korrekt tájékoztatást.

A szülőkkel együtt, a szülők bevonásával szervezett rendezvények (kirándulások, témahetek, nyílt napok, ünnepek) bemutatkozó, kapcsolatépítő, a nevelőmunkánkat segítő és támogató céllal, folyamatosan bővülő és alakuló formái az együttműködésnek.

A *napi kapcsolattartást* elengedhetetlenül szükségesnek tartjuk, hogy a szülő teljes mértékben tájékozott legyen a gyermekével történt lényeges eseményekről. Ezek alkalmával minden esetben figyelembe vesszük a családok saját nevelési elveit, tanácsainkat ezek ismeretében adjuk és tiszteletben tartjuk eltérő világnézetüket az intervenciós gyakorlat elvét követve.

Az óvoda ezen kívül segítséget nyújt a szülők érdekegyeztető, érdekérvényesítő fórumainak létrehozásában a szülői szervezet közvetítésével.

6.2. Kapcsolat az iskolával

Az óvodánkból kikerülő gyermekek nagy része a Nivegy-völgyi Német Nemzetiségi Nyelvoktató Általános Iskolában kezdi meg tanulmányait. Kapcsolatunk e köznevelési intézménnyel évek óta harmonikus és aktívan együttműködő. Fontosnak tartjuk, hogy az iskola tanítói személyes tapasztalatok birtokában “vegyék át” tőlünk a gyerekeket, így ennek érdekében ismerkedésre és tapasztalatcserére lehetőséget adó programokat szervezünk. Az óvoda *nyílt napot* szervez, melyre minden évben meghívja a leendő elsős tanítót, az óvoda pedagógusai pedig óralátogatásokon és személyes megbeszéléseken tájékozódnak volt óvodásaink iskolába való beilleszkedéséről.

Közös programok szervezésével igyekszünk még szorosabbá tenni együttműködésünket. Évek óta résztvevői és előadói az iskolások az óvodai karácsonyi ünnepnek, gyermeknapunkra hívjuk az első osztályosokat, óvodásaink pedig Márton napon adnak műsort az iskolában.

Intézményünk jelentősebb programjairól, eseményeiről a “Nivegy-völgyi Csengőszó” című iskolai újságban adhatunk hírt. A kapcsolattartás formáinak és módozatainak bővítésére és további elmélyítésére nyitottak, kezdeményezők vagyunk.

Természetesen nemcsak azon óvodásaink sorsát kísérvük figyelemmel, akik az említett iskolába kerülnek. Nyitunk a szomszédos iskolák felé is, együttműködést ajánlva és érdeklődést tanúsítva az ott tanuló, nevelődő gyermekeink iránt.

6.3. Kapcsolat a gyermekjóléti szolgálattal

A gyermekjóléti szakmai feladatokat a Balatonfüredi Szociális Alapszolgáltatási Központ látja el a körzetünkben. Esetkonzultáción, esetkonferencián történik a tapasztalatok megosztása. Az óvoda jelzőrendszeri kötelezettségét szükség esetén írásos megkereséssel teljesíti.

6.4. Kapcsolat a fenntartóval

A Nivegy-völgyi Önkormányzatok Óvodafenntartó Társulásának elnökével, Szentantalfa község polgármesterével a közvetlen, rendszeres kapcsolattartást és együttműködést az

igazgató végzi. A társulási gyűléseken kívül a településünk/településeink sajátosságait kihasználva gyakori a személyes konzultálás, megkeresés.

Intézményünk nyitott és együttműködő kapcsolatra törekszik, a közös gondolkodást, megoldáskeresést előtérbe helyezve. A fenntartó elvárásait figyelembe véve történik az óvoda működtetése, szerveződik az óvodai nevelés.

A német nemzetiségi nevelést érintő ügyekben négy település (Balatoncsicsó, Szentjakabfa, Tagyon, Szentantalfa) nemzetiségi önkormányzatának képviselőivel tartunk kapcsolatot.

6.5. Kapcsolat a pedagógiai szakszolgálattal

Nevelőmunkánk fontos támogatói, segítői a gyógypedagógiai szakemberek. A Veszprém Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Balatonfüredi Tagintézménye részben helyben biztosítja számunkra a logopédiai és fejlesztőpedagógiai szolgáltatást. A szolgáltatás egyéb területeit Balatonfüreden vehetik igénybe a szülők. Aktív, együttműködő kapcsolatunknak köszönhetően a lehető leghamarabb, szükség szerint már 3 éves korban hozzájuthatnak a gyermekek az egyéni fejlesztéshez, segítve a hátrányok, hiányosságok leküzdését.

6.6. Kapcsolat a környék óvodáival

Településünk közelében több óvodával kapcsolatot tartunk, így a balatonakali, zánkai intézménnyel. Kirándulások keretében a gyermekekkel látogatást teszünk óvodás társaiknál, a vendéglátást lehetőségeinkhez mérten viszonyozzuk. Gyermekeknek szóló előadókat hívunk, lehetőséget teremtve az ismerkedésre. Az óvodák között a szakmai kapcsolattartást is fontosnak tartjuk, szakmai előadások szervezésével, tapasztalatcserére alapozó megbeszélésekkel. Évente táncdalalkozó keretében kapcsolódunk a megye nemzetiségi óvodáihoz.

6.7. Az óvoda egyéb kapcsolatai

Az óvoda rendszeres kapcsolatot tart fent a helyi egészségügyi szakemberekkel- védőnővel, háziorvossal, gyógytornásszal.

Felekezettől függetlenül helyben biztosítjuk a hittanoktatást a köveskáli református lelkésszel.

Folyamatosan bővítjük azon partnereink körét, akik nevelési céljaink megvalósításában hatékony segítőink lehetnek. Témaheteink, erdei programjaink, ünnepeink során bevonjuk őket, hogy szaktudásukkal, eszközeikkel minél összetettebb, élményszerűbb ismeretadást tegyünk lehetővé, hangsúlyosan a külső világ tevékeny megismerésére fókuszálva. Partnereink: Balaton-felvidéki Erdei Iskola, erdészek, őstermelők, gazdálkodók, iparosok, kézművesek, kulturális szolgáltatók, sportszakemberek, helyi könyvtáros. E partnerek körét folyamatosan igyekszünk bővíteni, új lehetőségeket keresni.

7. Gyermekkép, programunk alapelve

Szeretetteljes, a gyermeki személyiségnek bizalmat és biztonságérzetet adó, érzelemgazdag, másságot, különböző világnézeteket toleráló, óvó –védő óvoda megteremtése, ahol a gyermekközpontúság úgy jelenik meg, hogy tartást, önállóságot, boldogságot ad a gyermekeknek.

Kiindulási pontjaink:

Minden gyermek a saját képességrendszerének figyelembevételével nevelhető, fejleszthető.

A felnőttek tetteikkel sugározzák a feltétel nélküli szeretetet, s azt, hogy “tisztellek Téged, fontos vagy nekem, csakis Rád figyelek, és segítek Neked, ha szükséged van a segítségemre”.

Minden gyermek ismerje és tudja meg értékeit, de azt is érzékelje, hogy melyek a hiányosságai. Ezt fogja fel természetesen, minden lelki feszültség nélkül.

8. Óvodakép, programunk globális célrendszere

8.1. Alapvető céljaink

Az óvodások nyugodt, élménygazdag, harmonikus fejlődésének elősegítése a magasabb rendű érzelmek kibontakoztatásával, az életkori és egyéni sajátosságok, valamint az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével.

Sokoldalú képességfejlesztés segítségével a gyermeki személyiség egészére irányuló fejlődés biztosítása, elősegítése.

Komplex élmények biztosításával, segítségével erős érzelmi kötődés kialakítása a gyermekekben a szűkebb és tágabb környezetük, lakóhelyük és hazájuk iránt. Ehhez a megfelelő személyi és tárgyi környezet biztosítása.

8.2.Általános nevelési feladataink:

Az óvodások testi, lelki szükségleteinek kielégítése az erkölcsi- szociális, esztétikai és az intellektuális érzelmek differenciálódásával. Azon gyermeki személyiségvonások fejlesztése, amik segítik az iskolai közösségbe történő beilleszkedést.

8.3. Óvodánk alapvető feladatai

8.3.1. Egészséges életmód alakítása

Óvodásainknak biztosítjuk az egészséges és biztonságos környezetet, melyben kialakítjuk az egészségüket védő, gyermekbaleseteket megelőző szokásokat.

A gyermekeink igényes gondozására törekszünk, fejlesztjük harmonikus, összerendezett mozgásukat, testi képességüket, kielégítjük napi mozgásszükségletüket.

Az egészségmegőrzéshez, baleset megelőzéshez szükséges szokásokat megismertetjük, gyakoroltatjuk, segítjük beépülésüket.

A gyermekeket megtanítjuk arra, hogy tiszteljék, szeressék környezetüket, és minél többet tudjanak róla, alapozódjanak meg a környezettudatos magatartás szabályai, ezeken keresztül fejlődjön a gyermekek érzékelése, észlelése, emlékezete, figyelme, gondolkodása.

Megfelelő szakemberek bevonásával a prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatokat ellátjuk.

E fő feladatok meghatározása után részletesen kifejtethetjük az óvoda egészségnevelő munkáját, azokat a feladatokat, amelyeket nap, mint nap fontosnak és kívánatosnak tart a nevelőtestület.

Gondoljunk arra, hogy mit tudunk biztosítani azért, hogy a gyermekeknek tiszta, egészséges környezete legyen az óvodában.

Hogyan gondozzuk a gyermekeket, milyen szokásokat szeretnénk érvényesíteni a testápolás, öltözködés és a táplálkozás során?

Milyen lehetőségeket teremtünk a gyermekek testi képességének fejlesztéséhez, a mindennapi edzésük biztosításához?

Hogyan szervezzük meg a gyermekek életkorának, igényeinek megfelelő nyugodt pihenést, alvást?

8.3.2. Az erkölcsi- szociális érzelmek kialakítása:

A gyermeket már az óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások érik, mindezt a befogadás szokásrendszerével alapozzuk meg.

A gyermekek számára családi légkört biztosítunk, hogy jól érezzék magukat és tudjanak kibontakozni a felnőttek és gyermekek társaságában.

A gyermekekkel foglalkozó felnőttek viselkedése, kommunikációja modellértékű szerepet töltsön be.

Célunk az erkölcsi és kulturális értékek megismertetése, a magántulajdon tiszteletben tartása, a kultúra iránti érzékenység, nyitottság kialakítása.

A nevelőmunka fontos része a gyermekek érzelmi életének gazdagítása, az érzelmi állapot tartósságának fokozása, valamint az érzelmek felett való uralkodás képességének megerősítése.

Célunk olyan óvodai élet szervezése, melyben sok a közös élmény, a közös tevékenység. A közös együttlétek, szimbólumok, jelek erősítenek meg olyan erkölcsi tulajdonságokat, mint az együttérzés, figyelmesség, segítőkészség, önállóság, önfegyelem, pontosság, szorgalom, kitartás, állhatatosság, szabálytartás, a közösen végzett munka öröme, önzetlenség.

A mindennapi testi - lelki edzés lehetőségével fejlesztjük a gyermekek erőnlétét, alkalmazkodó képességét, testi harmóniájának kialakulását.

A gyermek- gyermek, felnőtt - gyermek viszonyában megmutatkozó pozitív érzelmi töltéssel segítjük a konstruktív együttműködő társas kapcsolatok kialakulását, az egészséges önértékelést, önértékelést. A gyermek legyen képes a környezetében lévő emberi kapcsolatokban észrevenni a jót és a rosszat.

Önmaguk és mások szeretetére, tiszteletére, megbecsülésére nevelünk.

A szociális érzékenység kialakításával segítjük a másság elfogadását.

Az érzelmekre épülő kapcsolatteremtő képességek megerősítésével segítjük a barátkozást, lehetővé tesszük, hogy minden gyermek megtalálja a helyét, szerepét a csoportban.

Tevékenységek által segítjük, hogy a gyermekekbe beépüljenek azok az érzelmek, melyek a nemzeti identitástudathoz, a keresztyén kulturális értékek elfogadásához, a hazaszeretethez, a szülőföldhöz és családhöz való kötődést erősítik.

A hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeinek óvodai nevelésében biztosítjuk az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, társadalmi integrálását.

Speciális felkészültségű szakemberekkel együttműködve segítjük a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek beilleszkedését.

8.3.3. Esztétikai érzelmek kialakítása

Az egészséges, esztétikus környezet biztosításával segítjük a szépérzék kialakulását. Az ízlésformálás jelenjen meg az óvoda mindennapjaiban, természetben, tárgyi-társadalmi környezetben egyaránt.

A művészeti tevékenységekhez kapcsolt rácsodálkozási élményekkel a gyermekekben erősítjük az élmény-befogadó képességet.

Arra szoktatjuk a gyermekeket, hogy képesek legyenek a tárgyi- emberi- természeti környezetben észrevenni a szépet.

Arra törekszünk, hogy az esztétikai élmények legyenek alkotói és formálói a gyermekek esztétikai ítéletének.

8.3.4. Az intellektuális érzelmek alakítása

Az intellektuális érzelmek kinyilvánításával segítjük az érdeklődés felkeltését, a tanulási vágy kialakulását, a szűkebb-tágabb környezet nyitott, érzékeny befogadását,

Célunk, hogy a gyermekek kíváncsisága, utánzási kedve, fejlessze az értelmi képességeket- az észlelést, érzékelést, emlékezetet, figyelmet, képzeletet, gondolkodást- különös tekintettel a kreativitásra.

A kíváncsiságot felkeltő tevékenységek során szerzett tapasztalatok folyamatos feldolgozása fejlessze az egyszerű gondolkodási műveletek alkalmazását, az ismeretek emlékezetben tartását.

Az érzelmi alapigények biztosításával- biztonságérzet, szeretetérzet, védettségérzet- segítjük a gyermeket abban, hogy érzéseit, gondolatait szóval, mozgással vagy vizuális eszközök segítségével szabadon kifejezhesse.

8.3.5. Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés megvalósítása

A gyermekek nyelvi képességének fejlesztését és a kommunikáció különböző formáinak alakítását valamennyi tevékenység során figyelembe vesszük.

Célunk a gyermekek beszédkedvének fenntartása a folyamatos szókincsgazdagító, beszédfejlesztő módszerek segítségével, különösen a játék lehetőségeinek kiaknázásával. A meghitt beszélgetésekkel erősítjük a gyermekek kommunikációs aktivitását, beszélőkedvét.

A nevelőtevékenység egészében a felnőttek helyes mintaadással biztosítják a modellértékű nyelvhasználatot a gyermekek számára.

Különös figyelmet fordítunk az anyanyelv használatának megbecsülésére.

Az óvoda számára elérhető kulturális intézmények bevonásával változatos formáját biztosítjuk a magyar nyelvi kultúra átörökítésének.

8.4. Az óvodáskor végére elért iskolaérettség jellemzői

A gyermek belső érése, a családi nevelés és az óvodai nevelés eredményeként a gyermekek többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet, belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben az óvodásból iskolássá érik.

Az iskolaérettség feltételei: a testi, a lelki és a szociális érettség.

8.4.1. Testi érettség

A gyermek eljut az első alakváltozáshoz. Testarányai megváltoznak, megkezdődik a fogváltás. Teste arányosan fejlett, teherbíró. Erőteljesen fejlődő mozgáskoordináció és finommotorika jellemzi. Mozgását, viselkedését, szükségleteinek kielégítését képes szándékosan irányítani.

8.4.2. Lelki fejlettség

A gyermek nyitott érdeklődéssel rendelkezik. A tanuláshoz szükséges képességei folyamatosan fejlődnek. A téri, vizuális, akusztikus észlelése, téri tájékozódása, térbeli mozgásfejlettsége differenciálódik, testsémája kialakult.

Az önkéntelen bevézés mellett egyre nagyobb arányban jelenik meg a szándékos bevézés, megnő az emlékezet megőrzésének időtartama, a felismerés mellett nagy szerepet kap a felidézés.

Megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, annak tartama, terjedelme fokozatosan növekszik, képes lesz figyelmét a gyermek megosztani.

A cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.

A gyermek érthetően beszél, gondolatait, érzelmeit életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal fejezi ki. Minden szófajt használ, mondatszerkezeteket, különböző

mondatfajtaikat alkot. Tisztán ejti a magán és mássalhangzókat. Mások beszédét végighallgatja, megérti.

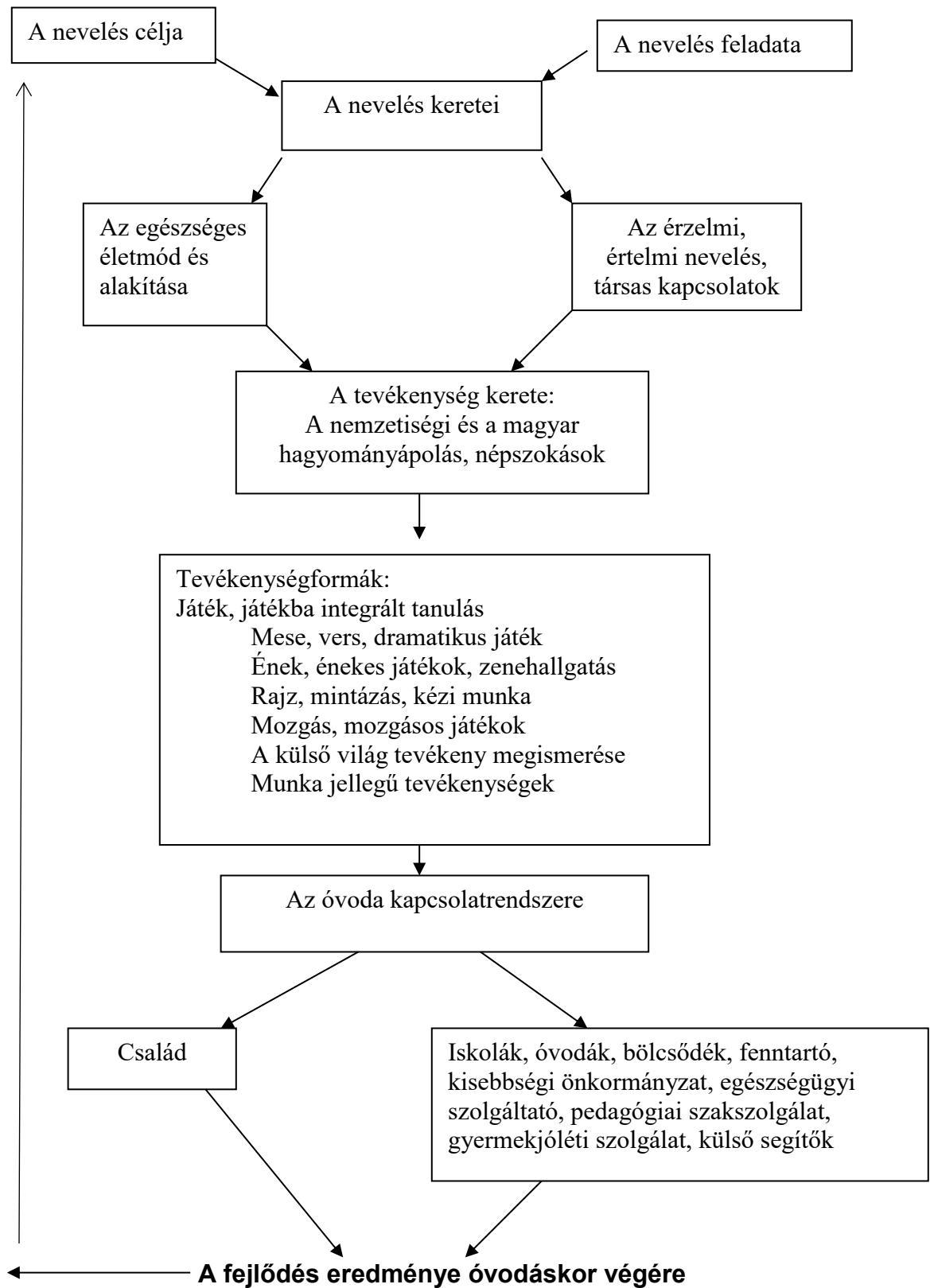
Elemi ismeretei vannak önmagáról és környezetéről: név, lakcím, szülei foglalkozása, napszakok, évszakok, azok időjárási jellemzői, szűkebb lakóhelye, környezetében élő növények, állatok, azok gondozása, védelme, öltözködés, gyalogos közlekedés szabályai, elemi mennyiségek ismerete, a természeti és társadalmi környezet megbecsülése, védelme.

8.4.3. Szociális érettség

A gyermek képes az együttműködésre, kapcsolatteremtésre felnőttekkel és gyerekekkel. Képes az életkorának megfelelően felállított szabályokhoz alkalmazkodni. Feladattudata, kitartása, önállósága, önfegyelme folyamatosan fejlődik, szükségleteinek késleltetésére képes, megfelelő munkatempója van. A gyermekközösségben jól érzi magát, képes barátságot kötni, társaival képes kommunikálni.

A sajátos nevelési igényű és a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek iskolaérettségi feltétele minden esetben egyedi. Meghatározza a gyermek egyéni képességszintje, illetve a gyermeket befogadó iskola elvárásai. Ezen gyermekek csak a folyamatos, speciális szakember(ek) segítségével végzett fejlesztő munka mellett érhetik el az iskolaérettség feltételeit.

A program rendszertáblája

9. A nevelés kerete

9.1. Az egészségfejlesztési program

Célja: Olyan óvodai élet megszervezése, mely a gyermekek testi-lelki egészségének megőrzését, fejlesztését szolgálja. Elősegítse a kiegyensúlyozott pszichés fejlődést, segítse a gyermeket a környezetéhez való alkalmazkodásban, felkészítse a környezetből jövő káros hatásokkal szembeni védekezésre.

Feladatok:

- A gyermekek gondozása, testi szükségletük, mozgásigényük kielégítése.
- A gyermekek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése, a gyermekbalesetek megelőzését szolgáló szabályok beépítése.
- Az egészséges életmód, a testápolási, étkezési, öltözködési, betegségmegelőzési szokások megalapozása.
- A gyermekek fejlődéséhez szükséges egészséges környezet biztosítása.
- A gyermekbántalmazások megelőzése.
- Prevenációs és korrekciós testi-lelki nevelési feladatok, az óvodapedagógusok, szülők együttműködésével, szakemberek bevonásával.

9.1.1. A gyermekek gondozása, testi szükségletük, mozgásigényük kielégítése

Az óvónő, az óvodai felvétel után készítsen a gyermekről anamnézist, ezzel elindítja az ismerkedés folyamatát. Elsősorban a gyermekek testi szükségleteinek feltárására helyezze a hangsúlyt. A testi szükségletek kielégítése alapozza meg a gyermekek jó közérzetét, ami minden egyéb tevékenységvégzéshez szükséges. A növekedés, fejlődés üteme minden egyes gyermeknél másképpen alakul. Ezért folyamatos megfigyeléssel, testmagasság, testsúly összehasonlító mérésekkel segítse az egyéni sajátosságok feltárását.

A gyermekek gondozásának záloga az óvónő, a dajka és a gyermekek közötti meghitt, megértő viszony, a természetes testközelség megléte. A gyermekek attól fogadnak el gondoskodást, akik őszinte, hiteles viselkedéssel közelednek hozzájuk, és tapintatot, elfogadást közvetítenek. Ilyen feltételek mellett ismerhetők meg a gyermekek igényei,

családból hozott szokásai. Az óvónő és a dajka a fokozatosság betartásával törekedjen arra, hogy a gyermekek egyre önállóbban elégítsék ki szükségletüket.

Az önálló testápolás, étkezés, öltözködés szervezettségét az óvodába lépés pillanatától biztosítsa az óvónő és a dajka. A beszoktatás ideje alatt minden gyermekkel együtt végezze a teendőket, hogy megtanulhassák a fogásokat, testápolási szokások sorrendjét. Az egy csoportban dolgozó óvónők a dajkák bevonásával állapodjanak meg a szükségleteket kielégítő szokások pontos menetében az azonos gyakoroltatás érdekében.

A fejlődés egyik feltétele a táplálkozás, mely az elhasznált energiát pótolja és a további testépítést biztosítja. A gyermekek a napi háromszori étkezéssel tápanyagszükségletük nagy részét az óvodában kapják. Ezért az óvodapedagógusok kísérik figyelemmel a gyermekek étrendjét, hogy kellően változatos és megfelelő tápanyag összetételű legyen, az óvodavezető és az ételmezésvezető együttműködve ügyeljenek arra, hogy a hatályos táplálkozási és egészségügyi szabályok betartásával készüljenek az ételek, kerülve a magas cukor- és sótartalmú valamint a telítetlen zsírsavak használatát és előnyben részesítve a napi zöldség és gyümölcs, valamint a tejtermékek fogyasztását. Mindebben előnyünk a saját főzőkonyha.

Az étkezési szokásokat az óvónő úgy alakítsa ki, hogy minél kevesebb várakozási idő maradjon, jól szervezetten, rugalmasan működjön. A gyermekeknek különböző táplálkozási szokásaik vannak. A felnőttek ismerjék meg ezeket a szülők segítségével, és kellő toleranciával fogadják el a kezdeti étvágytalanságot, válogatást. Később ösztönözzék a gyermeket, de ne kényszerítsék az ételek elfogyasztására. Heti rendszerességgel tartsanak gyümölcsnapot, ahol a gyermekek különböző módon dolgozzák fel és fogyasszák el (darabolás, centrifugálás, gyümölcs-zöldség saláta, aszalás stb.) az otthonról hozott gyümölcsöt, zöldséget. Biztosítsák, hogy a nap bármely szakában ihassanak.

A testápolás a gyermekek tisztaság igényének és a betegségmegelőzés tudatos magatartásformájának kialakítását szolgálja. Az óvónő és a dajka a gyermekek ápolása közben teremtsen interakciót, hogy a gyermek kívánsága, kérése alapján tudjon segíteni. Ezen a téren is nagy különbségek mutatkoznak a gyermekek között. Az óvodai és a családi gondozási szokások összehangolása segít az azonos elvek betartásában. A

bőrápoláshoz, fogmosáshoz, hajápoláshoz, az orr tisztán tartásához, a WC-használathoz a felnőttek teremtsék meg a feltételeket úgy, hogy a gyermekek fokozatosan, önállóan végezhessek ezeket a teendőket.

Az időjárásnak megfelelő öltözködés védi a gyermekeket, ezért az óvónő hason a szülőkre, hogy többrétegűen öltöztessék gyermekeiket.

Ennek kialakításában a szülők lehetnek a partnerek, akiket fontos meggyőzni a praktikus, ízléses öltözködés előnyeiről.

A mindennapi szabad és irányított mozgás nélkülözhetetlen eleme az óvodai életnek. A gyermekek a természetes nagymozgásokat, mozgáselemeket egyénileg gyakorolják. A sokféle mozgásos tevékenység jól szolgálja a gyermekek mozgáskoordinációjának fejlesztését. A rövidebb, hosszabb ideig tartó, szervezett séták is hozzájárulnak a gyermekek mozgásszükségletének kielégítéséhez.

A gyermekek alvásigényének egy részét az óvoda elégíti ki. Az alváshoz tiszta levegőre van szükség, ezért lefekvés előtt alapos szellőztetéssel teremtjük meg a feltételeket. A nyugodt pihenés feltétele a csend, bizonyos bezártság. Az elalvás előtti mesélés és az azt követő altatók dúdolása kondicionáló reflexként hat. Ha lehet, minden alkalommal éljük át az altató hatására kialakult szendergés állapotát. A gyermekeknek egyénenként változó az alvásigénye.

9.1.2. A gyermekek egészségének védelme, edzettségének biztosítása

A fertőzések terjedését a gyakori szellőztetéssel, kézmosással, testedzéssel, megfelelő öltözködéssel, külön törölköző használatával igyekszünk gátolni.

Az óvodában megbetegedett gyermeket fokozott gondoskodással, elkülönítve gondozza a felnőtt mindaddig, míg szülei meg nem érkeznek. Ez feltétlenül fontos láz, hányás, kiütés, hasmenés, bőrpír, erős köhögés esetén.

Három-négy éves gyermekeknél gyakran előfordul, hogy bevizelnek. A felnőttek óvakodjanak a gyermekek megszégyenítésétől. Csakis a tapintatos, szeretetteljes bánásmód, és a szülőkkel való partneri, jó emberi kapcsolat szüntetheti meg az okokat.

A négy-öt éves korban kialakuló alakváltozás, a hirtelen növekedés gyakran okoz hanyag testtartást. A szervezett mozgásos tevékenységek, különösen a prevenció fejlesztő

tornák, a mozgásigény kielégítése segít a gerinc deformitások megelőzésében. A lábboltozatot erősítő, fejlesztő mozgással a lúdtalpas gyermek lábtartása javítható.

A gyermekek egészséges életmódját úgy lehet biztosítani, ha minden nap edzési lehetőségük van. Erre a legtöbb alkalmat a levegőn tartózkodás biztosítja, mely növeli a gyermekek ellenálló képességét. Ezért mindennap tartózkodjanak a levegőn, időjárástól függően. Mozgásszükségletük kielégítése érdekében az óvónő szervezzen napi kocogó-futó, játékos tornát, eszközzel és anélkül, szükség szerint teremben is. A felnőttekkel végzett rendszeres kocogások, futások ösztönzően hatnak rájuk, és fokozzák a szív jó vérellátását, a rugalmasságot, állóképességet. A kondicionáló mozgások adjanak igazi felfrissülést, felüdülést a gyermekeknek.

9.1.3. A gyermekek fejlődéséhez, fejlesztéséhez szükséges egészséges környezet biztosítása

Az óvoda feltételrendszere befolyásolja a gyermekek egészséges életmódjának szintjét. A gazdag tárgyi környezetünk megfelel az egészségügyi előírásoknak és esztétikus, nyugtató hatású színharmóniát áraszt, jó alapot ad az óvodai nevelő munkához.

Az óvoda épületét a nevelési, fejlesztési feladatok megvalósításának figyelembevételével az óvónők esztétikusan rendezzék be.

A több funkciót betöltő csoportszobát tegyék alkalmassá a szabad játékra, a tevékenységek végzésére, étkezésre, az alvásra és a pihenésre. A csoportszoba barátságossá, otthonossá, esztétikussá tétele az ízlésközvetítés miatt, valamint a gyermekek jó közérzetének biztosítása miatt is fontos. A természetes világítás felhasználása céljából az ablakot hagyjuk szabadon, csak olyan függönyt használunk, ami nem veszi el a fényt. A mozgásos tevékenységeket mindig nyitott ablaknál végezzék a gyermekek. Fűtés idején a száraz levegő enyhítésére párologtató szükséges. Erős napsütés ellen a csoportszobát világos függönnyel védjük.

Az óvónő a többféle játéktevékenységhez alakítson ki elkülönített csoportszoba részeket. Lehetőség szerint alakítson ki mesesarkot, ami a személyes perceknek, napi mesélésnek, drámajátékoknak a színtere. Legyen olyan sarok vagy csoportszoba rész, ahol a gyermekek összegyűjthetik a séták alkalmával talált "kincseket". Az öltözők berendezése, világítása, fűtése, szellőztetése biztosítson minden feltételt a nyugodt vetkőzéshez,

öltözéshez. Minden gyermeknek legyen külön szekrénye. Az öltözőben a szülők részére legyen egy esztétikus hirdetőtábla.

A mosdóban megfelelő méretű eszközök segítsék a szükségletek kielégítését. Minden gyermeknek legyen elkülönített fogmosó felszerelése, törölközője.

A programhoz egy olyan helyiség szükséges, ahol az ovi-galéria megrendezhető. A gyermekek szemmagasságában kiállított alkotásai megfelelő megvilágításban szolgálják az alkotásokra történő rácsodálkozást.

Az óvoda egyik fontos fejlesztési tere az óvodaudvar. Az udvar akkor tölti be funkcióját, ha a gyermekek szinte egész napjukat a levegőn tölthetik.

Az udvaron van árnyékos és napos játszórész. Van füves, homokos és betonos rész is. Az udvaron a gyermekeknek biztosítva van a higiénikus tárolással előkészített ivóvíz.

9.1.4. A gyermekbántalmazások megelőzése

A gyermekek testi-lelki egészségének védelmében az óvónők fordítsanak kiemelt figyelmet a bántalmazásra utaló jelekre (zúzódások, foltok égési sérülések a gyermek testén, a viselkedés megváltozása, a játékban megnyilvánuló jelek, dadogás, széklet –és vizelettartási problémák).

A jelek észlelésekor a vezető bevonásával történjen a szülők tapintatos megkeresése és gyermekvédelmi programban megjelölt szakemberek és szervek bevonása.

9.1.5. Az egészségfejlesztés kiemelt programjai

- betakarítás hete
- ovi-foci
- egészség hét
- zöld jeles napok
- hungarikum hét
- nemzetiségi hét
- erdei túrák, kirándulások
- erdei ovi

9.1.6. A fejlődés eredménye az óvodáskor végén

- A testápolási szokásoknak megfelelően a gyermekek teljesen önállóan, felszólítás nélkül tisztálkodnak, fogat mosnak.
- A tisztálkodási eszközökre vigyáznak, helyükre teszik azokat. A zsebkendőt önállóan használják köhögésnél, tüsszentésnél egyaránt.
- Önállóan eldöntik, hogy mennyi ételt fogyasztanak, önállóan merítenek levest, töltenek vizet a kancsóból.
- Készségszinten használják a kanalat, villát.
- Esztétikusan terítenek, higiénikusan étkeznek.
- Étkezés közben halkán beszélgetnek.
- Teljesen önállóan öltöznek.
- A ruhájukat ki-begombolják, cipőjüket befűzik, bekötik.
- A ruhájukat esztétikusan, összehajtva a polcukra helyezik.
- A környezetükben igyekeznek mindenütt rendet tartani.
- Ügyelnek saját külsőjükre, melyben megjelenik a szépre, ízlésesre törekvés.
- Ismerik az egészséges táplálkozáshoz tartozó élelmiszerek fontosságát, szívesen fogyasztják azokat.

9.2. Az érzelmi nevelés és társas kapcsolatok

A szociális és egyéni nevelés célja a gyermekek egyéni érdekeinek, tulajdonságainak, képességeinek kibontakoztatása a közösségen belül, a csoport normái alapján.

Feladatok:

- Az érzelmi biztonságot nyújtó, kiegyensúlyozott, szeretetteljes, családi légkör megteremtése a beszoktatástól az óvodáskor végéig.
- A gyermek-gyermek, felnőtt-gyermek kapcsolatát pozitív érzelmi töltés és attitűd jellemezze, az érzelmekre épülő kapcsolatteremtő és megtartó képességek formálása, erősítése, a társas kapcsolatok létrehozása érdekében.

9.2.1. Az érzelmi biztonságot nyújtó, kiegyensúlyozott, szeretetteljes, családi légkör megteremtése a beszoktatástól az óvodáskor végéig

Az óvodáskorú gyermek jellemző sajátossága a magatartás érzelmi vezéreltsége. A személyiségen belül az érzelmek dominálnak, ezért elengedhetetlen, hogy a gyermeket az óvodában érzelmi biztonság, szeretetteljes, derűs légkör vegye körül. Családias légkörben kialakul a gyermek érzelmi kötődése társaihoz, felnőttekhez egyaránt. Ez olyan alaphangulatot ad, ami kapcsolatteremtésre, cselekvésre, játékra ösztönöz. A gyermekek élettere legyen barátságos, otthonos, amit elsősorban az óvónő tervez meg, de adjon lehetőséget arra, hogy a gyermekek ötletei, elképzelései is érvényesüljenek. Mozoghassanak a gyermekek szabadon a csoportszobában, mosdóban, ezzel is fokozható az otthonosság érzése.

Legyen minden óvodai csoportnak hagyománya, szokásrendszere, jelképrendszere, szimbóluma, ami sajátos, egyéni színezetű légkört biztosít, és ez is mélyítheti a gyermekek összetartozását, együttérzését, megkönnyítve a migráns gyermekek beilleszkedését is.

A beszoktatás időszaka meghatározza a gyermekek kialakuló érzelmi kötődését az óvodához. Az óvónő a szülőkkel együtt teremtsen meg a lehető legnyugodtabb feltételeket a gyermekek közösségbe történő beilleszkedéséhez. Nagyfokú körültekintést, gyöngédséget, megértést, türelmet kíván meg a 3-4 éves gyermekek beszoktatása. Az óvónő adjon lehetőséget arra, hogy a gyermekek szüleikkel együtt ismerkedjenek az óvodával. Ha lehetséges, minél hosszabb időn keresztül, fokozatos időcsökkentéssel vegyenek részt a szülők ebben a folyamatban. Ez több szempontból nagyon hasznos. A gyermekeknek a szülői együttlét biztonságot ad az új környezet elfogadásához, ugyanakkor a szülő megismeri az óvoda belső életét, a gyermekek napirendjét, szokásait. A "biztonságos" beszoktatás során viselkedési rendet tanul meg a gyermek, ami segíti a társas beilleszkedését. A beszoktatás ideje alatt a gyermekek hozzák el magukkal azokat a tárgyaikat, amelyekhez ragaszkodnak. A beszoktatásban lehetőleg mindkét óvónő vegyen részt. A dajkával együtt gondosan készítsék elő ezt az időszakot. Az óvónők a szülőkkel beszéljék meg a beszoktatás menetét.

A sok érdekes, ízléses játék mellett az óvónők személyes kapcsolattal, mesével, ölbeli énekes játékokkal, mondókákkal kedveskedjenek a gyermekeknek. Az idősebb óvodások is lepjék meg a kicsiket egy-egy szép verssel, mesével, énekes játékkal.

A lefekvésnél az új gyermekeket különös szeretettel vegye körül az óvónő. A nyugalmas légkör megteremtése érdekében üljön le közéjük, és altatódalokat dúdolgasson nekik. Az óvónő és a dajka különös türelemmel, tapintattal mutassa be a testápoláshoz, étkezéshez használatos tárgyakat és azok használatát.

Már beszoktatás ideje alatt a tervezett szokásoknak megfelelően végezzék a tevékenységeket, amit sok-sok érzelmi megerősítéssel, játékosan gyakoroltasson az óvónő, természetesen figyelembe véve a gyermekek egyéni képességeit, tempóját, szokásait. Az 5-7 éves gyermekek segítsenek a kiscsoportosok öltöztetésében, vegyék körül őket gyengédséggel, szeretettel.

A családias légkör megteremtése elősegíti a gyermekek társas kapcsolatainak alakulását. Mindehhez gazdag, tevékenykedtető élet szükséges. A közös élmények az óvodáskor végéig biztosítják a gyermekek együttműködését, amiben formálódik egymáshoz való viszonyuk. Az óvónő a különféle cselekvésekben is biztosítsa a nyugalmat, az ingerek ne okozzanak a gyermekekben zaklatottságot.

Az érdektelen gyermekekre szenteljen figyelmet az óvónő, hogy mielőbb kiderítse érdektelenségük okát, mert befolyásolását csak így tudja elindítani. Segítsen abban, hogy az azonos korú 3-4, 5-7 éves gyermekek is folytathassanak külön tevékenységet.

Bővítsék ki az óvodások és az idősebb gyermekek (iskolások) kapcsolatának lehetőségeit. E célra használják ki a véletlen és a tervszerű találkozásokat.

9.2.2. A gyermek-gyermek, a felnőtt-gyermek pozitív érzelmi töltésű kapcsolatának kialakítása, az érzelmekre épülő kapcsolatteremtő és megtartó képességek formálása, erősítése

A gyermekek pozitív kapcsolata csak úgy alakul ki, ha jól érzik magukat a csoportban. Bizalmuk, biztonságuk kialakítását elősegíti az óvoda felnőtt közössége, gyermekközössége. Ebben kiemelkedő szerepe van az óvónőnek és a dajkának, akik irányítói, s egyben társai a gyermeknek. A jó nevelés alapja a feltétel nélküli szeretet, korlátokkal együtt. A korlátokat úgy szükséges megszabni, hogy az adott korosztály meg tudja felelni az elvárásoknak.

A nevelés akkor lesz hatékony, ha az óvónő az egész csoport előtt álló feladatokat minden gyermek számára - egyéni sajátosságait figyelembe véve - érthetővé, vonzóvá tudja tenni. A gyermekek neveléséhez először meg kell teremteni a jó kapcsolatot a szülőkkel, nagyszülőkkel, hogy kellő bizalom alakulhasson ki az együttneveléshez. Bizalmas kapcsolatban a gyermekek egyéni jellemzőit megismerheti az óvónő, ami elengedhetetlen feltétele az egyéni nevelésnek. Az óvónő segítse a gyermeket abban, hogy elfogadják és tiszteljék eltérő képességű és tulajdonságú társaikat.

A felnőtt-gyermek kapcsolatában a következő elvek jelenjenek meg:

Az óvónő próbálja megérteni - elsősorban érzelmileg - a gyermekeket. A parancsolás helyett igyekezzon kérdezni, kérni, ami elősegíti a megértést, az átérzést. Így elérhető, hogy a gyermekek igénye, akarata, energiája nincs visszaszorítva, hanem más irányba terelhetővé válik.

Az óvónő segítse a gyermekbarátságok kialakulását, formálja úgy, hogy a közösség többi tagjaihoz is kapcsolódjanak. A gyermekek érdeklődjenek a közösség érdekében végzendő feladatok iránt, érzelmileg éljék át a közös aktivitásból eredő célok teljesítését. Örömmel és érdeklődéssel kapcsolódjanak be a közös együttlétekbe.

Az óvónő nevelje a gyermekek érzésvilágát a kialakult összeütközések feldolgozása során. A konfliktust feloldó megbeszéléseket kellő odafigyeléssel, kivárással hallgassa meg, hogy véleményt tudjon mondani a történekről úgy, hogy a gyermekek saját felelőssége erősödjön. Az óvónő bátorítson minden gyermeket a csoporton belül, hogy a belső elégedettsége, pozitív énképe kialakuljon. Engedjen teret önkifejező és önérvényesítő képességeiknek.

Az agresszív gyermek lehetőleg ne kapjon figyelmet az agresszivitásán keresztül. A negatív viselkedési módot szándékosan mellőzni szükséges.

A felnőtt-gyermek társalgásában világos, egyértelmű, építő, előre vivő megfogalmazás jelenjen meg, a kívánság tárgyilagos megnevezésével, az ok kiemelésével. Biztosítson az óvónő minden gyermeknek személyes percek, hogy a jó kapcsolatot megerősítse. Ezekben a beszélgetésekben a mások és a saját érzések elfogadása és megfogalmazása is kapjon hangot.

A kapcsolatok erősítését szolgálja a beszélőtárs megbecsülése, értékelése, a kölcsönös engedmény keresése, melyből mellőzendő a megbántás, kioktatás, kiabálás, panaszkodás, prédikálás.

A gyermekek viselkedéskultúráját fejlessze a felnőttek példája, bátorítása, türelme, bizalomelőlege és az a szemlélete, ami a sikert észrevéteti és a sikertelenséget segít elviselni.

Tilalom helyett a felnőttek adjanak választási lehetőséget a gyermekeknek, hogy önálló döntéseket hozhassanak, és változásra képessé váljanak.

Az óvónő örömét jelezze dicsérettel, és félelemkeltés nélkül jelölje meg a veszélyeket, problémákat.

A humor jó segédeszköz a pozitív töltésű viszonyok ápolásában, a szeretet egy bizonyos formája. A nehézségeket a humor feloldhatja, a görcsösséget megszünteti.

A bátorítatlan gyermekek nevelésekor az óvónő minél többször örüljön a kisebb előrelépéseknek, fejlődésnek is.

Hassa át a közösségfejlesztő pedagógiai munkát az odafigyelés, meghallgatás, a saját érzések elmondása, mások érzésének meghallgatása, elfogadása, hogy a gyermekek örömteli optimizmusa fejlődhessen.

Az óvónő hívja segítségül a nevelésben a célirányosságot. Elemezze, vizsgálja a gyermekek társas kapcsolatát, viselkedését.

Használjon minél több játékos eszközt az egyéni jellemzők kimutatásához. (Pl.: születésnapi tábla, magasságjelző tábla” stb.)

9.2.3. A fejlődés eredménye az óvodáskor végén

- Ragaszkodnak óvodájukhoz, a kisebb gyermekekhez, felnőttekhez. Ezt érzelmekben, szavakban, tettekben hozzák nyilvánosságra.
- A gyermekeknek igényévé válik a helyes viselkedés és helyes cselekvés szokásszabályainak betartása.
- Egymást figyelmeztetik a szabályok megszegése esetén.
- A felnőtt kérése nélkül is segítenek egymásnak, együtt éreznek a közösség tagjaival.
- Konfliktusos helyzetben társaikkal egyezkednek.

-
- Érdeklődnek társaik, barátaik iránt. Ha az óvodán kívül találkoznak, szeretettel köszöntik egymást.
 - A csoportba érkező vendégeket szeretettel fogadják.
 - Igényükké vált a tevékenységekben való részvétel és együttműködés.
 - A tevékenységeket türelmesen, a megbeszéltek alapján befejezik. Képesek nyugodtan ülni, figyelmesen meghallgatják a felnőttek, gyermekek közléseit.
 - Szavak nélkül is értik környezetük jelzéseit, érzéseit.
 - A közösségért szívesen dolgoznak, bíznak önmaguk képességeiben.
 - Értékelik saját tetteiket, és az elójük tárt magatartási példákat.
 - Érvényesítik kezdeményezőképességüket, kinyilvánítják tartósabb érdeklődésüket.
 - Igyekeznek legyőzni a felmerülő akadályokat.
 - Szociálisan éretté válnak az iskolába lépésre.

10. Napirend

<u>Időtartam:</u>	<u>Tevékenység.</u>	
7.00- 9.10	Játék a csoportszobában Személyes percek Testápolási teendők Reggeli	J Á T É K
9.10- 10.30	Németnyelvű nevelés Rajz, mintázás, kézi munka Ének-zenei készségek fejlesztése Környezetben szerzett élmények, tapasztalatok rendszerezése Részképességek fejlesztése egyéni szükségletek alapján Vers-mese, játékok	J Á T É K
10.30- 11.30	Játék a szabadban Énekes játékok az udvaron Edzés: mozgás Kirándulás, megfigyelést szolgáló séta	J Á T É K
11.30-12.15	Ebéd Testápolási teendők	
12.15-14.30	Pihenés, alvás mesével, énekkel	
14.30-16.30	Testápolási teendők Uzsonna Játék a csoportszobában vagy az udvaron Zenés, mozgásos percek Szabadon választott tevékenységek	J Á T É K

11. A program tartalma

11.1. Néphagyomány-ápolás, népszokások

Ez a program a néphagyományőrzést, a népi kultúra ápolását az egyik fontos feladatának tekinti.

Az óvónő építse be a kisgyermek nevelésébe mindazon értékeket, amelyek a folklórban megőrzésre érdemesek. Az óvónő teremtsen meg azt a miliőt, amelyben az óvodába lépés első pillanatától a nevelés szerves része a hagyományápolás. Így a modern világgal ötvöződve tovább él a népi kultúra, s a mai gyermekek is megtalálják benne a szépséget, örömet és a követendőt. Az óvoda természetes közege a hagyományőrzésnek. A népi kultúra gyermektől gyermekig, óvónőtől óvónőig, szájról-szájra hagyományozódik. A program olyan óvónőt igényel, aki ismeri, szereti a gyermekfolklórt, képes azonosulni azzal. Tudja a népszokások eredetét, ismeri azok lényegét, hiedelemvilágát, jelképeit. Jártasságra tett már szert a kézművességben, számos népi játékot, népmesét, népdalt ismer. Nagyon hasznos, ha lakóhelyének hagyományából merít, gyűjt.

11.1.1. A néphagyomány tartalma az egyes tevékenység-formákban

Vers, mese, dramatikus játék:

Népmesék, mondókák, közmondások, rigmusok, időjósítások, névcsúfolók, találós kérdések.

Ének, énekes játékok, zenehallgatás:

Mondókák, énekes gyermekjátékok, népdalok, hangszeres népzene, gyermek néptánc.

Rajz, mintázás, kézi munka:

Tárgykészítő népi játékok, sodrások, fonások, szövések, gyöngy-fűzés, agyagozás, korongozás, mézeskalács sütés.

A környezet tevékeny megszerettetése:

Találós kérdések, népi jósítások, jeles napok, népszokások.

Mozgás, mozgásos játékok:

Ügyességi és sportjátékok.

11.1.2. Az óvodában ünnepelhető ünnepeink, jeles napok, rendezvények

Betakarítás

Erdők hete

Tök-és gesztenyehét

Márton nap

Advent

Mikulás

Karácsony

Farsang

Nemzetiségi hét

Hungarikum hét

Március 15-e

Víz világnapjának hete

Egészség hét

Föld napja

Madarak és fák napja

Húsvét

Anyák napja

Erdei ovi

Évzáró

Gyereknapi

Kirándulások

11.1.3. Az óvodában ünnepelhető ünnepeink, jeles napok, rendezvények ajánlott tartalmi korcsoportonként

Minden jeles napot egy hosszabb előkészület vezet be, amelyhez az óvónő a gyermek kíváncsiságát kielégítve folyamatosan biztosítson változatos tevékenységet.

A hagyományok ápolása közben történő együtt játszás, tervezgetés örömtelivé, izgalmassá teszi a várakozás időszakát. Maga az ünnep külsőségeivel együtt sem lehet

erőltetett, betanított forma, hanem vidám hangulatú, felszabadult együttlét kell, hogy legyen.

Betakarítás

3-4-5 évesek:

Hallgassanak énekeket, mondókákat az őszi gyümölcsökről, főleg a szőlőről, almáról, körtéről, szüretéről. Ismerjenek meg egyszerűbb énekes játékokat. Segítsenek a madárijesztő készítésében, kóstolják meg a szőlőt, préseljenek mustot és igyanak belőle. Kóstolgassanak terményeket, barkácsoljanak belőlük. Népi táncban ismerkedjenek a néptánc alaplépéseivel.

5-6-7 évesek:

Tudjanak verset, dalt, mondókát a szőlőről, őszi gyümölcsökről, szüretéről, játszanak szüreti népi játékokat. Aktívan vegyenek részt a szüreten. Préseljenek mustot és igyanak belőle. Népi táncban a már ismert néptánc alaplépéseit szabadon is alkalmazzák. Kóstolgassanak terményeket, barkácsoljanak belőlük. Ismerjenek néhány találós kérdést az őszi gyümölcsökkel kapcsolatban.

Erdők hete

3-4-5 évesek:

Erdei kirándulás során erdőpedagógus vezetésével ismerkedjenek az erdő növény és állatvilágával, az erdőjárás szabályaival. Egyszerű megfigyeléseket, kísérleteket végezzenek terepen és csoportszobában.

5-6-7 évesek:

Erdei kirándulás során erdőpedagógus vezetésével a már meglévő ismereteiket bővítsék, gyakorolják a természetjárás szabályait. Végezzenek megfigyeléseket, kísérleteket terepen és csoportszobában.

Tök-és gesztenyenapok

3-4-5 évesek:

Kóstolgassák a tökből és gesztenyéből készült csemegéket, barkácsoljanak termésekből, készítsenek sütőtökös édességet, egyéni képesség szerint vegyenek részt a játékos sorversenyen.

5-6-7 évesek:

Kóstolgassák a tökből és gesztenyéből készült csemegéket, készítsenek gesztenyéből édességet. Barkácsoljanak termésekből, készítsenek töklámpásokat felnőtt segítséggel. Sorversenyen aktívan vegyenek részt.

Márton nap

3-4-5 évesek:

Készítsenek lámpást és énekeljenek Márton napi dalokat, játszanak játékokat, tanuljanak libás népi mondókákat. Szüleikkel együtt vegyenek részt a felvonuláson.

5-6-7 évesek:

Ismerjék meg Márton püspök történetét. Készítsenek Márton-napi lámpást az óvónő segítségével. Énekeljenek Márton-napi dalokat, szüleikkel együtt vegyenek részt a felvonuláson. Kis műsorral kedveskedjenek a szülőknek és az iskolásoknak, süssenek Márton napi kalácsot és kínálgassák belőle egymást és a kicsiket. Kóstoljanak libazsíros kenyeret.

Advent- Mikulás- Luca- Karácsony

3-4-5 évesek:

Ismerkedjenek az advent jelképeivel: koszorú, naptár. Minden nap az ünnepi készülődéssel teljen, naponta közös gyertyagyújtással, énekléssel, verseléssel hangolódjanak az ünnepre. Várják a Mikulás érkezését a csoportba. Ültessenek Luca-búzáat és önállóan gondozzák, figyeljék növekedését. Készítsenek apró ajándékot szüleiknek, süssenek mézes süteményt, díszítsék a csoportszobát és az óvodát.

5-6-7 évesek:

Készítsenek óvónők segítségével adventi koszorút. Barkácsoljanak ünnepi díszeket, díszítsék az óvodát és a csoportszobájukat, süssenek mézeskalácsot. Tanuljanak énekeket, verseket Mikulásra, karácsonyra. Közös énekléssel és gyertyagyújtással hangolódjanak az ünnepre. Készüljenek apró ajándékkal a szüleiknek, lepjék meg a kicsiket, az óvoda dolgozóit és az iskolásokat betlehemi műsorral.

Farsang

3-4-5 évesek:

Egyszerű technikával készítsenek szemüveget, sapkát, álarcot a farsangra. Ismerjenek néhány farsangkor játszható vidám játékot. Süssenek farsangi fánkot. Tanuljanak farsangi népszokásokhoz kapcsolódó verset, éneket, mondókát. Tanuljanak vidám, farsangi táncokat.

5-6-7 évesek:

Aktívan vegyenek részt a csoportszoba, óvoda feldíszítésében. Készítsenek önállóan szemüveget, sapkát, álarcot maguknak. Ismerjenek ügyességi játékokat és vonják be társaikat azok játszásába. Süssenek farsangi fánkot. Tanuljanak farsangi népszokásokhoz kapcsolódó verseket, dalokat, mondókákat és vidám, farsangi táncokat.

Nemzetiségi hét

5-6-7 évesek:

Ismerkedjenek a német nemzetiségi kultúra és szokások (tánc, használati tárgyak, népviselet, ételek) hagyományaival, értékeivel. Készítsenek képfestő technikával produktumokat. Felnőtt segítséggel készítsenek és kóstoljanak hagyományos sváb ételeket. Tanuljanak dalokat, táncokat, lássák vendégül az iskola nemzetiségi kórusát.

Hungarikum hét

3-4-5 évesek:

Kirándulás során ismerkedjenek az őshonos állatfajtákkal. Kóstoljanak hagyományos nemzeti ételeket, gyakorolják táncházban a magyar néptánc lépéseit. Látogassanak meg lakókönyezetükben tevékenykedő népi kézműves mestereket.

5-6-7 évesek:

Kirándulás során ismerkedjenek az őshonos állatfajtákkal. Kóstoljanak, felnőtt segítséggel készítsenek hagyományos nemzeti ételeket, gyakorolják táncházban a magyar néptánc lépéseit. Látogassanak meg lakókönyezetükben tevékenykedő népi kézműves mestereket.

Március 15.

3-4-5 évesek:

Rajzoljanak, fessenek zászlót, ismerkedjenek meg a magyar zászlóval, címerrel, nézegessenek képeket az ünnephez kapcsolódva. Ismerkedjenek az óvónő előadásában az ünnephez kapcsolódó dalokkal, versekkel.

5-6-7 évesek:

Rajzoljanak, fessenek az ünnephez kapcsolódó képeket, zászlót, kokárdát, pártát, díszítsék fel ezekkel a csoportszobát. Ismerkedjenek meg a történelmi eseményekkel, személyekkel az óvónő elbeszélése és könyvnézegetés alapján. Hajtogassanak lovacskát, készítsenek az óvónő segítségével huszár-csákókat, ismerjék meg a "nemzeti" „haza” „magyar” szó jelentését. Hallgassanak toborzókat, huszár-nótákat, mondogassanak verseket, énekeljenek az ünnephez kapcsolódó dalokat.

Víz világnapjának (március 22.) hete

3-4-5 évesek:

Séta közben figyeljék meg a patakot, forrást, malmot. Vízrel végezzenek egyszerű kísérleteket. Tanuljanak vízzel, patakkal, folyóval kapcsolatos mondókákat, verseket. Gyakorolják a víz védelmével és az ivóvíz fogyasztásával kapcsolatos magatartásformákat.

5-6-7 évesek:

Séta közben figyeljék meg a forrást, a malmot és a patakot, kiválasztott helyen eregessék és fogják ki a papírhajóikat. Végezzenek kísérleteket a vízzel. Tanuljanak, játszanak vízzel kapcsolatos játékokat, verseket, találós kérdéseket, mondókákat, társasjátékokat. A csapadék mennyiségének és a patak, forrás vízállásának összefüggését figyeljék meg. Az óvónő szemléltető módon mutassa be a víz körforgását. Szervezzen természetjáró, megfigyelő túrát. Gyakorolják a víz védelmével és az ivóvíz fogyasztásával kapcsolatos magatartásformákat.

Egészség hét

3-4-5 évesek:

Ismerjék meg és gyakorolják az egészség megőrzéséhez szükséges magatartásformákat (táplálkozás, mozgás, testápolás). Kóstoljanak sokféle gyümölcsöt, zöldséget, magvakat, házi tejtermékeket. Tevékenyen vegyenek részt a szülők bevonásával készített egészséges ételek elkészítésében. Tudjanak különbséget tenni az egészséges és egészségtelen ételek között. Ismerjék a testápolás helyes módját. Ismerkedjenek az orvos és védőnő munkájával. A környéken élő őstermelőket, gyógynövényvölgyet látogassák meg. Egyéni képesség szerint vegyenek részt a sport napon, túrázzanak.

5-6-7 évesek:

Tudják és alkalmazzák az egészség megőrzéséhez szükséges magatartásformákat (táplálkozás, mozgás, testápolás). Kóstoljanak sokféle gyümölcsöt, zöldséget, magvakat, házi tejtermékeket. Tevékenyen vegyenek részt a szülők bevonásával készített egészséges ételek elkészítésében. Tudjanak különbséget tenni az egészséges és egészségtelen ételek között. Ismerjék a testápolás helyes módját. Ismerkedjenek az orvos és védőnő munkájával. A környéken élő őstermelőket, gyógynövényvölgyet látogassák meg. Aktívan vegyenek részt a sport napon, túrázzanak.

Föld napja (április 22.)

3-4-5 évesek:

Ismerkedjenek a földgömbbel, a természeti jelenségekkel. Tegyék rendbe és gondozzák az óvoda kiskertjeit, felnőtt segítséggel veteményezzenek. Hallgassanak növényekről, állatokról szóló dalokat, verseket, mondókákat. Ültessenek fát, cserjét a faluban közösen

a nagyobbakkal. Szedjenek szemetet. Gyakorolják a környezettudatos magatartásformákat.

5-6-7 évesek:

Hallgassanak igaz történeteket a természetről. Tanulmányozzák a természetismertető könyveket, a földgömböt. Az óvoda udvarán lévő kerteket gondozzák, veteményezzenek, ültessék be a virágcserepeket. Ültessenek el egy fát vagy cserjét a faluban. Szedjenek szemetet. Gyakorolják a környezettudatos magatartásformákat.

Húsvét

3-4-5 évesek:

Ismerjék meg az ünnep tartalmát, gyakorolják a húsvéti népszokásokat. Fessenek tojást, tanuljanak rövid verseket, dalokat, népi játékokat, locsolóverset. Barkácsoljanak egyszerű technikával. Vegyenek részt a nagyokkal együtt a tavaszköszöntő zöldág járásán.

5-6-7 évesek:

Ismerjék meg az ünnep tartalmát, gyakorolják a húsvéti népszokásokat. Fessenek tojást, tanuljanak verseket, dalokat, népi játékokat, locsolóverset. Barkácsoljanak különböző technikával. Készüljenek dalokkal a tavaszváró zöldág járásra, legyenek aktív résztvevői.

Anyák napja

3-4-5 évesek:

Készüljenek köszöntő versikékkal, dallal édesanyjuk és nagymamájuk felköszöntésére. Készítsenek édességet a megvendégelésükre. Készítsenek egyszerű technikával meghívót és ajándékot.

5-6-7 évesek:

Készüljenek magyar és német nyelvű köszöntő versikékkal, dallal édesanyjuk és nagymamájuk felköszöntésére. Készítsenek édességet a megvendégelésükre. Készítsenek meghívót és ajándékot.

Madarak és fák napja

3-4-5 évesek:

Sétáljanak a közeli erdős részen, ismerkedjenek az erdő növény és állatvilágával. Érzékszervi megtapasztalás útján szerezzenek ismereteket (hangok, illatok, színek, méretek) az őket körülvevő természetről. tanulják a természetjárás szabályait. Látogassák a helyi gólyafészket. Vegyenek részt közös faültetésben.

5-6-7 évesek:

Gyakorolják és tartásuk be a természetjárás szabályait. Ismerjék az erdők fontos szerepét a fenntarthatóságban. Ültessenek közösen fát a településen. Látogassák a gólyafészket, tartásuk karban az óvoda madáretetőit. Ismerkedjenek a különböző madárnevekkel, tudják megnevezni a környezetükben élő madarakat.

Nemzetiségi óvodák tánctalálkozója

6-7 évesek:

Nemzetiségi tánccal vegyenek részt a megye nemzetiségi óvodái által szervezett tánctalálkozón.

Erdei ovi

6-7 évesek:

Óvónőikkel és dajka nénijükkel a ballagó gyerekek 2 napos erdei programon vegyenek részt a Balaton-felvidéki Erdi Iskolában szakképzett segítők közreműködésével. Szervezett és kötetlen formában, változatos módon szerezzenek közvetlen tapasztalás útján ismereteket, tanulják meg a természetet óvó-védő magatartásformákat. Használják fel barkácsolás során a természet összegyűjtött kincseit. A feladatok során idézzék fel év közben szerzett ismereteiket. Tanulják a szüleik nélküli önállóságot.

Évzáró

3-4-5 évesek:

Az év során tanult dalokból, versikékből, mesékből, mozgásos játékokból összeállított műsorral kedveskedjenek szüleiknek, vendégeinknek.

5-6-7 évesek:

Az év során tanult dalokból, versikékből, mesékből, mozgásos játékokból összeállított magyar és német nyelvű műsorral kedveskedjenek szüleiknek, vendégeinknek. A ballagó nagycsoportosok búcsúzzanak el óvodájuktól.

Gyereknapi

3-4-5-6-7 évesek:

Ismeretterjesztő, ügyességi, kézműves játékos tevékenységek során alkalmazzák az év során beépült ismereteket. Változatos gyermekprogramok által szülők, külső szakemberek bevonásával jussanak közösségi élményhez.

Kirándulások

3-4-5 évesek:

Élmény dús kirándulások során ismerjék meg szűkebb és tágabb környezetük nevezetességeit, természeti jelenségeit, tanulják a közlekedés magatartási szabályait.

5-6-7 évesek:

Élmény dús kirándulások során ismerjék meg szűkebb és tágabb környezetük nevezetességeit, természeti jelenségeit, idézzék fel előzetes ismereteiket, élményeiket. Tanulják a közlekedés és a csoportos kirándulás magatartási szabályait.

12. A program tevékenységformái

12.1. Játék

A belülről indított és vezérelt játéktevékenység célja a gyermekek szabad képzettársításának elősegítése, az intellektuális, mozgásos, szociális tapasztalatok többszöri átélésével a gyermekek egyéni vágyainak és ötleteinek kibontakoztatása. Célunk, hogy minél sokrétűbb, tájékozódó tevékenységgé váljon a játék, és a játékba integrált tanulás.

Feladatok:

- A játékhoz szükséges feltételek biztosítása.
- A szűkebb és tágabb környezetből szerzett gyermeki benyomások feldolgozásának biztosítása a szabad játékban és a játékba integrált tanulás során.
- A 3-6-7 éves korban megjelenő játékfajták, s azok tartalmának, minőségének gazdagítása, a gyermekek egyéni sajátosságainak figyelembevételével.
- A gyermekek beszédképességének fejlesztése a játékban.
- Az óvónő játéksegítő módszereinek hatékony alkalmazása.

12.1.1. A játékhoz szükséges feltételek biztosítása (légkör, hely, idő, eszközök, tapasztalatszerzés, élmények)

Légkör

Alkotó kedvű légkört elsősorban olyan játék biztosításával érhet el az óvónő, ahol a gyermek szabadon dönthet abban, hogy kivel játszik, milyen játékot választ, milyen témát dolgoz fel, milyen eszközökkel jeleníti meg azt, milyen helyet választ és mennyi ideig tart a játéka. Az óvónő teremtsen meg mindezekhez a feltételeket. A játékos légkört segíti a sok új ötlet, a kellő időben adott segítség, megerősítés. A csoportban csak annyi szabályt vezessünk be, ami segíti a rugalmas, oldott légkör fenntartását, a szabad játékot, a sokféle manipulációt, az elképzelések valóra váltását.

A kreatív légkör segíti a gyermekek ötleteinek szabad áramlását, a másik gyermek meghallgatását, az alkotó együttműködés kialakulását. A szabad játék során a gyermekek feszélyezettség nélkül tudjanak önállóan vagy társaikkal önfeledten játszani.

Az óvónő kezdeményezésére a gyermekek szívesen vesznek részt az énekes és mozgásos játékokban. A képességfejlesztő játékoknál a gyermek válasszon szabadon a felkínált szerepek, játékhelyzetek, társak között. Az óvónő az együttjátszás során indirekt

irányítással vegyen részt a játékban, szükség esetén teremtsen meg a kezdeményezett játékhoz szükséges témát, eszközöket, szabályokat, és a helyet. Az óvónő őszinte játéka mély átérzésre serkenti a gyermekeket. Az óvónő az oldott légkör érdekében bátran használjon humoros kifejezéseket és tréfás szavakat.

A különböző típusú játékokhoz szükséges hely biztosítása

A gyermekek a csoportszobában szükség szerint önállóan, vagy amíg erre nem képesek, az óvónő segítségével alakítsák ki a játékuk számára megfelelő helyet. A csoport szokás és szabályrendszere szerint kialakított helyen játszanak a játékokkal. A csoportszobákban legyen helye a többféle állandó és variálható, vagy új elkülönített "kuckóknak".

A programban jelentős szerepe miatt kiemelkedik a különösen esztétikus és meghitt mesesarok, amely egyúttal a dramatizálás, bábozás helye. Itt kap helyet az átváltozáshoz szükséges kellékek "kincses ládája" is.

Az intellektuális érzelmeket kiváltó séták során összegyűjtött tárgyak, termékek, növények, képek a kincseket őrző sarokban kapnak helyet, amit a gyermekek alakítanak ki és rendeznek különböző szempontok alapján. Berendezésre kerül egy német sarok vagy szekrényke is, ahol a német nemzetiségi neveléshez szükséges kellékek elférnek.

A rajzolásnak, festésnek, barkácsolásnak legyen meg az állandó helye. Az ehhez szükséges kellékek, anyagok, eszközök mindig álljanak a gyermekek rendelkezésére.

A gyermekek játéktere lényegesen megnövekedik az udvaron, ezért ösztönözzük őket arra, hogy minél több nagymozgásos tevékenységet folytassanak. Az időjárás függvényében az óvónő segítse az udvari szerepjáték kibontakozását (pl. a népi játékok, mozgásos játékok, ügyességi és sportjátékok feltételének megteremtésével stb.)

A játékhoz szükséges idő

A játéktevékenység az óvoda nyitásával elkezdődik. A gyermekek ettől kezdve szabadon választott játékkal játszhatnak, biztosítva a folyamatosságot. A 3-4 éves gyermekek szinte egész nap játszanak, egyedül, egymás mellett, néha összeverődve, kivéve a tisztálkodás, alvás és étkezés idejét.

Az 5-6-7 éves gyermekek már összeszokott csoportokban játszanak. A csoportok kialakulásához, szerepek elosztásához több időre van szükség, mint a kisebbeknél. Ezért az óvónő kísérelje figyelemmel a játékot és törekedjen arra, hogy csak ajánljon más játékot, ha a gyermekek játéka felbomlóban van, s azt a körülmények miatt szükségesnek látja.

Az óvónő biztosítsa a több napon keresztül tartó játékot, hogy olyan tulajdonságuk, mint az állhatatosság, kialakulhasson. A napi életszervezésben az óvónő törekedjen arra, hogy a gyermekek minél több időt kapjanak az udvari játéktevékenységhez.

A kreativitást segítő játékeszközök

A játékeszközök olyan tárgyai a cselekvésnek, amelyek kibontakoztatják és gazdagítják a gyermekek elképzeléseit. Az óvónő a játékhoz olyan eszközt biztosítson, mely ízléses, praktikus. Lehetőség szerint biztosítson egyszerű félkész játékot is, hogy sokféle ötletre, játékfajtára ihlessen.

A 3-4 éves gyermekek játékához elsősorban olyanokat, amelyek fejlesztik a gyermekek pszichikus funkcióját, másodsorban a gyakorló és a szimbolikus szerepjátékokhoz szükséges kellékeket, amelyek ösztönzik a gyermekeket a szerepjátékra, harmadsorban az esztétikai neveléshez (vers, mese, ének, rajzolás) szükséges kellékeket, csengő-bongó hangszereket.

Az óvónő az 5-6-7 éves korosztálynak bővítsa az eszközválasztékát, elsősorban a szerepjátékokhoz kapcsolódó kellékekkel, félkész játékokkal, az azonosulást segítő ruhadarabokkal, másodsorban értelem és képességfejlesztő játékokkal, amit a gyermekek egyénileg, mikro csoportban óvónővel vagy egyedül játszanak.

Az udvari játékok zömmel a gyermekek nagy mozgását elégítik ki, de ha az időjárás megengedi, legyen mód a nyugodt kreatív játékok gyakorlására (barkácsolás, rajzolás).

A gyermekek tapasztalatainak gazdagítása, élmények szerepe:

A gyermekek a környezetükből szerzett tapasztalatokkal a játék tartalmát gazdagítják. Az óvónő tegye lehetővé, hogy a családban, óvodában, tágabb természeti- és társadalmi környezetben szerzett tapasztalatokat a gyermekek újra és újra a játékidőben is átélhessék. A programban kiemelt szerepet kapnak a csoportos séták, erdei óvodai programok. Ezek fejlesztő hatása meg kell, hogy mutakozzon a gyermekek tapasztalatgazdagságában.

A gyermekek játékában keverednek a különböző játékfajták, folytatódik az a fajta manipulálás, amely a játékeszközök rakosgatásában érhető utol, vagyis a gyakorló játék. Ezért legyen módja a gyermekeknek megismerni az eszközök, tárgyak különböző tulajdonságait, így a véletlen cselekvéshez örömmérzés társul. Ez az örömmérzés ad alapot a cselekvés többszöri megismétléséhez, amely szinte ritmikusan jelentkezik. Az óvónő

biztosítsa a gyakorló játékhoz szükséges eszközöket, s játékaival adjon mintát a játékok helyes használatához, a játékok elrakásához. Ez a tevékenység jól fejleszti a szem-kéz koordinációt, kezesség-szemesség kialakulását, hat a laterális dominancia kialakulására. Az udvaron is biztosítsa az óvónő a gyakorló játék lehetőségét. Erre legalkalmasabb a homok, víz, kavics és olyan kisebb-nagyobb tárgy, melyet a gyermek saját szabályai szerint rakosgat. Az óvónő kísérje érdeklődéssel a gyermekek játék közbeni halandzsázását. A többszöri ismétléssel elmondott szöveg ritmusa a gyermekekben pozitív érzelmet kelt.

Az óvónő segítse a gyermek játékát továbbfejlődni. Már a legkisebbeknél is megjelenik a szerepjáték. Az óvónő szervezzen és vállaljon szerepeket, hogy a különböző kapcsolatok kialakítása minta legyen a közös cselekvésekhez. A kicsik játékában kapjon teret az egyszerű mozzanatok megjelenítő játék, együttmozgás formájában. A gyermekek vállaljanak el szerepeket, használjanak szimbólumokat a "mintha" helyzetek megteremtéséhez.

A rendszeres, többször ismétlődő meseélmény igazi táptalaja a dramatizálásnak, bábozásnak. Az egyszerű mesék megjelenítésében legyen aktív résztvevő az óvónő, adjon modellt egy-egy szereplő megjelenítéséhez.

A bábozás először az óvónő előadásával jelenjen meg az óvodában, mely mintát ad az utánzásra.

A konstrukciós játékhoz kapcsolva jelenjen meg a barkácsolás, elsősorban az óvónő által barkácsolt kellékek készítésével.

A gyermek konstrukciós játékára legyen jellemző a formagazdagság. A gyermek élje át az "én készítettem" alkotás örömét.

A gyermekek játszanak olyan egyszerű szabályokhoz kötött ügyességi- és szabályjátékokat, amelyek könnyen betarthatók. Az óvónő tervezzen olyan szabályjátékokat, amelyek a gyermekek mozgásigényét is kielégítik.

A nagyobb gyermekek játékában is megjelennek a különböző játékfajták. Gyakran előfordul a kutató manipuláció, ha ismeretlen mozdulatokat, fogásokat igénylő eszköz kerül a kezébe. Dominánsan jelentkezik az érzelemmel telített szerepjáték, a "mintha" helyzet, amelyhez különösen erős képzelőerő társul. Az óvónő segítse a gyermeket abban, hogy a beleélés kifejtett formája kialakulhasson, minél többféle szerepet

megformálhasson és a szerepegyeztetésben sikeresek legyenek.

A gyermekek játékelgondolása fejlődjön. Jelenjen meg a többféle ötletből kialakított tartalmas játék, ami fejleszti a gyermekek kommunikációs képességét, szabálytanulási készségét, társakhoz való viszonyát, az együttes cselekvő képességét.

A szerepjátékot egészítse ki az építő, konstrukciós játék. Később legyenek képesek arra, hogy bonyolultabb formákat, tárgyakat, alkotásokat hozzanak létre. Használjanak különböző anyagokat, eszközöket.

Az óvónő szerettesse meg a szabályjátékokat. A gyermekeknek adja meg azt a lehetőséget, hogy ők is létrehozassanak szabályokat. Legyenek a játék vezetői maguk a gyermekek is.

12.1.2. A gyermekek beszédképességének fejlesztése játék közben

A játék számtalan lehetőséget teremt a kommunikációra, a párbeszéd kialakítására. Az óvónő és a dajka szerepvállalásai modellértékűek a szókapcsolatok, nonverbális jelzések (mimika, gesztus), hanglejtés, hangsúly, hangerő, hangszín tekintetében. Az óvónő által kezdeményezett anyanyelvi játékok adjanak teret az artikuláció, szókincs, kifejezőképesség fejlesztéséhez (pl. hangutánzó játékok, fonémahallás fejlesztő játékok, légzési technikát segítő játékok, szinonimakereső játékok stb.)

12.1.3. Az óvónő játéksegítő módszerei

Az óvónő játéksegítő metódusai legyenek szituációtól függőek. A gyermekek nyugodt játéka esetén, vagy ha érezhető, hogy a gyermekek problémamegoldóak, az óvónő irányítása legyen játékot követő, szemlélő, hagyja a gyermekeket cselekedni.

A kiscsoportosok esetében, ha szükség van rá, az óvónő legyen játékkezdeményező, modellnyújtó játszótárs. Ebben a játékhelyzetben is legyen támogató, engedő és elfogadó. Segítsen azok játékában, akik kevésbé kreatívak, ötletszegények. Az óvónő avatkozzon be a játékba, ha a gyermekek durvák egymáshoz, vagy ha veszélyeztetik egymás épségét, játékát.

12.1.4. A fejlődés eredménye az óvodáskor végén

- A gyermekek képesek állhatatosan, több napon keresztül egy azon játéktémában együttesen részt venni.

-
- Játékukban dominánsan jelentkezik a szerepjáték.
 - Bonyolult építményeket képesek kreálni.
 - Élvezik a szabályjátékokat, és képesek a normák betartására.
 - Társas viselkedésükben megjelennek az óvoda által preferált viselkedési szabályok.
 - Interakciójuk gazdag, kulturált és érthető.

12.2. Játékba integrált tanulás

E program szélesen értelmezi a tanulást. A gyermekek tevékenységeik során szerzett benyomások, tapasztalatok, élmények alapján tanulnak, s általa fejlődnek. A szociális és intellektuális tanulási képességek fejlődését az óvoda felerősíti. Ennek elsődleges terepe a játék és a teljes óvodai élet. Nem fér kétség ahhoz, hogy az óvodás gyermek értelmi képessége: érzékelése, észlelése, emlékezete, figyelme, képzelete, képszerű szemléletes gondolkodása leginkább a játékon keresztül fejlődik.

Ehhez társul a szervezett tanulást támogató környezet megteremtése, így az óvónő által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, ami a gyermek kérdéseire, válaszára épülő ismeretszerzést is magába foglalja.

Az utánzásos, minta- és modellkövetéses magatartás és viselkedéstanulás folyamatában mindvégig az óvónő a főszereplő. Később felerősödik a társak hatása is.

A programban helyet kap az óvónő által kezdeményezett foglalkozásokon megvalósuló tanulás, amelyek számtalan probléma és feladatmegoldás lehetőségét adják a gyermekeknek. A program felfogása szerint a játékba integrált tanulás azt jelenti, hogy az óvónő által kezdeményezett tevékenységek a játékidőben zajlanak úgy, hogy nincs közben játékelrakás. A gyermekek a tevékenységek befejezése után igényük szerint visszatérhetnek eredeti játékukhoz vagy újat kezdenek, kivéve, amikor az óvónő szervezett mozgástevékenységet tart.

A gyermekek a tanköteles korukat megelőző nevelési évben a későbbi eredményes iskolai előrehaladáshoz fontos képességeik és készségeik fejlesztése érdekében az óvodai csoportokban naponta összesen 45 perces időkeretben, a feladatra differenciált, a gyermek egyéni terhelhetőségéhez igazodó iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenységben vesznek részt. Ennek formái csoportos és egyéni, külön térben szervezett foglalkozások.

12.2.1. A program megvalósításához szükséges tanulási módszerek

A módszerek megválasztását a gyermekek életkori sajátossága, testi-lelki állapota, érdeklődése, kíváncsisága befolyásolja. Az óvónő az eljárásait változtatatosan, mindenkor az adott szituációnak megfelelően kombinálja. A játékosság, a közvetlen tapasztalatszerzéshez kapcsolódó gyűjtögetés, elemezgetés rendszeresen, minél gyakrabban jelenjen meg a tevékenységekben. Az élmények elmondása, az otthoni és óvodai megbízások adása, a szülők, nagyszülők bevonása a tanulási folyamatba, az önálló feladatmegoldások, az önellenőrzésre, önértékelésre való készítés mind hasznos módszerei a programnak.

Az óvónő törekedjen módszertani kultúrájának kiművelésére.

12.2.2. Alapelvek a tanulási folyamatok értékeléséhez

A gyermekek akkor tudnak önfeledten, boldogan tevékenykedni, ha sok buzdítást, dicséretet, pozitív megerősítést kapnak. Ezért az óvónő törekedjen arra, hogy mindegyik gyermek minden nap kapjon valamilyen pozitív megerősítést. Kerülje a sztereotip értékeléseket (ügyes vagy stb.), helyette a gyermekek konkrét, jó cselekedetét, tettét emelje ki. Az óvónő alkalmazza a differenciált, árnyalt értékelést.

Alkalmazza a jutalmazás sokféle módszerét: simítást, pillantást, testközelséget, gesztust, mimikát, szóbeli közlést egyénileg, a csoport és a szülők előtt egyaránt.

Az óvónő tegyen meg mindent annak érdekében, hogy ne kerüljön sor az óvodában tárgyi jutalmazásra.

A büntetés teljes mértékben kerülendő a tanulási folyamatban, mert a gyermekek kíváncsiságát, érdeklődését, motivációját visszaszorítja, lefékezi. Az óvónő a tanulási szokásokat alakítsa úgy, hogy egy gesztus, tekintet, egy áttrendeződés, egy kérdés segítsen a nem kívánatos magatartás megszüntetésében.

12.2.3. A játékba integrált tanulás javasolt időkerete

	Verselés, mesélés Naponta	Ének-zene, énekes játékok, tánc Heti 2x	Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka Heti 2x	Mozgás Heti 1x	Külső világ tevékeny megismerése Heti 1x
3-4 évesek	5-10-perc	10-15 perc	10-15 perc	15-20	10-15
4-5 évesek	15-20 perc	15-20 perc	15-20 perc	20-25	15-20
6-7 évesek	15-20 perc	45 perc	45 perc	45 perc	45 perc

12.3. Vers, mese

A tevékenység célja: a gyermekek érzelmi- értelmi és etikai fejlődésének segítése, pozitív személyiségjegyeinek megalapozása a mágikussággal, a csodákkal teli meseélmények segítségével és a versek zeneiségével, rímeinek csengésével.

Feladatok

- A felhasznált irodalmi anyagok igényes összeállítása.
- A 3-6-7 éves korban megjelenő jellegzetes tartalmak biztosítása (mesélés, verselés, mesék, versek megjelenítése mozgással, ábrázolással).
- A gyermekek nyelvi képességének fejlesztése a versekkel, mesékkel.

A felhasznált irodalmi anyagok igényes összeállítása

A nemzetiségi nevelést is folytató óvodánk a kultúra átörökítése szolgálatába állítja a meséket, verseket, mondókákat.

E szellemi értékek a hagyományok gazdagságát hozzák közel a gyermekekhez, melyen keresztül formálódik a nemzetiségi identitástudatuk is. Ezért nagy odafigyeléssel tervezzük meg óvodánk mese, vers tevékenysége során felhasznált irodalmi anyagot, figyelembe véve a migráns gyermekek népi irodalmát is.

A felhasznált irodalmi anyagok igényes összeállítása az óvónők feladata. Csak művészi értékű irodalmi alkotások biztosítják az esztétikai élmény mélységét, a gyermekek szemléletmódjának és világképének alakítását. Ezek alkalmasak arra, hogy visszaigazolják és oldják a gyermekek szorongásait. Ezért a mű választásában

érvényesüljön a pedagógiai, pszichológiai, módszertani tudatosság.

Az óvónő a 3-4 évesek versanyagát népi mondókákból, dajkai hagyományokból, rigmusokból és a legismertebb költőink ritmikus, zenei hatású, verseiből állítsa össze. Olyan meséket válasszon, amelyek cselekménye egyszerű, érthető, ritmikus ismétlődések jellemzik.

A 4-5 éves korú gyermekek meséi már lehetnek többfázisos szerkezetű állatmesék, népmesék, dramatikus népszokások, novellisztikus - realiztikus mesék. Kapjanak helyet a magyar klasszikusok és a mai magyar írók modern meséi is. Ebben a korban a népi mondókák, névcsőfolók, halandzsa szövegű kiolvasók alkotják a tervezett mondókázás anyagát. Szerepeljenek a vidám, humoros versek, klasszikusok és a mai magyar költők népköltészeti ihletésű, ritmusélményt nyújtó versei.

Az 5-6-7 éves kor a mesehallgatás igazi ideje. Az állatmeséktől kezdve a cselekményesebb népmeséken, novellisztikus - realiztikus meséken át épüljenek be a klasszikus tündérmesék, a tréfás mesék és a műmesék - köztük a magyarság történelmét feldolgozó, a mondavilág elemeit tartalmazó történetek- a gyermekek mesetárába. A gyermekek a meseregényeket is szívesen hallgatják, folytatásokban napokon keresztül izgatottan várják. A gyermekek versanyaga gazdagodjon a különböző típusú népi mondókákkal, kiolvasókkal. Ismerjenek meg olyan közmondásokat, amelyeket a környezet gyakran hangoztat. Az óvónő tervezzen bátran lírai verseket, mert a gyermekek már ebben a korban is megérik a költői képek érzelmét kifejező erejét. A kiválasztott versek, mesék erősítsék meg a környezet megszerettetését, a néphagyomány ápolását, az évszakok szépségét.

A 3-6-7 éves korban megjelenő jellegzetes tartalmak biztosítása

Az óvodába kerülő 3-4 éves gyermekek első igazi versélménye a mondókákhoz, ölbeli játékokhoz tapadnak. A népi mondókákhoz kapcsolódó mozdulatok, játékok felettébb nagy élvezetet jelentenek a gyermekeknek, mert a felnőtt ölében, testmelegében teljes biztonságérzetben hallgathatják. Ez a többször átélt fizikai kontaktus sokat jelent a gyermek és a felnőtt érzelmi egymásra találásában. Az óvónő teremtsen minél több lehetőséget a vidám rigmusok korai megkedveltetésére. A gyermekek az óvónővel együtt sokszor ismétlik az állathívogatókat, altatókat, kiolvasókat, de sohase keltse bennük ez a gyakorlás érzetét.

Az egyszerű állatmeséken keresztül, fokozatosan szoktassuk rá a gyermekeket a mese figyelmes végighallgatására. A mese többszöri meghallgatása után legyenek élvezői a mese dramatikus feldolgozásának. Először az óvónők, a nagyobb gyermekek, majd a kicsik fokozatos bevonásával próbálják megjeleníteni az egyszerű meséket. Rövid, improvizált jelenetek bemutatásával a gyermekek ismerjék meg a bábokat. Az óvónő mutasson be párbeszéd formájában előadott rövid, ötletes jeleneteket.

A vers, mese, dramatikus játékokhoz csak kellékeket (pl. bábokat) használjon az óvónő, ami elősegíti a képzeleti képek előhívását, s a meséhez való erős kötődés kialakulását. Óvakodjon más eszközök használatától (pl. mesekönyv, képek).

Az óvónők és a gyerekek bábozzanak és dramatizáljanak minél több alkalommal. Legyen ez egyben színfoltja az óvodai ünnepeknek, rendezvényeknek.

A kiscsoportos korú gyermekek 10-12 mondókát és 10-15 új mesét ismerjenek meg.

A 4-5 éves gyermekekben kialakul a mese, a vers szeretete. Igénylik, izgatottan várják az óvónő meséit. A gyermekek arcán megjelenik a megfelelő áhítat, figyelő ámulat. Játékukban mind gyakrabban előfordul a mesélés, bábozás és az ismert mondókák, halandzsa szövegű kiolvasók ismételtetése. Az új versek kapcsolódjanak a gyermekek élményeihez, tapasztalataihoz, hangulatához.

A gyermekek pozitív személyiségjegyeinek megalapozása érdekében a mese mondanivalóját erősítsék meg havonként egy közmondással. A gyerekek az óvónő segítségével jelenítsék meg a meséket, és saját élményeiket. Az óvónő segítségével fejezzék be a megkezdett mese- vagy bábjátékot. A 4-5 éves gyermekek 4-5 mondókát, 5-6 rövid verset és 15-20 új mesét ismerjenek meg.

5-6-7 éves korban is minden adandó alkalmat használjon fel az óvónő a kiolvasók, rigmusok ismételtetésére. 4-5 kiolvasóval gazdagodjon a nagycsoportosok mondókarepertoárja. A gyermekek játszanak a rímes találós kérdésekkel, alkossanak együtt rímjátékokat.

A gyermekek ismételgessék az előző években tanult verseket. Az új versek (10-15) bemutatása kapcsolódjon a gyermekek élményeihez. Az óvónő a gyermekeket lehetőleg ne szavaltassa kórusban. Kerülje az éneklő hanglejtést. Ügyeljen a szavak pontos, tiszta ejtésére, az értelemszerű hangsúlyozásra.

Az óvónő - főleg a délutáni pihenés alatt - olvasson a gyermekeknek folytatásos mesét.

A gyermekek próbálják meg a mese önálló befejezését, új mesék kitalálását. A közösen kitalált meséket nevezzék el a "mi mesénk"- nek.

A gyermekek fejezzék ki a mese cselekményét mozgással, a mese dramatizálásával, és ábrázolással. Az óvónő a meseszereplők jellemző tulajdonságai alapján keressen olyan közmondásokat, amelyekkel meg tudja erősíteni a mese vagy egy-egy szereplő erkölcsi mondanivalóját.

A nagyobb gyermekek halljanak 20-25 új mesét a nevelési év folyamán. E tevékenység mindennap megjelenik az óvodában. Az óvónő a gyermekeket zenei szignállal, mesepárnák elkészítésével, gyertyával, a meseszobában (sarokban) várja. Amikor minden gyermek megérkezett, csak akkor kezdi el a mesét. Egy héten keresztül ugyanazt az egy mesét hallják a gyermekek, hogy a hét második felében eljátszhassák, későbbi játékukban megjeleníthessék különbözőképpen a mesealakokat.

A gyermekek nyelvi képességének fejlesztése a versekkel, mesékkel, dramatikus játékokkal

A nyelvi képességek fejlesztésének leghatásosabb eszköze a mese, vers és a bábozás. Ezeken keresztül a gyermekek elsajátítják a helyes ejtést, a tiszta beszédhallást és a nyelvtanilag helyes beszédet. A népi mondókák segítségével tisztítható a magán- és mássalhangzók helyes ejtése, megfelelő artikulációja, a hangkapcsolatok törvényszerűségei. A gyermekek a mesékből, versekből sok új fogalmat ismerhetnek meg, szókincsük gazdagodik.

A fejlődés eredménye az óvodáskor végén

- A gyermekek szívesen ismételtetik a verseket, rigmusokat.
- Várják, igénylik a mesehallgatást.
- Szívesen mesélnek a maguk szórakoztatására.
- Megjegyeznek 10-14 gyermekmondókát, 6-8 verset és 15-20 mesét.
- Tudnak meséket, történeteket kitalálni, s azt mozgással, ábrázolással megjeleníteni, kifejezni.

12.4. Ének, zene, énekes játékok, tánc

A zenei nevelés célja: a közös éneklés, a közös játék örömeinek megéreztetése, ami

fejleszti a gyermekek zenei ízlését, esztétikai fogékonyságát. A gyermekek jussanak minél több olyan zenei élményhez, ami megalapozhatja zenei anyanyelvüket.

Feladatok

- A felhasznált zenei anyagok igényes, életkornak és az adott csoport képességszintjének megfelelő válogatása.
- A 3-6-7 éves korban tervezhető jellegzetes tartalmak biztosítása.
- A tevékenység szervezeti formáinak biztosítása.
- A gyermekek zenei képességeinek fejlesztése mondókákkal, gyermekdalokkal, népdalokkal, gyermek néptáncsal, népi játékokkal és a zenei készségfejlesztő játékokkal.

A felhasznált zenei anyag igényes, életkornak és az adott csoport képességszintjének megfelelő válogatása

Az óvodai zenei nevelés során a gyermekek mondókákat, énekes játékokat, komponált gyermekdalokat ismerjenek meg. A mondókák, énekes játékok, a néptánc a zenei anyanyelvünk művészi értékei, melyek a népi hagyományokból és az igényes kortárs alkotásokból táplálkoznak.

A 3-4 éves korú gyermekek ismerjenek meg elsősorban olyan ölbeli játékokat, amelyeket a felnőttekkel közösen játszhatnak. Legyenek ezek között arc-, kéz-, ujj-, lovagoltató játékok. A szeretet- kapcsolat, a biztonságérzet kialakításának egy láncszeme a tapintásos kontaktussal összekapcsolt zenei élmény. A kicsik egyszerű, 4-5 hangból álló, játékos mozdulatokkal eljátszható dalokat halljanak. A gyermekek mindössze egy-két komponált gyermekdalt tanuljanak meg az ünnepek köszöntésére.

A 4-5 éves gyermekek tanuljanak mondókákat és még mindig játsszon velük az óvónő ölbeli játékokat. Ők már képesek arra, hogy dúr hexachord hangkészletű énekes játékokat énekeljenek, amelyekkel mozgásuk is jól fejleszthető. Ismerjék meg a csigavonal, hullámvonal, szerepcserére épülő játékokat. A nyolcad, negyed ritmusképeken túl megjelenhet már a szinkópa is.

Az óvónő az alkalmi dalokat úgy válassza ki, hogy azokhoz utánzó mozdulatokat, játékokat lehessen kitalálni.

Az 5-6-7 éves gyermekek legyenek "anyáskodóak", játszanak minél több ölbeli játékot a

kisebbségekkel. Ezek egyik játékos lehetősége a kiolvasó, ujjbökődő, amit különböző játékhelyzetekben is alkalmaznak a gyerekek.

A zenehallgatáshoz olyan műveket gyűjtsön az óvónő, amit maga tud előadni és amelyek felkeltik a gyermekek érdeklődését az értékes zene iránt. Az óvónő érzelmi hatású dalokat, népdalokat énekeljen, de jelenjenek meg zenei anyagában a rokon-, és más népek dalai - különös tekintettel a migráns gyermekek népi dalanyagára- valamint a magyar komponált kortárs műzene, altatódalok és a klasszikus műzene is.

A 3-6-7 éves korban megjelenő jellegzetes tartalmak biztosítása

A 3-4 éves gyermekek tanuljanak meg 6-8 mondókát, ölbeli játékot és 10-15 énekes játékot. A rövid mondókák, dalok 2/4-es üteműek, amelyekben negyed és páros nyolcad ritmusok legyenek. E kor jellegzetesebb játéka az ölbeli játék.

A gyermekek a jóízű játékok közben közvetve szerzik meg a zenei készségeket, és ismerik meg az alapfogalmakat. Tudjanak halkabban, hangosabban beszélni, mondókákat mondani és énekelni.

Figyeljék meg a csendet, a környezet hangjait és a dallamjátszó hangszerek hangszínét. Érzékeljék különböző mozdulatokkal az egyenletes löktetést. Az óvónő énekelgesse a gyermekek nevét, jelét, csalogassa őket énekelve a közös játékba, tevékenységbe.

Az óvónő keltse fel a gyermekek érdeklődését a zenehallgatás iránt, hogy képesek legyenek az áhítatos zenehallgatásra. Minél több zenei élményt közvetítsen, elsősorban énekes előadásával. A mindennapok során a különböző tevékenységekhez minél gyakrabban kapcsoljon zenehallgatási élményt. A gyermekeknek legyen lehetősége 2-5 percig tartó hangszeres zenét, kórusmuzsikát videofelvételen kisebb csoportban megtekinteni. Az óvónő a gyermekekkel együtt variálja az énekes játékok mozgásanyagát olyan egyszerű táncos lépésekkel, amit a felnőtt minta utánzásával követni tudnak (lásd táncház).

A 4-5 éves gyermekek énekelgessenek 4-8 motívumból álló énekes játékokat, műdalokat. A 4-5 új mondóka és a 12-15 új gyermekdal megtanulása mellett ismételtessék a 3-4 éves korban tanult dalokat is. Az európai és így a magyar gyermekdalok hangterjedelme is dúr hexachord maradjon.

A körjátékok közül az óvónő már nehezebbeket is válogathat, pl. szerepcserés, párválasztó, sorgyarapító játékok stb.

A tiszta éneklés érdekében a gyermekek minél gyakrabban énekeljenek önállóan. Énekeljenek egyénileg, kisebb csoportban halkabban és hangosabban, magasabban és mélyebben.

A gyermekek játszanak kérdés-felelet játékot, változatos szövegekkel és ritmusmotívumokkal. Érezzék az egyenletes lüktetést és a mondókák, dalok ritmusát.

Használjanak többféle népi ritmuseszközt a ritmusérzék fejlesztése érdekében.

A zenei élmény legyen mindennapos lehetőség az óvodában, kapcsolódjon minél többféle tevékenységhez. Az óvónő a gyermekekkel együtt variálja az énekes játékok mozgás-anyagát olyan egyszerű táncos lépésekkel, amit a felnőtt minta utánzásával követni tudnak (lásd táncház).

Az 5-6-7 éves gyermekek tanuljanak meg 4-7 új mondókát, 15-18 új énekes játékot, 3-4 alkalomhoz illő műdalt és 6-8 dalt. Az óvónő válogasson olyan dalokból, melyekben már szünet, szinkópa is előfordul.

A legidősebb óvodások szabálytartó képessége megengedi, hogy az óvónő bonyolultabb párcserés, kapus, hidas, sorgyarapító-fogyó játékokat is tervezzen, amit a korosztály néptáncának is tekinthetünk.

Az óvónő a gyermekekkel együtt variálja az énekes játékok mozgás-anyagát olyan egyszerű táncos lépésekkel, amit a felnőtt minta utánzásával követni tudnak (lásd táncház).

Az óvónő a gyermekek tiszta éneklését a minél gyakoribb egyéni énekléssel segítse elő.

A hallásfejlesztést segítő fogalom párokat, pl. a halkabb-hangosabb éneklést kapcsolják össze a tempó változtatással vagy dallambújtatással.

A ritmusfejlesztés és a néptánc alaplépései elsajátításának eredménye, hogy a gyermekek meg tudják különböztetni az egyenletes lüktetést és a dalok ritmusát.

A gyermekek játszanak minél gyakrabban zenei formaérzék-fejlesztő játékokat, hogy különböző mozgással megérezzék a motívumok hosszát. Az óvónő fejlessze a gyermekek alkotókészségét, teremtsen arra lehetőséget, hogy egy-egy zenei feladatot többféleképpen lehessen megoldani.

Az ügyesebb 5-6-7 éves gyermekeknek adjon az óvónő lehetőséget, hogy

ritmushangszereken önállóan is játszhatnak.

A tevékenység szervezeti formáinak biztosítása

A zenei nevelés szervezeti formája is kötetlen és szervezeten tervezett jellegű. A zenei képességfejlesztő játékokat kötetlen jelleggel mikro csoportos és frontális formában szervezze meg az óvónő. Ezzel a munkaformával az óvónő a gyermek egyéni képességeit figyelembe véve eredményesebben tud fejleszteni. A frontális jellegű szervezett énekes játékot lehetőleg az udvaron tartsa meg az óvónő, rossz idő esetén pedig a tornaszobában. Ebben a formában csak énekes játékokat tervezzen, a zenehallgatást kapcsolja a különböző alkalmakhoz. Teremtsen a délutáni órákban is módot arra, hogy a gyermekek kedvük szerint megnézzhessenek és hallgassanak néhány perces hangszerekkel megszólaltatott klasszikus műzenét.

A programhoz ünnepi hangversenyek is társulnak, amit az óvónők vagy vendégművészek élő előadásában hallgathatnak meg a gyermekek.

A gyermekek nyelvi képességének fejlesztése a mondókákkal, gyermekdalokkal és a zenei készségfejlesztő játékokkal

A gyermekek lassabban énekelnek, mint ahogyan beszélnek. A lelassított mondókák, énekek ismételtetése segítse a helyes artikulációt, a szavak szép, pontos kiejtését.

A mondókák, énekek szövegének hanglejtése, hangsúlya, ritmusa, hangerejének utánzása éreztesse meg a nyelv kifejező erejét, szépségét. Az éneklési készség fejlesztését szolgáló hangutánzó szavak éneklése segítse a magán- és mássalhangzók pontos képzését, kiejtését. A sokféle énekes játék adjon alkalmat a szókincs bővítésére.

A fejlődés eredménye az óvodáskor végén

- A gyermekek élvezettel játszanak énekes játékokat.
- A gyermekek gátlások nélkül, egyedül is tudnak énekelni.
- Tudnak élvezettel figyelni a zenehallgatásra.
- Megkülönböztetik a zenei fogalompárokat.
- Tudnak ritmust, mozgást, dallamot rögtönözni.

-
- Érzik az egyenletes lüktetést és a dalok ritmusát.
 - Ismernek egyszerű néptánc alaplépéseket.

12.5. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

A tevékenység célja: a gyermekek élmény- és fantáziavilágának képi, szabad önkifejezése. A gyermekek tér- forma- szín képzetének gazdagítása, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítása.

Feladatok

- A gyermeki alkotó-alakító tevékenység feltételeinek megteremtése.
- A 3-6-7 éves korban tervezhető alkotó-alakító tevékenységek tartalmának, minőségének fejlesztése.
- A tevékenység szervezeti formáinak biztosítása.

A gyermeki alkotó-alakító tevékenység feltételeinek megteremtése

Az alkotó tevékenységhez méretben, minőségben megfelelő eszközök szükségesek. Az eszközök kiválasztásában a praktikum, célszerűség és az esztétikum domináljon. Az alkotó-alakító tevékenységekhez megfelelő hely olyan tér legyen, ahol a mozgó gyermekektől védett az alkotók köre. Az óvónő a munkaasztalt úgy alakítsa ki, hogy maximum 6 gyermek egyszerre kényelmesen elférjen. Az alkotó tevékenységhez olyan légkör megteremtése szükséges, amelyben a gyermekek szívesen kapcsolódnak be az alkotómunkába, s az elrontott, sikertelen lépéseket javíthatják. Az óvónő a tevékenységhez biztosítson elegendő időt, hogy a gyermekek lehetőleg addig alkossanak, ameddig kedvük tartja. A különböző méretű anyagok elhelyezéséhez tárolóeszközökre van szükség.

Az eszközök biztonságos kezelését az óvónő egyenként tanítsa meg a gyermekeknek. A rajzoláshoz, festéshez, mintázás- anyagformáláshoz, batikoláshoz, origamihoz, építéshez és műalkotással való ismerkedéshez az óvónő gondolja végig a feltételeket, s teremtsen meg a mindennapi szabad játékban is. A gyermekek a festéshez köpenyt vagy kötényt használjanak.

A 3-6-7 éves korban tervezhető alkotó-alakító tevékenységek, s azok tartalmának, minőségének fejlesztése

Az óvónő az óvodába kerülő 3-4 éveseknek tegye lehetővé, hogy játszva ismerkedhessenek az anyagokkal, eszközökkel és a technikai kivitelezés lehetőségeivel. Kezdődjön el az esztétikum iránti érzékenység és értékelő képesség kialakítása észrevételve, együttesen gyönyörködve a saját alkotásokban, a mű- és népművészeti szépségekben. A tevékenységek a képalakítás, a plasztikai munkák és az építés köré rendelhetők. Ezek ne különüljenek el élesen egymástól. Az óvónő tervezze meg a képalakító tevékenységek technikáját, eszközeit. Nem tervezhető a szándéktalan firka, és a látszólag szándékos forma-firka időszakában a téma. A gyermekeknek legyen lehetősége az élményeiknek, érdeklődésüknek megfelelő szabad témaválasztására. A képalakítás jelenjen meg festéssel, zsírkrétával, papírragasztással, anyagba, homokba karcollással, nyomattal. Az óvónő segítse a gyermekek képalakító készségének megindulását a szórt elrendezéstől a képelemek, részformák elemeinek egymáshoz rendelésével.

A gyermekek tetszés szerint vegyenek részt a plasztikai alakításban. Ismerjék meg az anyagok alakíthatóságát nyomkodva, ütögetve, gyurkálva, gömbölyítve, simítva, sodorva, mélyítve, tépegetve, karcollva stb. A gyermekeknek legyen biztosítva a mindennapi gyurmázás.

A 3-4 éves gyermekek ismerkedjenek az építés során a különböző tárgyak formáival, alakzataival. Tudjanak beszélni az alkotásukról, s örüljenek a létrehozott produktumnak. Az óvodában az évszakonként kialakított ovigalériát ismerjék meg, a kiállított alkotásokat nézzék meg.

Az óvónő a 4-5 éves gyermekek alkotó-alakító tevékenységét bővítse. A gyermekeknél megjelenő szándékos képalakító tevékenységet segítse élményeikhez kapcsolódó témákkal, s azokhoz megfelelően illeszkedő technikával. Jelenjen meg a gyermekek rajzában az emberábrázolás, környezet, tárgyak, cselekmények saját elképzelés alapján történő megjelenítése. A gyermekek gyönyörködjenek a gazdag formákban, a színkeveréssel alkotott színárnyalatokban. Használjanak ceruzát, krétát, filc- és rostironokat, fapálcákat, különböző vastagságú ecseteket a rajzok finomabb kidolgozásához. A gyermekek alakítsanak képeket spárgából, fonalakból, textilből, termésekből.

A plasztikai munkák során legyenek képesek a formák tagolására. Tudjanak játékuhoz

kellékeket, valamint alkalmi ajándéktárgyakat készíteni. Használjanak különböző formájú textilt, bőrdarabot, gallyakat, terméseket a plasztikus formák létrehozásához.

Az építés során variálják a teret, az építés lehetőségeinek részletezését. Használjanak ehhez pl. nagyobb méretű dobozokat, takarókat, berendezési tárgyakat.

A gyermekek segítsenek az eszközök előkészítésében, elrakásában. Látogassák kisebb csoportokban az ovi-galériát, nyilvánítsák ki véleményüket a kiállított alkotásokról. Mutassák meg szüleiknek a kiállított műveket. Próbáljuk kialakítani az igényt az ajándékkészítésre - elsősorban ünnepekhez kötötten - szüleik részére.

Az 5-6-7 éves gyermekek alkotó-együttműködési készségét figyelembe véve az óvónő segítse a képi, plasztikai és a környezetalakításból eredő aktív tárgykészítés bővülését.

A képalakítás során a gyermekek minél többször alkossanak közös kompozíciót. Az óvónő gazdagítsa a technikai megoldásokat és az eszköz-lehetőségeket pl. batikok, kollázsok, plakettek, domborművek, viaszkarok, lenyomatok, makettek, márványozás stb. alkalmazásával.

A saját élményeken alapuló cselekményes témákban jelenjen meg a mesék, versek, énekes játékok, ünnepek eseményábrázolásai is.

A gyermekek használjanak a képalakításhoz minél eredetibb megoldásokat, jelenítsék meg a formákat, színeket egyéni módon.

A gyermekek plasztikai munkájában is jelenjen meg közös térbeli többalakos kompozíció, egy-egy mesejelenet, énekes játék stb.

Az óvoda "legidősebbjeinél" próbáljuk kialakítani az igényt az ajándékkészítésre - elsősorban ünnepekhez kötötten - szüleik részére, de gondoljanak az óvoda legkisebbjeire és felnőttjeire is. Éljk át minél gyakrabban az ajándékozás örömét.

Az óvónő segítse a gyermekeket a játékok, bábok, játékkellékek készítésében. Szülők segítségével gyűjtsék az alkotó-alakító munkához szükséges anyagokat, különös tekintettel az újrahasznosítható anyagokra. Legyenek megtervezői a környezetalakító, díszítő munkának. Vonják be szüleiket az óvoda szépítésébe.

Az óvónő segítse a gyermekeket abban, hogy az építés során nagyobb méretű elemekből, térben állítsanak össze pl. búvóhelyeket, mobil színpadot stb. A térbeli tapasztalat segíti az eredeti megoldások kivitelezését.

A gyermekek lehetőleg teljesen önállóan készítsenek elő minden anyagot, eszközt az

alkotó tevékenységhez. Az óvónő a több napon át tartó építés lehetőségét is biztosítja.

A tevékenység szervezeti formáinak biztosítása

Az alkotó-alakító tevékenységek a mindennapi játékba integrálódnak. Az óvónő egy héten kétszer tudatosan irányított mikro csoportos, kötetlen formájú tevékenységet szervezzen. Az egyéni segítségnyújtás érdekében egyszerre csak 5-6 gyermek vegyen részt a tevékenységben. Az óvónő teremtsen meg annak a lehetőségét, hogy minden gyermek ilyen formában megalkothassa az ajánlott eszközfeltételekkel képi plasztikai elképzelését. A gyermekek jelenítsék meg személyiségük kivetített darabját, amelyben érzelmeik, vágyaik, szorongásai, fantázia- és élményviláguk mutatkozik meg.

A fejlődés eredménye az óvodáskor végén

- A képalkotásban egyéni módon jelenítik meg élményeiket, elképzeléseiket.
- A gyermekek alkotására jellemző a részletező formagazdagság, a színek egyéni alkalmazása.
- Örül alkotásának és a közösen elkészített kompozíciónak.
- Plasztikai munkáik egyéni, részletezőek.
- Téralakításban, építésben bátrak, ötletesek, együttműködők.
- Rácsodálkoznak a szép látványra, tudnak gyönyörködni benne.
- Beszélgetni tudnak az alkotásokról.

12.6. Mozgás

A tevékenység célja: a gyermekek természetes, harmonikus mozgásának, testi képességeinek fejlesztése, az egészséges életmód szokásainak erősítése játékos formában. Cél továbbá a gyermekek tájékozódásának, alkalmazkodó képességének, társra figyelésének, valamint a személyiség akarat tényezőinek fejlesztése úgy, hogy megmaradjon a gyermekek szabad mozgáskedve.

Feladatok

- A 3-6-7 éves korban tervezhető mozgásfejlesztő játékok összeállítása.
- A különböző szervezeti formák megteremtése a gyermekek mozgásszükségletének kielégítése érdekében.

A 3-6-7 éves korban tervezhető mozgásfejlesztő játékok összeállítása

A gyermekek nagymozgása (járás, futás, kúszás, mászás) jól fejleszthető a tornaszobában és az óvoda udvarán, ahol tér, mozgásfejlesztő eszközök állnak a rendelkezésükre. A szabad mozgás zavartalan gyakorlási lehetőséget ad az irányított mozgástevékenység alatt megismert mozgásformák többszöri ismételtesére. A mozgásos tevékenységeket, s azok eszközeit az óvónő mindenkor a gyermekek életkorához, fejlettségi szintjéhez, egyéni képességeihez és a csoportok összetételéhez méretezze.

Az óvónő a 3-4 éves gyermekek irányított mozgásos tevékenysége során a nagymozgások fejlesztésére helyezze a hangsúlyt. Ismerkedjenek meg a futásgyakorlatokkal (pl. futás különböző irányban, futás feladattal, különböző futásformák gyakorlása). Játsszanak ugrásgyakorlatokat (pl. szökdelések, sorozatugrások, rövid nekifutásból fellépés, majd leugrás). Ismerkedjenek a dobásgyakorlatokkal, labdagyakorlatokkal (pl. hajítás helyből távolba, hajítás helyből célba, labda feldobás - elkapás, labda leütés - elkapás stb.).

A mozgásos játékok adjanak teret a támaszgyakorlatok gyakoroltatására is (pl. csúszások, kúszások, mászások, gurulás a test hossztengelye körül). A gyermekek játsszanak minél több egyensúlyozó játékot. Az óvónő alkalmazzon többféle kézi szert a különböző típusú mozgásos játékhöz. A mozgásfejlesztő játékok ne legyenek se túl könnyűek, se túl nehezek. Késztesse a gyermekeket elvárható erő kifejtésre.

Az óvónő rendszerint mutassa meg a helyes mintát, és igényelje a mozdulatok pontos gyakorlását.

A 4-5 éves gyermekek természetes mozgásába még mindig a nagymozgások fejlesztésére kerüljön a hangsúly. Az irányított mozgásos játékban jelenjenek meg a futásgyakorlatok (pl. fussanak három, négy akadályon át, fel- és lelépéssel, átbújással, tárgyhordozással stb.).

Az óvónő szervezzen ugrásgyakorlatokat (pl. egy lábon, páros lábon, szökdelésből, valamint felugrás két lábra és leugrás két lábra, játékos távolugró verseny). A dobásgyakorlatok során próbálgassák a célba dobást egykezes felső dobással, babzsák távolba hajításával, haránt-terpeszállásból. Minél gyakrabban játsszanak labdagyakorlatokat, annál jobban tudják a labdát feldobni és elkapni, különböző testhelyzetben gurítani.

Az irányított mozgásos játékok során gyakorolják a támasz-gyakorlatokat (pl. csúszást, kúszást, mászást, talajon és szereken).

Kapjon kiemelt szerepet az egyensúlyérzék fejlesztése, a szem-kéz, szem-láb koordináció differenciálódása. A gyermekek játsszanak egyensúlyozó játékokat 5 cm széles vonalon, vízszintes és rézsútós szereken. Az óvónő tervezzen lábboltozatot erősítő speciális járás- és gimnasztikai gyakorlatokat. A szabadban legyen alkalma a gyermekeknek szabadidőben is ismételgetni a szervezett foglalkozáson megismert mozgáselemeket.

Az 5-6-7 éves gyermekek mozgása már összerendezettebb, harmonikus ritmusú. Sokféle mozgáselemet ismernek, amit játékos formában szívesen ismételnek. Hangsúlyt kap ennél a korcsoportnál az észlelés, az alaklátás, formaállandóság mozgás közbeni fejlesztése, a finommotorika alakítása és a szabályjáték gyakorlati alkalmazása. Az óvónő minél gyakrabban tervezzen kisebb testrészekkel végzett mozgásokat.

Használjanak különböző kézi szereket, pl. szalagokat, rövidebb-hosszabb botokat, kisebb-nagyobb labdákat és kendőket.

A különböző típusú futógyakorlatokat sorverseny, váltóverseny, versenyfutás közben gyakorolják a gyermekek. Ismerjék meg a fokozódó futást, a gyorsfutást és a lassú futást. Végezzenek ugrásgyakorlatokat. Szökdeljenek páros és egy lábon haladással. Végezzenek sorozatugrásokat, különböző magasságú és különböző távolságban elhelyezett tárgyakon át. Néhány lépéses nekifutással gyakorolják a magas- és távolugrásokat.

Játsszanak dobásgyakorlatokat. Dobjanak egykezes, kétkezes, alsó- és felső dobással célba és akadály felett. A gyermekek játsszanak labdagyakorlatokat. Vezessék a labdát járás, futás közben. A gyermekek tudjanak párokban labdázni. Végezzenek támaszgyakorlatokat (pl. pókjárás, rákjárás, talicskázás).

Ismerjék az óvodában tanult talajtorna elemeket: guruló-átfordulást, a test hossz tengelye körüli gurulást és a lépő láb magasra lendítésével a kézenállást. Egyensúlyozzanak padon járással, fej-, kar- és lábmozgásokkal összekötve.

A különböző szervezeti formák megteremtése a gyermekek mozgásszükségletének kielégítése érdekében

Az óvónő a gyermekek szabad mozgását a délelőtti és délutáni tornaszobai, udvari játék

és séta során biztosítja.

Az irányított mozgásos játékokat mindhárom korosztálynak az óvónő heti egy alkalommal szervezze meg, tornaszobában vagy szabadban, különböző időkerettel. A mindennapi testedzés mindhárom korosztálynak ajánlott.

Heti rendszerességgel "zenés, mozgásos percek" megszervezése ajánlott. A szabadban szervezett énekes játékok is jól szolgálják a gyermekek mozgásszükségleteinek kielégítését.

A fejlődés eredménye az óvodáskor végén

- A gyermekek szeretnek mozogni, kitartóak a mozgásos játékokban.
- A gyermekek nagymozgása, finommozgása, egyensúlyészlelése, összerendezett mozgása kialakult.
- Ismerik az irányokat, tudnak a térben tájékozódni.
- Betartják a szabályokat a különböző versenyjátékok, ügyességi játékok játszásakor.
- Tudnak ütemtartással járni, gimnasztikai gyakorlatokat végezni.
- Tudnak helyben labdát vezetni.

12.7. A külső világ tevékeny megismerése

A tevékenység célja: a szűkebb és tágabb környezet felfedezése során a gyermekek pozitív érzelmi viszonyának kialakítása a természeti-, emberi-, tárgyi világ értékei iránt. A környezet megismerése közben a gyermekek mennyiségi, alaki, nagyságbeli, tér- és síkbeli szemléletének alakítása. A környezettudatos magatartás kialakítása. A környezeti nevelés kiemelt területként való kezelése.

Feladatok

- A 3-6-7 éves korban tervezhető jellegzetes tartalmak biztosítása.
- A gyermekek kommunikációs készségének fejlesztése a közvetlen tapasztalat- és ismeretszerzés során.
- A tevékenység szervezeti formáinak biztosítása.

A 3-6-7 éves korban tervezhető jellegzetes tartalmak biztosítása

A gyermekek a közvetlen környezetükben érzékeljék a környezet esztétikumát: hangokat,

színeket, illatokat, formákat, az élet ritmikusságát.

A 3-4 éves gyermekek az óvoda elfogadása, megszerettetése után ismerkedjenek az óvoda közvetlen környezetével.

Figyeljék meg az évszakok szépségét, színeit, jelenségeit, időjárását, növényeit, állatait. Vegyenek részt az évszakonként szervezett erdőjáráson. Gyűjtsenek terméseket, leveleket, kavicsokat, tollakat. Nézegessenek évszakokra jellemző képeket. Beszélgessenek a család tagjairól. Ismerjék meg az óvoda utcáját, boltokat, a faluban található intézményeket, a faluban található háziállatokat, kerti dísz- és haszonnövényeket, esztétikai alkotásokat. Az óvónő tegye lehetővé, hogy az év folyamán a gyermekek vadállatokról készült videofilmeket is megnézhessenek.

Rendszeresen figyeljék a kiválasztott fa évszakonkénti változását, a gólya életmódbeli szokásait, a patak vízállását.

Az óvoda és környezetének rendszeres tisztán tartásában segítsenek a felnőtteknek és a nagyoknak. Az óvodakert gondozásában figyeljék, segítsék a nagyobb társaikat, figyeljék, gyakorolják a komposztálás és szelektív szemétgyűjtés módját.

A mindennapi óvodai életbe belevisszük a természet- és környezetvédelmet. Napi szinten hallják a vízzel és árammal való takarékoskodás szükségét, ebben a felnőttek saját példával járjanak elől.

Az óvónő törekedjen a megfigyelések, gyűjtőmunkák gazdagítására, differenciálására.

A gyermekek jelezzék az évszakokat bemutató jeltáblákon az adott évszakot, az időjárás változását.

Tudjanak gyönyörködni a közvetlen környezetük növényvilágában. Keressenek összefüggéseket az időjárás és az emberek tevékenysége között. Gyűjtsenek terméseket, s azokat hasznosítsák az óvónő segítségével. Végezzenek rügyeztetést, magvak csíráztatását, hajtatást.

Nézegessenek családi képeket. A gyermekek tudják bemutatni a család tagjait, otthonukat. Halljanak, tapasztaljanak az egészséges táplálkozás fontosságáról.

A gyermekek látogassanak el az óvoda közvetlen környezetében lévő orvosi rendelőbe, szolgáltató üzletekbe, intézményekbe, kézműves műhelyekbe. Gyakorolják a gyalogos és a tömegközlekedés szabályait. Ismerjék meg a személy- és teherszállító járműveket.

Az óvoda környezetében élő háziállatokat, madarakat, bogarakat ismerjék meg. Etessék

télen a madarakat. Évente, kirándulások során ismerkedjenek a megye természeti és építészeti értékeivel.

Az 5-6-7 éves gyermekek ismerjék meg az óvoda tágabb környezetét. Figyeljék meg az évszakok szépségét, a színeik árnyalatát, közvetlen környezetük szennyeződéseit (víz, levegő, föld), a növények fejlődési feltételeit. Tanulják a környezettudatos magatartásformákat, ismerjék a fenntartható fejlődés fogalmát. Csíráztassanak, ültessenek növényeket és gondozzák azokat az óvónők segítségével. A gyermekek ismerjék meg a gyógyfüveket, mezei virágokat, vadon termő ismertebb növényeket, a konyhakert növényeit.

Halljanak, tapasztaljanak az egészséges táplálkozás fontosságáról.

A gyermekek végezzenek egyszerű kísérletet a növényekkel, állatokkal, vízzel, levegővel és a talajjal. A kísérleteknek a kicsik is megfigyelői lehetnek.

Napi szinten gyakorolják a vízzel, energiával való takarékoskodást. Szelektíven gyűjtsék a hulladékot, ismerjék azok újrahasznosíthatási lehetőségét. Az óvoda kertjét az évszaknak megfelelően gondozzák.

Vegyenek részt szervezett szakvezetős túrákon, ismerkedjenek a tágabb környezet növény és állatvilágával. Gyakorolják a természetjárás szabályait az évszakonként szervezett erdőjáráson. Iskolába lépés előtt a tankötelesek 2 napos erdei ovi programon vegyenek részt.

Kiránduljanak a szűkebb szülőföld tájegységeire, úgy, mint Balaton-felvidék, Káli-medence, Nivegy-völgy. Ismerkedjenek a tájegység domborzatával, a népi építészeti kultúrával, a népi hagyományokkal, szokásokkal, a nemzeti, családi tárgyi kultúra értékeivel.

Végezzenek rendszeres szemétygyűjtést a közvetlen környezetükben. Tudjanak a természet jeles napjairól.

A gyermekek ismerjék meg a felnőttek munkáját, látogassanak el többféle munkahelyre (bolt, borgazdaság, családi gazdaságok, helyi üzemek).

A természet kincseit őrző sarokba a gyermekek osztályozzák az összegyűjtött anyagokat, s amit lehet, hasznosítsanak. Az évszakokat bemutató tábla mellett legyen a hét napjait-bemutató tábla is, amit a gyermekek önállóan kezelnek.

Látogassanak el a középületekbe: színházba, építkezésekhez, iskolába, vasútállomásra,

hajóállomásra, múzeumba, könyvtárba.

Legyen sok ismeretük a szárazföldi, vízi, légi közlekedésről.

Látogassák meg a környezetük háziállatait, figyeljék meg hol élnek. Hasonlítsák össze az ismert állatok környezetét, életmódját.

Az óvónő mutassa be videofelvételen keresztül a vadon élő állatok környezetét, életmódját. Gondoskodjanak a kiválasztott fáról, a patakról, rendszeresen figyeljék meg a gólya életmódját.

A tevékenység szervezeti formáinak biztosítása

A gyermekek fejlesztése mindhárom korosztály esetében mikro csoportosan és tervezetten szervezeten történik, közvetlen tapasztalat- és élményszerző csoportszobai és udvari megfigyelések, túrák, kirándulások és séták alkalmával.

Az óvónő hetente egy természeti - emberi - tárgyi környezeti téma megfigyelését tervezze.

Az élmények egyeztetésére, az ismeretek rendszerezésére a délelőtti játékidő, a személyes percek és a gyűjtemények közvetlen megnézése ad lehetőséget.

Évenként több alkalommal erdei séta program megszervezésére kerül sor. A 3-4 éves gyermekek rövidebb, az 5-6-7 évesek pedig hosszabb időt is kinn tölthetnek, akár távolabbi erdős-ligetes terepen, ahol az egészséges életmódjuk biztosításához adottak a feltételek. (Az időkeretek csak ajánlások, az óvónő a helyi körülményeknek megfelelően tervezze meg az erdei programot). Az erdei óvoda a Balaton-felvidéki Erdei Iskolában valósuljon meg, külső szakemberek bevonásával.

A gyermekek kommunikációs készségének fejlesztése a közvetlen tapasztalat- és ismeretszerzés során

A mikro csoportos tapasztalatszerzés lehetőséget ad a gyermek - óvónő személyes beszélgetéseire. Az óvónő minden gyermekre oda tud figyelni, minden kérdésre meg tud válaszolni. Ez a szervezeti forma kiválóan segíti a gyermekek szókincsének, nyelvi kifejezőkészségének fejlesztését. A valós élethelyzetek természetes módon teszik lehetővé, hogy a gyermekek alkalmazzák a helyes köszönést, bemutatkozást, megszólítást, véleménynyilvánítást, a szándékok kifejezését, mint a kérdés, tudakozódás, üzenetközvetítés, ismeretközlés.

A gyermekek között erősödjön a tapasztalatok közzététele, a látottak folyamatos

elbeszélése. Az óvónő tegye lehetővé, hogy a gyermekek értelmesen, összefüggően kifejezhessék gondolataikat, érzelmeiket, kívánságaikat, észrevételeiket.

A természetvédelmi szakemberek bevonása lehetővé teszi a szakmai kifejezések beépülését a szókincsbe.

A fejlődés eredménye az óvodáskor végén

- A gyermekek tudják lakcímüket, szüleik pontos nevét, foglalkozását, munkahelyét, óvodájuk nevét.
- Különbséget tudnak tenni az évszakok között, gyönyörködni tudnak szépségében.
- A gyermekek ismerik a környezetükben lévő intézményeket, családi gazdaságokat, helyi látnivalókat.
- Ismerik a háziállatokat, vadállatokat, madarakat, bogarakat.
- Gólyáról - az óvoda kiválasztott madaráról - sok ismerettel rendelkeznek.
- Ismerik szűkebb környezetük jellegzetes növényeit, azok szerepét, védelmét.
- Kialakul az igényük az egészséges táplálékok gyakori fogyasztására.
- Kialakul természetes igényük a környezetük tisztán tartására (szelektív szemétgyűjtés, komposztálás), védelmére (energiatakarékosság, vízvédelem).
- Szűkebb szülőföldjük természeti és építetett környezetéhez pozitív érzelmekkel viszonyulnak.
- Gyakorlottak az elemi közlekedési szabályok betartásában. Ismerik a közlekedési eszközöket.
- A tárgyakat meg tudják számlálni legalább 10-es számkörben, össze tudják hasonlítani mennyiség, nagyság, forma, szín szerint.
- Meg tudják különböztetni a jobbra - balra irányokat, értik a helyeket kifejező névutókat (pl. alá, fölé, közé stb.).

12.8. Munkajellegű tevékenységek

A tevékenység célja: a gyermeki munka megszerettetésén keresztül olyan készségek, tulajdonságok kialakítása, melyek pozitívan befolyásolják a gyermekek közösségi kapcsolatát, kötelességtudatát.

Feladat

A különböző típusú, munkajellegű tevékenységek tervezése, a cselekvő tanulás feltételeinek biztosítása.

A különböző típusú, munkajellegű tevékenységek tervezése, a cselekvő tanulás feltételeinek biztosítása

Az óvodások munkajellegű tevékenysége a játékból bontakozik ki, elsősorban önmagukért és a közösségért végzik. Kezdetben az óvónő és a dajka segítségével, később teljesen önállóan, öntevékenyen végezzenek munkajellegű tevékenységet. Az óvónő és a dajka mindegyik munkafajtánál adjon mintát az eszközök használatához és a munkafázisok sorrendiségének megismeréséhez. Úgy segítsen a gyermekeknek, hogy minél többször át tudják élni a munka örömét, a célért vállalt erőfeszítés szépségét, nehézségét. Az óvónő értékelése legyen buzdító, megerősítő, ugyanakkor konkrét és reális, mindig a gyermeket saját magához mérten fejlesztő, hogy a gyermekekben pozitív viszony alakuljon ki a rendszeres munkavégzéshez. Mindhárom korcsoportnál nagy jelentőségű az önkiszolgálás - testápolás, öltözködés, étkezés, környezetgondozás. (Lásd az egészséges életmód alakítása c. fejezet, mely részletezi e tevékenység tartalmát.)

A 3-4 éves gyermekek az óvónőt és a dajkát figyelve vegyenek részt a növények gondozásában. A kerti munkában figyeljék meg a veteményezést, a növények locsolását. Segítsenek a termések, falevelek elszállításában, a növények locsolásában, az érett gyümölcsök összeszedésében stb. Az óvónő a legkisebb óvodásokat is vonja be az alkalmoszerű munkába, ami lehet esetleges, de lehet szabályosan ismétlődő. A szabályosan ismétlődő mindennapi munka a rend fenntartásáért végzett tevékenységeket jelenti (pl. a játékok elrakása, a terem díszítésében segítségnyújtás).

A 4-5 éves gyermekek közösségi kapcsolatát jól fejleszti a naposi munka, amit akkor célszerű bevezetni, ha a gyermekek készségszinten ismerik a munkafolyamat menetét, fogásait. (Az önkiszolgáló tevékenység ezt jól előkészíti.) E program megerősíti a naposi munka fontosságát. Az óvónő és a dajka közös megállapodás alapján gondolja végig a naposi munkát és alakítsa ki a gyermekek összehangolt cselekvésláncát. Ismétlődő munka a játékok helyre rakása, a csoportterem átrendezése, a tevékenységekhez használt eszközök kiosztása, összeszedése, az öltöző és a mosdó rendjének megőrzése.

Felnőtt segítséggel végezhető munkában vesznek részt: gyümölcsmosás, tisztítás, jeles napokhoz és ünnephez kapcsolódó édességkészítés során.

Ezeket a munkákat a gyermekek együtt végezzék a felnőttek átgondolt, konstruktív vezetésével. Az óvónő tervezze meg az egyéni megbízások lehetőségeit (pl. információk közvetítése, kisebbek segítése az öltözködésben, ajándékkészítés a kicsiknek, az óvoda dolgozóinak, a jeles napok előkészítése, szemétgyűjtés, óvodakert gondozása stb.).

Az óvónő tervezze meg - a lehetőségeknek megfelelően - a gyermekek növénygondozását.

Az 5-6-7 éves óvodások önállóan végzik a naposi munkát. Közösén eldöntik a munka megosztását. Ízlésesen, esztétikusan terítenek. Étkezés után szokásrendnek megfelelően mindent a helyére tesznek. Segítséggel terítőt hajtogatnak.

Az alkalomszerű munkákat a gyermekek önálló vállalkozás alapján végezzék, soha ne alkalmazzon az óvónő kényszerítő eljárásokat. A gyakori dicséret, elismerés hatásával érje el, hogy a gyermekek szívesen vegyenek részt a munkában, munkájukat mindig konkrétumokkal, reálisan értékelje. Végezzenek önállóan környezetszépítő, környezetvédő munkát. Felnőtt segítséggel végezhető munkában vesznek részt: gyümölcsmosás, tisztítás, vitaminsaláta készítés, jeles napokhoz és ünnephez kapcsolódó édességkészítés során.

Alkalomszerűen segítsenek a kicsik öltöztetésében.

Az óvónő úgy alakítsa a növény- és állatgondozást, hogy a gyermekek minél több műveletet tudjanak önállóan végezni. A kerti szerszámokat önállóan használják, gondozzák. A növények gondozását a magvetéstől a termések összegyűjtéséig együtt tervezzék és végezzék a felnőttekkel.

Minden évszakban segítsenek a járdák, utak tisztításában

A fejlődés eredménye az óvodáskor végén

- A gyermekek szeretnek közösén dolgozni.
- Önállóan, igényesen végzik a naposi munkát.
- Szívesen vállalkoznak egyéni megbízások elvégzésére.
- Elismerik mások munkáját.
- Szívesen közreműködnek a növények és állatok gondozásában, védelmében.

-
- Örömmel segítenek a kisebbeknek.
 - Szeretnek meglepetést készíteni a kisebbeknek, szüleiknek, az óvoda dolgozóinak és az óvodát segítő iskolásoknak, felnőtteknek
 - Kialakulnak az olyan attitűdök: mint kitartás, önállóság, felelősség, céltudatosság.
 - Kialakult az igényes, esztétikus környezet iránti igényük.

13. Tervezés, szakmai dokumentumok, mérés, ellenőrzés, értékelés

A pedagógiai tervezés célja:

A tervezési feladatok meghatározásával és szabályozásával a munkánk kiszámítható, egymásra épülő és ellenőrizhető tevékenységekkel valósul meg. A PDCA (Plan, Do, Check, Act) elv, azaz a tervezés, a megvalósítás, az ellenőrzés és a korrekció alapján valósítjuk meg a minőségi pedagógiai működést. Megtervezzük, hogy mit szándékozunk csinálni, leírjuk hogyan szeretnénk a cél elérését megvalósítani, megvalósítunk a leírtak mentén, ellenőrzünk és értékelünk az elvégzett munka alapján, korrigálunk, ha szükséges. A tudatos pedagógiai munka elengedhetetlen feltétele a tervezés, ezért úgy igyekszünk alakítani tervezési munkánkat, hogy lehetőséget adjon a spontán adódó nevelési helyzetek kihasználására (pl.: a gyermeki érdeklődés, kezdeményezés figyelembevételére), ugyanakkor biztosítsa az óvónő számára a tervszerű felkészülést, az átgondolt és eredményes fejlesztés érdekében.

A szakmai munka dokumentációs rendszerének felépítése:

Az óvodai nevelés országos alapprogramja

Pedagógiai program

Éves munkaterv

Éves ütemterv

Óvodai csoportnapló

Fejlődési napló, éves mérési eredményeink

13.1. Éves munkaterv

A nevelőtestület által összeállított és kidolgozott éves terv, mely a nevelési év rendjét, feladatellátási tervét, belső ellenőrzés tervét és az éves önértékelés tervét tartalmazza.

13.2. Éves ütemterv

Az éves tematikus terveket negyedéves bontásban, évszakonként készítjük a tevékenységekhez rendelt tartalmakkal.

13.3. Csoportnapló

Óvodapedagógusaink heti váltásban dolgoznak. Tervező munkánknak fontos része, hogy a tervezést és a megvalósítást tudatosan építjük egymásra, mely által biztosítottá válik pedagógiai céljaink megvalósítása.

A heti ütemterveket az intézményi szinten egységes csoportnaplókban (A.Tü.727 Pátria Nyomda Zrt.) készítjük. A heti ütemterv tartalmazza az egyes tevékenységi formákat, fejlesztési feladatokat és az értékelő feljegyzéseket.

A tevékenységekhez kapcsolódó szervezési feladatok időpontját, programját havi bontásban tervezzük.

A nevelési gondozási tervet fél évre készítjük, tartalmazza az egészséges életmód alakításának, az érzelmi, erkölcsi, közösségi nevelés, az anyanyelvi-, értelmi fejlesztés és nevelés feladatait, a tevékenység kereteinek, játék, munkajellegű tevékenység, játékban megvalósuló tanulásfeladatait, a szokások kialakítását. Alkalmazzuk a differenciálást, a fokozatosság elvét, figyelembe vesszük a gyermekcsoport neveltségi, fejlettségi szintjét. A gyermekcsoportok nevelési terve nem megmásíthatatlan, hanem a gyermekek fejlődési üteméhez, a spontán helyzetekhez, az aktuális feladatokhoz igazodik.

13.4. Fejlődési napló, éves mérési eredményeink

A gyermekek egyéni dokumentációja, mely a belépéstől a kimenetig tartó nyomonkövetés és az óvodai élethelyzetekben való megfigyelésen alapszik. Tartalma: család által közölt anamnézis, gyermek fejlődésének nyomon követése, a gyermek egyéb vizsgálati lapja (szakértői, orvosi), SNI-s gyermek esetében konzultáció a gyógypedagógussal. A gyermekről részletes feljegyzéseket tartalmaz, amelyet évente kétszer, január és június

hónapban készítenek el az óvodapedagógusok. A mérések a következő képességterületekre irányulnak:

- Érzelmi élet, szocializáció
- Mozgás, motoros képesség
- Értelmi fejlettség
- Nyelvi kifejezőképesség

A szülők tájékoztatása a gyermek aktuális állapotáról félévente egyéni fogadóóra keretében történik.

A fejlődési naplók alapján a nevelési év végén összegzést készítünk a bemeneti és kimeneti kiemelkedő és fejlesztendő képességekről. A mérési eredmények a következő év tervezésének kiindulópontját jelentik.

14. A német nemzetiségi nevelés pedagógiai programja

14.1. Bevezető

Az óvoda nemzetiségi nevelési programja átfogja az 5-7 éves korosztály nevelő –fejlesztő munkáját.

A program alappillére kettős: a gyermeki érzelmekre építve megalapozza a német nyelvhez és a néphagyományokhoz kötődést, valamint hangsúlyozza a gyermek kreatív, alkotó tevékenységét.

A program másik alappillére a tevékeny óvodai élet megteremtése, melyben hangsúlyt kap a kreatív gondolkodási irány megerősítése.

14.2. A program alapelve

Szeretetteljes, biztonságérzetet adó, érzelem gazdag nemzetiségi óvoda megteremtése, ahol a gyermekközpontúság önállóságot, egészséges öntudatot és önmegvalósulási lehetőséget ad a gyermeknek a nemzeti identitástudat megerősítésével.

Minden gyermek a saját képességrendszerének figyelembevételével nevelhető, fejleszthető. Minden gyermek ismerje meg testi, lelki, szellemi értékeit. Minden gyermek vonzódik a mesei, zenei és alkotó élményekhez, az ezekhez kötődő tevékenységekhez. Ha mindezt a kisebbségi kulturális értékek megerősítésével kapja, kialakul a gyermek tartása, önálló, kiegyensúlyozott gyermekké válik. Tud nevetni, felfedezni, csodálkozni, kialakul, erősödik identitása.

14.3. A program célja

A gyermekek nyugodt, élmény gazdag, harmonikus fejlődésének elősegítése a kisebbség nyelvének és hagyományainak megismertetésével.

Sokoldalú képességfejlesztés segítségével a személyiség fejlődésének biztosítása, elősegítése.

14.4. A program kapcsolatrendszere

A nemzetiségi nevelés során különösen nagy hangsúlyt fektetünk a **családokkal** való kapcsolattartásra, kiemelten a kisebbséghez tartozó családokkal. Fontosnak tartjuk ezt a kisebbségi néphagyományok, életviteli szokások átvételében, azoknak az óvodai

nevelésbe való beépítésében. E nevelési területen fontos szerepet kapnak a nagyszülők, akik a hagyományok, a nyelvhasználat fő közvetítői.

Az **óvoda-iskola** kapcsolatának fő tartalmi kérdése a kisebbségi nyelvhasználat egymásra építése. Ennek hatásos módja a nemzetiségi tanítást, illetve nevelést folytató pedagógusok kölcsönös óra és foglalkozás látogatása, valamint a gyermekcsoportok találkozásai nemzetiségi programokon.

Együttműködési kapcsolatban állunk a **kisebbségi önkormányzatokkal**, melynek formái a közös programok a hagyományok átörökítése jegyében, anyagi és természetbeni támogatás.

Az óvoda tagja a Veszprém Megyei Német Nemzetiségi Óvodapedagógusok Egyesületének. Az egyesületben való aktív részvétel lehetőséget teremt a szakmai tapasztalatcserére, az e nevelési területet érintő aktuális információk (továbbképzések, jogszabályváltozások, módszertani kiadványok megjelenése) áramoltatására.

Szakmai segítséget és információkat nyújt a Veszprém Megyei Német Nemzetiségi Önkormányzat és a Nemzetiségi Pedagógiai Oktatási Központ.

14.5. A program feladata

A gyermekek testi, lelki, szellemi szükségleteinek kielégítése az erkölcsi, szociális, esztétikai és az intellektuális érzelmek differenciálásával.

14.5.1. Az erkölcsi, szociális érzelmek alakításának feladatai

- Saját nyelvi, kulturális közösség hagyományainak és szokásainak kiépítése az óvodai élet mindennapjaiban.
- Érzelmi biztonságot nyújtó, bizalmas, közvetlen, szeretetteljes, nyugodt, családias légkör megteremtése
- Olyan óvodai élet megteremtése, melyben sok a közös élmény, a közös tevékenység
- A gyermekek erőnlétének, alkalmazkodó készségének fejlesztése a mindennapi testi-lelki edzéssel
- Pozitív érzelmi kötődés kialakítása a gyermek-gyermek, gyermek-felnőtt viszonyában.
- A gyermekek barátkozásának segítése. Lehetővé tétele annak, hogy minden gyermek megtalálhassa helyét, szerepét a csoportban, tudja megkülönböztetni a jó és rossz, helyes és helytelen közti különbségeket

-
- A másság elfogadásának kialakítása a szociális érzékenység által a többségi és a kisebbségi kulturális értékek tiszteletben tartásával.

14.5.2. Az esztétikai érzelmek alakításának feladatai

- Az esztétikus és higiénikus gondozásra törekvés a gyermekek egyéni igényeinek figyelembevételével
- A gyermekek harmonikus, összerendezett mozgásának segítése.
- A gyermekek szépérzetének formálása a nemzeti értékeket láttató esztétikus természeti-tárgyi és emberi környezettel.
- A gyermekekben az élménybefogadó képesség, a kisebbségi kultúra értékei iránti tisztelet, érzékenység és nyitottság kialakítása.

14.5.3. Az intellektuális érzelmek alakításának feladatai

- A kétnyelvű környezet biztosítása, oly módon, hogy a gyermekek számára az anyanyelv biztonsága adott legyen.
- A gyermekek egyéni képességüknek, nyelvi állapotuknak megfelelően ismerkedjenek a nemzetiségi nyelvvel.
- A gyermekek beszélőkedvének megerősítése, a kisebbségi kommunikációs tér kibővítése a meghitt beszélgetések segítségével.
- A gyermeki értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet és kreatív gondolkodás) fejlesztése a kíváncsiság és az utánpótlási kedv kihasználásával.
- A multikulturális környezet nyitott, érzékeny befogadásának megszervezése.

14.6. A nevelés keretei

14.6.1. Az egészséges életmód alakítása

Az egészséges életmódra nevelés célja a gyerekek egészséges testi fejlődésének elősegítése.

Mivel óvodánkban csak az 5-6-7 éves gyermekek csoportjában folyik nemzetiségi nevelőmunka, így különösen fontos a mindennapi gondozási tevékenységekben – mint testápolás, étkezés, öltözködés, alvás – a kisebbségi nyelv használata.

A gyermekek gondozása, testi szükségletük, mozgásigényük kielégítése

A növekedés, fejlődés üteme minden egyes gyermeknél másképpen alakul. A gyermekek gondozásának feltétele az óvónő és a gyermekek közötti meghitt, megértő viszony. Az önálló testápolás, étkezés, öltözködés szervezettségét kisebbségi nyelven az Őzike csoportba lépés pillanatától kezdve biztosítjuk.

A gyerekekkel együtt végezzük a teendőket, hogy a már megtanultakat, testápolási szokásokat, nemzetiségi nyelven is képesek legyenek elsajátítani.

A testápolás a gyermekek tisztaságigényeinek kialakítását szolgálja. A gyermekek ápolása közben beszéljünk a kisebbség nyelvén, hogy utánzás által minél könnyebben és gyorsabban elsajátíthassák a szokásokat.

A mindennapi szabad mozgás nélkülözhetetlen eleme az óvodai életnek. Biztosítsunk sokféle mozgásfejlesztő eszközt, mindennapi szervezett mozgásos tevékenységet, melyek jól szolgálják a gyermekek mozgáskoordinációjának fejlesztését.

A gyermekek alvásigénye megkívánja, hogy az óvodában is alhassanak. Az elalvás előtti mesélés, altatódalok dúdolása is folyhat a gyermek nyelvi ismeretének megfelelően a kisebbség nyelvén.

A gyermekek egészségének védelme, edzettségének biztosítása

A gyermekek egészséges életmódját csak úgy tudjuk biztosítani, ha minden nap edzési lehetőséget tervezünk részükre.

Az egészséges életmód feladatainak ellátása során is törekedjünk – a gyermekek nyelvi állapotának megfelelően – a kisebbség nyelvén kommunikálni.

A gyermekek fejlődéséhez szükséges környezet megteremtése

Megfelelő alapot ad az óvodai nevelőmunkához:

- csoportszoba
- tornaszoba

-
- óvodaudvar
 - mosdók
 - öltözők

A csoportszoba barátságossá, otthonossá, esztétikussá tétele biztosítja a gyermekek jó közérzetét, s egyben helyes mintát is ad.

Az óvoda környezetében tükrözhetjük a kisebbség szokásait, hagyományait (használati eszközök, textíliák, tárgyak stb.)

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén

A mindennapi gondozási teendők közben, mint -

- testápolási szokásoknál
- étkezésnél
- öltözködésnél
- rendrakásnál
- mindennapi szervezett mozgásnál - is megértsék és használják a kisebbség nyelvét.

14.6.2. Az érzelmi nevelés és a társas kapcsolatok

A szociális és egyéni nevelés célja a gyermekek egyéni érdekeinek, tulajdonságainak, képességeinek kibontakoztatása a közösségen belül, a csoport normái alapján.

Érzelmi biztonságot nyújtó, szeretetteljes, családi légkör megteremtése

A gyermekeknek családi légkörben alakul ki az érzelmi kötődése társaihoz és a felnőttekhez egyaránt. Ez olyan alaphangulatot ad, ami kapcsolatteremtésre, cselekvésre, tevékenységre ösztönzi őket.

Az 5-6-7 éves gyermekek csoportjának legyen a kisebbségi hagyományokból is táplálkozó szokásrendszere, jelképrendszere, szimbóluma, ami mélyíti a gyermekek összetartozását, együttérzését.

A családi légkör megteremtése elősegíti a gyermekek társas kapcsolatainak alakulását. Mindehhez gazdag, tevékenykedtető élet szükséges.

Különös tekintettel ápoljuk a kisebbségi életmódhoz kötődő hagyományokat és szokásokat olyan formában, amelyik megfelel az óvodások életmódjának.

Az óvoda minél több tevékenységet szervezzen a kicsik és a nagy óvodások

együttműködésére.

A gyermek- gyermek, a felnőtt- gyermek pozitív érzelmi töltésű kapcsolatának kialakítása, formálása akkor alakul ki, ha a gyermekek jól érzik magukat a csoportban.

A jó nevelés alapja a feltétel nélküli szeretet, korlátokkal együtt.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén

- Megértik környezetük jelzéseit, érzéseit a kisebbségi nyelven is.
- A szókincsükbe beépült kifejezéseket, szófordulatokat életkoruknak és egyéni képességeiknek megfelelően bátran használják.
- Aktív és passzív szókincsük tegye lehetővé, hogy az iskolai nemzetiségi oktatásba sikeresen bekapcsolódhassanak.
- Érzelmileg kötődnek a kisebbségi környezetükhöz, szeretik multikulturális környezetük értékeit, természetes számukra a kétnyelvűség.
- Ismerjenek a nemzetiség kultúrájából merített verseket, meséket, mondókákat, táncokat, játékokat.

14.7. A program napirendje

A napi életritmus kialakítása alapvető feltétele a testi-lelki harmónia megteremtésének.

Az életritmust óvodánkban meghatározza, hogy az óvónők heti váltásban dolgoznak, ezáltal minden második héten kerül előtérbe a nemzetiségi nyelven folyó nevelés.

A "nemzetiségi hét" napirendje nagyban igazodik az anyanyelven folytatott nevelés napirendjéhez.

14.8. A tevékenység kerete

A népművészet formanyelvén fogant vers, mese, énekes játék, vizuális és tárgyi környezetet kiemelő program tevékenységi keretként beépíti a kisebbségi életmódhoz tartozó hagyományok ápolását, népszokásokat, s mindezt évszakokhoz, jeles napokhoz csoportosítva tervezi meg az óvodai gyakorlatban.

A nemzetiségi nevelés jeles napjai, programjai:

Betakarítás ünnep (Erntedankfest)

Márton napja (Sankt Martin)

Advent
Mikulás (Nikolaus)
Karácsony (Weihnachten)
Farsang (Fasching)
Nemzetiségi hét (Nationalitäten Woche)
Húsvét (Ostern)
Nemzetiségi óvodák tánctalálkozója (Nationalitäten Kindergarten Tanzfest)
Anyák napja (Muttertag)
Évzáró, ballagás (Jahresschlußfest, Abschied nehmen)

14.9. A program tevékenységformái

E fejezet feladatai között kiemelt szerepet kap a gyermekek beszédképességének fejlesztése. A játékba integrált tanulás c. rész tisztázza a program tanulásfelfogását.

14.9.1. Vers, mese, dramatikus játék

A gyermekek érzelmi, értelmi és etikai fejlődésének segítése, pozitív személyiségjegyeinek megalapozása a mágikussággal, a csodákkal teli meseélmények segítségével, a versek zeneiségével, rímeinek csengésével

Az óvoda vállalja a kisebbségi kultúra kincséből és az anyanemzet kultúrájából azon versek, mesék, mondókák közvetítését, amelyek a gyermekek kisebbségi identitását alakítják.

A tevékenység feladata:

A felhasznált irodalmi anyagok igényes összeállítása a nemzetiségi hagyományos kultúr kincséből és a kortárs irodalomból.

Az 5-6-7 éves korban megjelenő jellegzetes tartalmak biztosítása.

A gyermekek nyelvi képességeinek fejlesztése a vers, mese, dramatikus játékok segítségével.

14.9.2. Ének, énekes játékok, zenehallgatás

A tevékenység célja: a közös éneklés, közös játék örömeinek megéreztetése, hogy azokon keresztül formálódjon a gyermekek zenei ízlése, esztétikai fogékonysága. A

gyermeknek jussanak minél több olyan zenei élményhez, ami megalapozza kisebbségi zenei anyanyelvüket, megismerteti velük a kisebbségi énekes játékokat, gyermektáncokat.

A tevékenység feladatai:

A felhasznált zenei anyagok igényes, életkornak és képességszintnek megfelelő összeállítása

Az 5-6-7 éves korban megjelenő jellegzetes tartalmak biztosítása

A gyermekek nyelvi képességének fejlesztése

A zenei anyagok igényes összeválogatása a népi és a kortárs művek felhasználásával, mely a kisebbségi zenei anyagoknál kiemelten fontos

14.9.3. Rajzolás, mintázás kézimunka

A tevékenység célja: a gyermekek élmény-és fantáziavilágának képi, szabad önkifejezése. A gyermekek tér-forma-szín képzetének gazdagítása, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítása

A tevékenység feladatai:

A gyermeki alkotó-alakító tevékenység feltételeinek megteremtése

Az 5-6-7 éves korban tervezhető alkotó, alakító tevékenységek, s azok tartalmának, minőségének megtervezése.

A tevékenység szervezeti formája, jellemzői:

Fontos a kisebbségi kultúrában jellemző alkotói technikák megtervezése és beépítése. Erre kiváló lehetőséget adnak az évszaki kiállítások, ahol helye lehet a kisebbségi szülők, nagyszülők, alkotókörök produktumainak.

14.9.4. Mozgás, mozgásos játékok

A tevékenység célja: a gyermekek természetes, harmonikus mozgásának, testi képességeinek fejlesztése játékos formában. A gyermekek tájékozódásának, alkalmazkodóképességének, valamint a személyiség akarati tényezőinek fejlesztése a kisebbségi mozgásos játékok által, úgy, hogy megmaradjon a gyerekek szabad mozgáskedve.

A tevékenység feladatai:

Az 5-6-7 éves korban tervezhető mozgásfejlesztő játékok biztosítása

A különböző tartalmak, szervezeti formák megteremtése a gyermekek mozgásszükségletének kielégítése érdekében.

A nemzetiségi kultúrát átörökítő gyermektáncok tanítása, gyarapítása.

14.9.5 A külső világ tevékeny megismerése

A tevékenység célja: a közvetlen és tágabb környezet felfedezése során a gyermekek pozitív érzelmi viszonyának kialakítása a természeti-emberi-tárgyi világ értékei iránt. A környezet megismerése közben a gyermekek a mennyiségi, alaki, nagyságbeli, tér-és síkbeli szemléletének alakítása. E tevékenység sok lehetőséget rejt magában a kisebbségi nevelés számára. A kisebbségi szokások, hagyományok, kultúra, népviselet, tárgyi jellemzők megismertetése, megbecsülésére, tiszteletére szoktatás.

A tevékenység feladatai:

Az 5-6-7 éves korban tervezhető jellegzetes tartalmak biztosítása

A gyermekek kommunikációs készségének fejlesztése a közvetlen tapasztalat-és ismeretszerzés során

Fontos azoknak a témaköröknek a megtervezése, melyek a kisebbségi identitástudatot megerősíthetik. Rövid videofilmek vetítésében szerepeltethetők a kisebbségi kultúr kincsből és az anyanemzet kultúrájából az életkornak megfelelően összeállított ismeretterjesztő filmek.

14.9.6. Munka jellegű tevékenységek

A tevékenység célja: a gyermeki munka megszerettetésén keresztül olyan készségek, tulajdonságok kialakítása, melyek pozitívan befolyásolják a gyermekek közösségi kapcsolatát, kötelességteljesítését. A munkakapcsolatok során minél gyakrabban beszéljenek a kisebbség nyelvén.

A tevékenység feladata:

A különböző típusú munka jellegű tevékenységek tervezése, s azok feltételének biztosítása 5-6-7 éves korban.

Olyan jellegű munkatevékenységek tervezése, mely sajátosan a kisebbség tevékenységére jellemző

15. Grundprinzip des Programms

Im Minderheitenkindergarten ist ein liebevolles, Geborgenheit gewarendes, gefühlsvolles Milieu zu schaffen, in dem das Kind im Mittelpunkt steht und ihm Haltung und Selbstständigkeit, gesundes Selbstbewußtsein und Gelegenheit zur Entfaltung und Selbstverwirklichung sowie zur Festigung seiner Minderheitenidentität geboten werden.

Ausgangspunkte

Jedes Kind kann unter Beachtung seiner Fähigkeiten erzogen und entwickelt werden.

Jedes Kind soll seine körperlichen, seelischen und geistigen Fähigkeiten kennen.

Zusammenfassend kann festgestellt werden, daß jedes Kind empfänglich ist für Erlebnisse, Märchen, Musik und schöpferische Tätigkeit. Wenn die kulturellen Werte der Minderheit in diesem Rahmen angeboten werden, entwickelt sich das Kind zu einem selbständigen, ruhigen und ausgeglichenen Menschen. Es wird lachen, entdecken, bewundern können und seine Identität entwickelt bzw. festigt sich.

Zielsetzungen des Programms

Grundlegende Ziele

Förderung der ruhigen, erlebnisreichen und harmonischen Erziehung der Kindergartenkinder durch das Vermitteln der Sprache und Kultur der Minderheit, die Entfaltung edlerer Gefühle unter Berücksichtigung der individuellen und altersbedingten Eigenheiten.

Unterstützung und Gewährleistung der Entwicklung der Persönlichkeit durch eine vielfältige Entfaltung der Fähigkeiten.

Entwickeln einer starken gefühlsmäßigen Bindung zu den verschiedenen Kunstgattungen.

Allgemeine Erziehungsaufgaben

Die Befriedigung der Körperlichen, seelischen und geistigen Bedürfnisse der Kindergartenkinder erfolgt durch die Differenzierung der sozialen, ästhetischen und intellektuellen Gefühle.

Kontaktsystem des Programms

Kindergarten und Familie

Die täglichen Kontakte sind unerlässlich, um die Eltern über die Geschehnisse auf dem Laufenden zu halten. Wichtig sind ausserdem noch die Elternversammlungen, Tage der offenen Tür, mit den Eltern gemeinsam organisierte Veranstaltungen, Feste, und Ausflüge. Der Kindergarten soll für die Interessenvertretungen der Eltern Foren schaffen.

Kindergarten und Schule

Kindergarten und die Schule sollen im Bereich Kindergartengalerie und Konzerte eng zusammen arbeiten. Besonderes Augenmerk wird den minderheitenspezifischen Aufgaben gewidmet.

Formen der Kontaktpflege: gegenseitige Besuche, Erfahrungsaustausche, Beschprechungen und Versammlungen, gemeinsame Teilnahme und Mitwirkung an Veranstaltungen und Festen.

Anderweitige Kontakte des Kindergartens

Im Interesse der erfolgreichen Erziehungsarbeit sollen Kontakte ausgebaut werden mit der Minderheitenselbstverwaltung, den pädagogischen Fachinstitutionen, den Fachschaftsberatern, den Fachausschüssen zur Untersuchung spezieller Fähigkeiten, den zuständigen Vertretern des Gesundheitswesens, den Institutionen für Kinder- und Jugendschutz sowie den Minderheitenvereinen und –organisationen.

Aufgaben zur Herausbildung moralisch-sozialer Gefühle

Traditionen und Brauche der eigenen sprachlich-kulturellen Gemeinschaft sollen in den Kindergarten alltag eingebaut werden.

Im Kindergarten soll eine Geborgenheit bietende, vertrauens – und liebevolle, ruhige und familiäre Atmosphäre geschaffen werden.

Der Tagesablauf im Kindergarten soll mit vielen gemeinsamen Erlebnissen und Tätigkeiten gestaltet werden. Die Freude am Zusammensein und an der gemeinsamen Arbeit, die Symbole festigen moralische Eigenschaften wie Mitgefühl, Aufmerksamkeit, Hilfsbereitschaft, Ehrlichkeit, Selbstdisziplin, Genauigkeit, Fleiß, Ausdauer, Verantwortungsgefühl, Einhalten der Regeln, Selbstlosigkeit und Toleranz anderen gegenüber.

Das tägliche körperliche und seelische Training soll die Kondition, die Anpassungsfähigkeit und die körperliche Harmonie der Kinder fördern.

Im Kind-Kind –und im Erwachsenen-Kind-Verhältnis sollen die Herausbildung positiver Gefühlsbindungen und die Festigung der Konstruktiven, sozialen Kontakte und der Minderheitenidentität gefördert werden.

Zur Entfaltung einer gesunden, selbstständigen Persönlichkeit der Kinder sollen Möglichkeiten für selbsterkennung, selbstbeurteilung und Durchsetzungsvermögen geschaffen werden.

Die Freundschaft unter den Kindern soll gefördert werden. Jedes Kind soll die Möglichkeit haben, seinen Platz und seine Rolle in der Gruppe zu finden und lernen, das Gute vom Bösen sowie das Richtige vom Falschen zu unterscheiden.

Die Kinder sollen dazu erzogen werden, sich selbst und andere zu mögen, zu achten und zu schätzen

Mit der Herausbildung der sozialen Sensibilität soll erreicht werden, das Anderssein zu akzeptieren und die Kulturellen Werte der Minderheit zu schätzen.

Aufgaben zur Herausbildung ästhetischer Gefühle

Unter Berücksichtigung der individuellen Ansprüche der Kinder sollen die Bedürfnisse für die ästhetische und hygienische Körperpflege und für ein gefälliges Äußeres geweckt werden.

Die harmonischen und koordinierten Bewegungen der Kinder sollen entwickelt werden.

Der Schönheitssinn der Kinder soll durch eine ästhetische, von der Minderheitenkultur gepragte Umgebung geformt werden.

Besondere Aufmerksamkeit soll der Formung des Geschmacks im Kindergartenalltag – sowohl im natürlichen als auch im gesellschaftlichen Umfeld – gewidmet werden:

In der Kunsterziehung sollen AHA –Erlebnisse angeboten werden, die in den Kindern die Empfanglichkeit, Sensibilität und Offenheit gegenüber Kulturwerten festigen.

Die ästhetischen Erlebnisse sollen zur Geschmacksformung der Kinder beitragen.

Die Kinder sollen in der Lage sein in der menschlich – gesellschaftlich- natürlichen Umwelt Ästhetisches vom Unästhetischen zu unterscheiden.

Aufgaben zur Herausbildung intellektueller Gefühle

Das zweisprachige Milieu im Kindergarten soll ohne Gefährdung der Muttersprache gesichert werden.

Die Grundbedürfnisse im Gefühlsleben: in einem Sicherheit, Liebe und Geborgenheit bietenden Milieu können die Kinder ihre Gefühle und Gedanken in Worten, Bewegungen und Bildern frei zum Ausdruck bringen. Ihren individuellen Fähigkeiten und Sprachkenntnissen angepasst sollen sie mit der Minderheitensprache vertraut gemacht werden.

Verträuliche Gespräche sollen helfen, die Sprechlust der Kinder – auch in der Minderheitensprache – zu erhöhen.

Beim Auftreten der intellektuellen Gefühle sollen die Kinder dahingehend erzogen werden, daß sich ihr Interessenkreis erweitert und sich eine Lernlust herausbildet, außerdem sollen sie aufgeschlossen und empfänglich für ihre engere und weitere Umgebung, inbegriffen das Leben der Minderheit werden.

Auf die Neugier und Nachachtungslust der Kinder bauend, sollen die geistigen Fähigkeiten der Kinder- Wahrnehmung, Erinnerung, Aufmerksamkeit, Phantasie und kreatives Denken – gefördert werden.

Mit der kontinuierlichen Aufarbeitung der gesammelten Erfahrungen, die bei den Tätigkeiten Neugierde erwecken, werden einfache Denkprozesse und das Erinnerungsvermögen der Kinder entwickelt.

Die Kinder sollen zur Aufgeschlossenheit und Sensibilität der multikulturellen Umgebung gegenüber erzogen werden.

Erziehungsrahmen

Herausbildung der gesunden Lebensweise

Ziel der Gesundheitserziehung ist die Herausbildung der Bedürfnisse für eine gesunde Lebensweise sowie die Förderung der körperlichen Entwicklung.

Aufgaben der Kindergärtnerin

Für die Kinder sorgen, ihre körperlichen Bedürfnisse und ihren Bewegungsdrang befriedigen. Nach der Aufnahme in den Kindergarten wird gemeinsam mit den Eltern die Anamnese des Kindes erstellt, um festzustellen, inwieweit die Kinder die Sprache der Mehrheit und die der Minderheit beherrschen.

Der Körperpflege soll bei den Kindern den Anspruch auf körperliche Reinheit erwecken. Während der Körperpflege ist die Minderheitensprache zu gebrauchen.

Am ende der Kindergartenzeit sollen die Kinder

Entsprechend den Gewohnheiten der Körperpflege sich selbständig waschen, die Zähne putzen, und kämmen

Das Taschentuch selbständig benutzen

Ihre Umgebung in Ordnung halten

Auf ihr Äußeres achten

Bei der Körperpflege wird die Sprache der Minderheit benutzt.

Gefühlserziehung und Partnerbeziehungen

Ziel der sozialen und individuellen Erziehung ist die Entfaltung der individuellen Interessen, Eigenschaften und Fähigkeiten der Kinder innerhalb der Gemeinschaft, auf Grund der Normativen der Gruppe.

Aufgabe der Kindergärtnerin

Schaffung einer liebevollen, Geborgenheit bietenden, familiären Atmosphäre, die während der gesamten Kindergartenzeit beizubehalten ist.

Jede Gruppe soll ein auf Traditionen der Minderheit beruhendes System von Gewohnheiten und Symbolen haben, was ihr einen eigenen, spezifischen Charakter verleiht und in den Kindern das Gefühl der Zusammenhörigkeit, das Mitgefühl vertieft.

Mit besonderer Sorgfalt sollen die Traditionen und Bräuche der Minderheit auf kindgemäße Weise gepflegt werden.

Am ende der Kindergartenzeit sollen die Kinder

Zeichen und Gefühle ihrer Umgebung auch ohne Worte verstehen

Gefühlsmäßig ihrer Minderheit Verbunden sein, die Werte der multikulturellen Umgebung schätzen und die Zweisprachigkeit als natürlich empfinden

Empfohlener Tagesablauf des Programms

Der Tägliche Rhythmus ist grundlegende Voraussetzung für die körperlich-seelische Harmonie. Bei der Planung sollen die Bedürfnisse der Kinder, der Zeitaufwand für ihre ästhetische und hygienische Versorgung beachtet werden. Der Tagesablauf soll Kontinuerlich und flexibel sein. Der Vorschlag für den Tagesablauf zeigt, wie die einzelnen Tätigkeiten aufeinander eingebaut werden.

Tätigkeiten des Programms

Traditionspflege, Bewahren der Minderheitenkultur

Die Traditionspflege – die Pflege der Volkskultur der Mehrheit und der Minderheit- wird als Hauptaufgabe unseres Programms betrachtet. Deshalb werden in die Erziehung der Kinder all jene Werte mit eingebaut, die in der Umgebung erhalten geblieben sind, oder deren Weitergabe für Kindergartenkinder von Bedeutung ist. Im Kindergarten soll vom Anfang an ein Milieu geschaffen werden, in dem die Traditionspflege integrierter Teil der Erziehung ist. Die Kinder sollen die typischen Kleidungsstücke ihrer Minderheit kennen und sie gelegentlich beim Spiel auch benutzen.

Traditionen überleben nur dann, wenn sie von Familie zu Familie, von Kind zu Kind, von Kindergärtnerin zu Kindergärtnerin weitergegeben werden.

Vorgeschlagene Feiertage in zeitlicher Reihenfolge

Erntedankfest

Sankt Martin

Advent

Nikolaus

Weihnachten

Fasching

Nationalitäten Woche

Ostern

Nationalitäten Kindergarten Tanzfest

Muttertag

Jahresschlußfest, Abschied nehmen

Erziehung in der Sprache der Minderheit

Ziel der Erziehung in der Sprache der Minderheit ist, die sprachliche Umgebung zu sichern und die Kinder auf den Minderheitenunterricht in der Schule vorzubereiten

Die Spracherziehung im Kindergarten dient in Anbetracht der Altersbesonderheiten und der individuellen Entwicklungsstufe der Kinder dem Kennenlernen, der Aneignung und Entwicklung der Minderheitensprache.

Aufgabe der Kindergärtnerin

Im Laufe der Tätigkeiten sollen wiederkehrende, auf der Basis der Nachahmung beruhende Kommunikationssituationen geschaffen werden.

Aus dem Kulturgut der Minderheit –Literatur, Musik, volkstümliche Spiele – bewußt aufgebaute Aneignung der Sprache.

Inhalte des Wortschatzes in der Minderheitensprache

Im Gruppenraum:

Spielzeug, Möbel, Gebrauchsgegenstände, Esszeug, Name der Speisen und die mit den Essgewohnheiten zusammenhängenden Interaktionen usw.

Im Umkleideraum:

Benennung der Körperteile, Kleidungsstücke und der Tätigkeiten im Waschraum

Im Hof:

Benennung der Spielzeuge und Geräte, der Gegenstände und Pflanzen im Hof, der Tätigkeiten, der Wetterscheinungen usw.

Der Einfluss der Gefühlserziehung und der sozialen Kontakte bei der Realisierung der Aufgaben der Sprachherziehung.

Im Kindergarten ist ein ruhiges, liebevolles Milieu zu Schaffen, damit sich schon bei Beginn der Kindergartenzeit eine positive Einstellung der Kinder gegenüber der Minderheitensprache entwickeln kann.

Einfluss der kindlichen Tätigkeiten auf die Sprachherziehung

Mögliche Inhalte des Wortschatzes in der Minderheitensprache bei den Tätigkeiten

Rollenspiele, Puppenspiele, didaktische Sprachspiele

Reime. Gedichte, Märchen, Sprüche,

Rhythmische Reime, Lieder, Singspiele,
Kennzeichen für Pflanzen, Tiere, Menschen, Jahreszeiten, Gegenstände, örtliche
Sehenswürdigkeiten

Die Kinder sollen am Ende der Kindergartenzeit

Eine positive Einstellung zur Kultur und Sprache der Minderheit haben
Sich in Kommunikationssituationen orientieren können

Tätigkeitsformen des Programms

Spiel, ins Spiel integriertes Lernen

Ziel der von innen kommenden und gelenkten Spieltätigkeit ist die Förderung der freien Assoziationen der Kinder. Ziel ist des Weiteren, dass das Spiel und das ins Spiel integrierte Lernen zu einer vielfältigen Informationstätigkeit werden.

Aufgaben der Kindergärtnerin

Methoden und Aufgaben der Kindergärtnerin beim gelenkten Spiel.

Die gemeinsam erlebten Spielsituationen rufen in den Kindern starke Gefühle hervor. Viele humorvolle Ausdrücke schaffen eine lockere Atmosphäre.

Die 5- bis 8-jährigen Kinder sollen die Möglichkeit für ein, sich über mehrere Tage erstreckendes Spiel haben, wobei sich wertvolle Eigenschaften wie Ausdauer und Standhaftigkeit herausbilden können.

Eine herausragende Rolle im Programm kommt den Spaziergängen und den Beschäftigungen im Wald zu, deren Auswirkungen sich im Erfahrungsreichtum der Kinder widerspiegeln.

Spielarten für die 5-bis 7-jährigen Kinder, Anpassung von deren Inhalt und Qualität an die Altersbesonderheiten der Kinder

Im Spiel der Kinder vermischen sich die verschiedenen Spielarten. Übungsspiel, ermöglicht den Kindern, dass sie deren verschiedene Eigenschaften entdecken.

Auf im Hof sollen Möglichkeiten für das Übungsspiel vorhanden sein.

Aufgabe der Kindergärtnerin ist, das Spiel der Kinder weiter zu entwickeln.

Das Regelmäßige, sich wiederholende Erlebnis des Märchenerzählens weckt in den Kindern den Wunsch nach dem dramatischen Spiel, nach dem Puppenspiel.

Puppenspiele sollen zuerst von der Kindergärtnerin vorgeführt werden.

Im Konstruktionsspiel sollen die Kinder so oft wie möglich die Freude am eigenen Schaffen verspüren, die aufgrund vielfältiger Spielelemente zu einer reichen Formen-, Farben- und Raumvorstellung führt. Zum Konstruktionspiel gehört das gemeinsame Basteln verschiedener Requisiten.

Das Spiel bietet zahllose Möglichkeiten für zweisprachige Kommunikation und Dialoge.

Die Kinder sollen am Ende der Kindergartenzeit

Nach Möglichkeit viele Rollenspiele beherrschen

In beiden Sprachen die bekannten Märchen dramatisieren und diese im Puppentheater aufführen können von Erzieherin

Regelspiele genießen und deren Vorschriften einhalten können

Formen des gelenkten Lernens

Gebundene Beschäftigungen: Bewegungen, Bewegungsspiele, Singspiele

Indirekt gebundene Beschäftigungen: Gedichte, Märchen, dramatische Spiele

Ungebundene Beschäftigungen: Zeichnen, Formen, Handarbeit, Kennenlernen der Umgebung, Singen und Musik, Singspiele, Sprachspiele in der Minderheitensprache

Arbeitsformen des gelenkten Lernens

Arbeit mit der ganzen Gruppe: Bewegungen, Gedichte, Märchen, dramatische Spiele, Minuten der Musik und Bewegung, Singspiele, alltäglicher Sport

Arbeit in Kleingruppen: Singen und Musik, Zeichnen, Formen, Handarbeit, Kennenlernen und Liebgewinnen der Umgebung durch Handeln, Sprachspiele in der Minderheitensprache

Individuelle Förderung: Förderung der Teilfähigkeiten nach individuellem Bedarf, Sprachspiele in der Minderheitensprache

Gedichte, Märchen, dramatische Spiele

Ziel der Tätigkeiten: Förderung der seelischen, moralischen und gefühlsmäßigen Entwicklung, der positiven Charaktereigenschaften und der Minderheitenidentität durch die magischen, wundersamen Märchenerlebnisse sowie durch die Musikalität und Harmonie der Reime in den Gedichten.

Aufgaben der Kindergärtnerin

Zusammenstellung anspruchsvoller literarischer Texte zum Erlernen für die Kinder
Entwicklung der Zweisprachigkeit durch Hinzuziehung von Werken der Minderheit.

Die Kinder sollen am Ende der Kindergartenzeit

Verse und Reime in beiden Sprachen kennen, gern Märchen hören.

Reime und gedichte in der Minderheitensprache kennen.

10-14 Reime, 5-8 Gedichte und 2-5 Märchen kennen.

Märchen und Geschichten erfinden und sie mit Bewegungen darstellen können.

Lieder, Singspiele, Musik hören

Ziel der tätigkeit: Erwecken der Freude an gemeinsamen Singen und Singspielen, um
dadurch den musikalischen Geshmäck und die ästhetische Empfänglichkeit zu formen.

Aufgabe der Kindergärtnerin

Dem Alter und Fähigkeiten der Gruppe gemäß anspruchsvolle Auswahl aus den zur
Verfügung stehenden musikalischen Materialien.

Förderung der Zweisprachigkeit der Kinder durch Reime, Kinderlieder. Spiele zur
Entwicklung musikalischer Fähigkeiten und Musik hören.

Die 5- bis 8 –jährigen Kinder sollen ermuntert werden, sich um die jüngeren Kinder zu
kümmern und mit ihnen möglicst viele Neck-und Kniereiterspiele zu spielen. Die
Abzählreime bieten spielerische Möglichkeiten für Entscheidungen und können von den
Kindern in verschiedenen Lebenslagen genutzt werden.

Am Ende der Kindergartenzeit sollen die Kinder

Ohne Hemmungen allein singen können

Musik hören genießen

Reime, Singspiele und Lieder in der Minderheitsprache kennen

Zeichnen, Formen, Handarbeit

Ziel der Tätigkeit: bildliche, freie Selbstdarstellung der Erlebnis-und Phantasiewelt der
Kinder

Aufgabe der Kindergärtnerin

Schaffung der Voraussetzungen für eine schöpferisch-gestaltende Tätigkeit der Kinder

Für eine schöpferische Tätigkeit sind bezüglich Maße, Qualität und Quantität

entsprechende Mittel erforderlich.

Die Kinder sollen am Ende der Kindergartenzeit

Ihre Erlebnisse und Vorstellungen individuell bildnerisch darstellen können.

In der Farbauswahl ihre Lieblingsfarben bevorzugen und die für ihre Minderheit typische Formen-und Farbenwelt darstellen.

Freude an eigenen und gemeinsamen Kompositionen haben.

Das Schöne bewundern und sich an ihm erfreuen.

Bewegungen, Bewegungsspiele

Ziel der Tätigkeit: Entwicklung der körperlichen Fähigkeiten, der natürlichen, harmonischen Bewegungen der Kinder in spielerischer Form. Ein weiteres Ziel ist, den Orientierungssinn, die Anpassungsfähigkeit sowie den Willenskraft der Kinder so zu entwickeln, dass sie die Freude an der freien Bewegung nicht verlieren.

Aufgabe der Kindergärtnerin

Zusammenstellung von verschiedenen Bewegungsspielen zur differenzierten Befriedigung der Bewegungsbedürfnisse der Kinder

Die Kinder sollen am Ende der Kindergartenzeit

Sich gern bewegen und Ausdauer in Bewegungsspielen haben.

Die Regeln verschiedener Wettbewerbsspiele einhalten.

Richtungen kennen und sich im Raum orientieren können.

Die mit den Bewegungen verbundenen Mittel sowie die angewendeten Raumbegriffe und Formationen in der Minderheitensprache benennen können.

Tätigkeiten in Bezug auf die Umwelt

Ziel der Tätigkeit: beim Entdecken der näheren und weiteren Umgebung bilden sich in den Kindern positive Gefühle für die Werte der natürlichen, menschlichen und gegenständlichen Welt heraus.

Aufgaben der Kindergärtnerin

Für die 5- bis 8-jährigen Kinder Zusammenstellung traditioneller und örtlicher themenkreise zum Entdecken der Umwelt

Entwickeln der zweisprachigen kommunikationsfähigkeit der Kinder durch unmittelbare

Erfahrungen und neue Kenntnisse

Die Kinder sollen am Ende des Kindergartens

Ihre Adresse, Namen ihrer Eltern, Großeltern, Geschwister sowie deren Berufe genau kennen

In ihrer Umgebung die Geschäfte und Kunstdenkmäler sowie die Werte der Minderheit kennen.

Die Jahreszeiten unterscheiden und sie bewundern können und die Tageszeiten kennen

Arbeitstätigkeiten

Ziel der Tätigkeit: durch Liebgewinnen der Arbeit Entwicklung von Fähigkeiten und Eigenschaften der Kinder, die ihre Gemeinschaftsbeziehungen und ihr Pflichtgefühl positiv beeinflussen.

Aufgabe der Kindergärtnerin

Die verschiedenen Arbeitstätigkeiten für 5- bis 8-jährige organisieren und die Voraussetzungen dafür sichern.

Am Ende der Kindergärtenzeit sollen die Kinder

Gern gemeinsam arbeiten

Selbständig und anspruchsvoll den Tagesdienst versehen

Sich an der Pflege der Pflanzen und Tiere beteiligen

16. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek integrált nevelése, fejlesztése

16.1. Az integrált nevelés célja

A nevelési forma kettős céllal rendelkezik. Egyrészt a kiemelt figyelmet érdemlő gyermekek részéről feloldja a társadalmi elszigetelődés veszélyét, másrészt az ép gyermekek elfogadóvá, empatikussá válnak a mássággal szemben.

16.2. Az óvodai integrált nevelés feladatrendszer

A kisgyermek harmonikus személyiségfejlődését segítő, a fejlődés eredményeit értékelő, a másságot elfogadó környezet megteremtése

A gyermek képességeinek megfelelő alkalmazkodóképesség, akaraterő, önállóságra törekvés kialakítása

Sérülésspecifikus fejlesztő módszerek, terápiák alkalmazása egyéni fejlesztés keretében

Szükség esetén speciális segédeszközök használata, ezek elfogadtatása a gyermekkel

A kevésbé sérült funkciók differenciált, tudatos fejlesztése kompenzációs céllal

A fejlesztés rövid távú célokban való meghatározása, mely a pedagógiai-orvosi-pszichológiai komplex szakvélemény diagnózisára épít.

A sérülés típusának megfelelő végzettségű szakember bevonása a fejlesztőmunkába

A sérült gyermek szüleivel való napi kapcsolattartás a fejlesztésben részt vevő felek bevonásával.

Egyénre szabott beszoktatás és az óvodai közösségben ajánlott napi időtartam meghatározása

16.3. A feladatrendszer területei

Az egészséges életmód kialakítása

Érzelmi nevelés és szocializáció

Értelmi fejlesztés és nevelés

16.4. Szakirányú feladatok

Prevenció: A gyermek állapotromlásának megelőzése, az esetleg kialakuló rendellenesség kiküszöbölése, a másodlagos, degeneratív változások meggátolása.

Korrekcio: a károsodások és ezáltal a személyiségben bekövetkezett torzulások javítása, kiküszöbölése.

Kompenzáció: a sérült kiesett funkciók helyett más funkciók erősítése

16.5. A kiemelt figyelmet érdemlő gyermekek csoportjába tartozók

Krónikusan, tartósan beteg gyermekek

Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek

Sajátos nevelési igényű gyermekek

Kiemelten tehetséges gyermekek

16.5.1. A krónikusan, tartósan beteg gyermekek nevelése

Feladatok:

Az orvosi szakvélemény alapján a gyermek testi épségére való fokozott figyelem.

Speciális étrend figyelembe vétele és lehetőség szerint helyben biztosítása.

A szülőkkel való napi kapcsolattartás.

A betegségből adódó esetleges hátrányok (gyakori hiányzás miatt, betegségtudatból fakadó személyiségváltozás) kompenzálása egyéni fejlesztéssel.

Szülőkkel, szakemberekkel való szoros együttműködés.

16.5.2. Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek

Feladatok:

Korai szűrés (anamnézis, családlátogatás, fejlődési napló)

Komplex egyéni fejlesztési terv kidolgozása, működtetése.

Szülőkkel, szakemberekkel való szoros együttműködés.

16.5.3. Sajátos nevelési igényű gyermekek

A sajátos nevelési szükségletű gyermekek óvodai felvétele abban az esetben történhet meg, amennyiben tanulási képességet vizsgáló szakértői és rehabilitációs bizottság az intézményt kijelölte a gyermek számára. A fejlesztés a szakvéleményében

megfogalmazott ajánlások alapján, egyéni fejlesztési terv szerint történik. A gyógypedagógiai fejlesztés biztosítása az intézmény feladata, megbízott gyógypedagógus foglalkoztatásával.

Az óvodánkban integrált nevelésbe bevonható sérült gyermekek köre a fogyatékoság típusa alapján:

Látásfogyatékos: gyengénlátók

A gyengénlátó gyermekek (vízus: 10%-os látásteljesítménytől 33%-ig) főleg látásuk útján tájékozódnak a világban, de az ép látásúakhoz képest sokkal közelebről, kisebb térben tudják azt használni. Nevelésük speciális optikai eszközök segítségével a vizuális megismerés útján történik, de jelentős szerep jut a nevelésben a többi, elsősorban a hallási és tapintási analízátor kompenzatív működésének is.

A fejlesztés tartalma: közösséghez való alkalmazkodás, viselkedési formák megtanítása, gyakoroltatása, önkiszolgálás megtanítása, tárgyak helyének megismerttetése, látásnevelés a nagymozgás, finommotorika és a mozgáskoordináció fejlesztésével, téri tájékozódás fejlesztése, testtartási hibák megelőzése, a helyes testtartás megtanítása, az ehhez szükséges környezet (pl. dönthető asztallap, egyéni megvilágítás) biztosítása.

Hallássérült: enyhe fokú hallássérült-nagyothalló

Az enyhe hallássérült gyermekek hallásvesztesége a főbb beszédfrekvenciákon olyan mértékű, hogy ennek következtében a beszédnek hallás útján történő megértése nem, vagy csak részben képesek. A halláskárosodás miatt – az állapot fennmaradása esetén – bizonyos esetekben – teljesen elmarad, vagy erősen sérül a beszéd és a nyelvi kompetencia. Az előzőek miatt korlátozott a nyelvi alapokon történő fogalmi gondolkodás kialakulása, aminek következtében módosul a gyermek megismerő tevékenysége, esetenként egész személyisége megváltozik. A legkorábbi életkortól alkalmazott orvosi-egészségügyi és speciális pedagógiai ellátás együttes megvalósításával a súlyos következmények csökkenthetők. A hallássérült gyermekek óvodai nevelésének központi feladata – a korai pedagógiai és audiológiai gondozásra építve – a nyelvi kommunikáció megalapozása, megindítása, fejlesztése.

A fejlesztés tartalma: nyelvi kommunikáció megindítása, a kommunikációs igény erősítése, beszédértés, szókincs fejlesztése, szintaktikai elemek nyelvhasználatba

építése, beszédérthetőség folyamatos javítása, családi szociális háttér bekapcsolása a kommunikáció-fejlesztés rendszerébe

Enyhe értelmi fogyatékos

A fejlesztés tartalma: az értelmi fejlődésben lemaradást mutató területek korai felismerése, egyéni fejlesztése. Folyamatos gyógypedagógiai megsegítés mellett a spontán tanulás, a társakkal való együttműködés és a kommunikáció fejlesztése.

Testi fogyatékos (mozgáskorlátozott)

A mozgásszervi fogyatékos (mozgáskorlátozott) gyermeknél a mozgásszervrendszer veleszületett vagy szerzett károsodása és/vagy funkciózavara miatt jelentős és maradandó mozgásos akadályozottság áll fenn, melynek következtében megváltozik a mozgásos tapasztalatszerzés és a szocializáció. A különleges gondozási igényt meghatározza a károsodás keletkezésének ideje, formája, mértéke és területe.

A fejlesztés tartalma: speciális, egyénre szabott eszközök használata, ezek segítségével a szűkebb és tágabb környezet megismertetése, a megtanult mozgásformák gyakorlása, alkalmazása. Minden tevékenység során a tapasztalatszerzés és a cselekvéses ismertszerzés kiemelt feladatként kezelése.

Beszéd fogyatékos, akadályozott beszédfejlődésű gyermek

Beszéd fogyatékos az a gyermek, akinél veleszületett vagy szerzett idegrendszeri működési zavarok és környezeti hatások következtében jelentős mértékű a beszédbeli akadályozottság. Az akadályozott beszédfejlődésű gyermek szenzoros, motoros vagy szenzomotoros problémája (megkésett beszédfejlődés, centrális dyslalia, súlyos orrhangzóság stb.) illetve a beszédhibához csatlakozó magatartási zavara miatt eltérően fejlődik. Mindez az anyanyelvi fejlettség alacsony szintjében, a beszédszervek gyengeségében, a beszédhangok tiszta ejtésének hiányában, a szegényes szókincsben, az utánzóképeség gyengeségében nyilvánul meg. Ennek következtében átmeneti, illetve tartós zavarok léphetnek fel a nyelvi, kommunikációs képességekben, szociális kapcsolatok kialakításában. A beszéd fogyatékos gyermek óvodai nevelését megelőzheti a korai fejlesztés. A beszéd- és nyelvi problémák súlyos zavara mellé társulhatnak

részkéesség-zavarok (diszlexia, diszgráfia, diszkalkulia veszélyeztetettség), és magatartás problémák, amelyek nehezítik a gyermek beilleszkedését.

A fejlesztés tartalma: anyanyelvi nevelés, mozgás, a kommunikáció és a vizuomotoros koordináció fejlesztése, diszlexia, diszkalkulia prevenció.

Halmazottan fogatékos:

A fejlesztés tartalma: a sérülésekből eredő komplex fejlesztés, a megfelelően működő funkciók erősítésével

16.5.4. Kiemelten tehetséges gyermekek nevelése

Tehetséges gyermek: Az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki átlagfeletti általános, vagy speciális képességek birtokában magas fokú kreativitással rendelkezik és felkelthető benne a feladat iránti erős motiváció, elkötelezettség.

- Intellektuális tehetség (a különböző tudományterületeken kimagasló: matematikai, fizikai, nyelvi, stb.)
- Művészi tehetség (képzőművészeti, zenei)
- Pszichomotoros tehetség (sport, tánc, kézügyességet igénylő terület)
- Szociális tehetség (vezető, szervező, irányító)

Célunk a tehetség és megjelenési formáinak felismerése, és a tehetségígéretes gyermek fejlődésének elősegítése (Intellektuális képességekben, speciális képességekben és viselkedési jegyekben).

Feladatok:

- ✓ Korai felismerés.
- ✓ Az azonosított tehetségígéretes gyermekeket fejlesztő szakemberhez irányítása, megbeszélve ezt a szülővel.
- ✓ Óvodai fejlesztő tevékenység elindítása a gazdagítás-dúsítás módszerével.

Az óvodapedagógus feladatai:

- ✓ Intellektusuk és kreativitásuk ösztönzése, különbözőségük elfogadása.
- ✓ Elfogadó, a személyiségfejlődést segítő légkör kialakítása.

-
- ✓ A fejlődés feltételeinek biztosítása (eszköz, anyag, hely, idő), és egyéb speciális szükségletek kielégítése.
 - ✓ A tehetséges gyermek erős oldalának támogatása, biztatás, tevékenység biztosítása.
 - ✓ Differenciált feladatátadással egyéni, páros és mikro csoportos foglalkoztatási formában az egyéni képességek fejlesztése, óvodai csoportjainkban a napi tevékenységbe ágyazva, illetve kiscsoportos kreativitást fejlesztő „tehetséggondozó” foglalkozások keretében.
 - ✓ A gyermek tehetségével összefüggő gyenge területek kiegyenlítése.
 - ✓ A szülő segítése gyermeke nevelésében, fogadóórák során a szülők tájékoztatása, javaslatok lehetőség felajánlása.

16.5.5.Kapcsolattartás a fejlesztésbe bevonható szakemberekkel

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek fejlesztése során az alábbi szakemberek bevonása lehetséges:

Háziorvos, szakorvos, dietetikus

- ✓ Diagnózisok értelmezése, egészségügyi rehabilitáció, habilitáció, tanácsadás.

Védőnő

- ✓ Tanácsadás.

Pedagógiai szakszolgálat: fejlesztő pedagógus, logopédus, gyógypedagógus

- ✓ Diagnózis értelmezése.
- ✓ Egyéni igényekhez alkalmazkodó környezet kialakításának segítése.
- ✓ Segítségnyújtás az egyéni fejlesztési terv elkészítésében, szakirodalmi anyagok kiválasztásában.
- ✓ A gyermek haladásának értékelése során együttműködés az óvodapedagógusokkal, szülőkkel.
- ✓ Terápiás foglalkozás.
- ✓ Tevékenység dokumentálása.

17. Az óvoda gyermekvédelmi tevékenysége

Az egyenlő bánásmód követelménye és az esélyegyenlőség előmozdítása nevelési alapelveinkben és értékeinkben rejlik, miszerint minden gyermeknek vele született joga van az emberi méltósághoz.

Az egyenlő bánásmód követelményét érvényesíteni kell:

- A teljesítmények értékelése során.
- Az óvodai ellátáshoz kapcsolódó szolgáltatások biztosítása és igénybevétele során.
- Gyermeki jogok gyakorlása során.
- Az óvodai ellátással összefüggő juttatásokhoz való hozzáférés során (a jogszabály alapján járójuttatások, illetőleg a nevelési-oktatási intézmény mérlegelése alapján adható juttatások).
- Az óvoda feladata az is, hogy a tehetségígéretes és képességeihez viszonyítva rosszul teljesítő gyermek részére segítséget nyújtson.
- Érvényesíteni kell az óvodai nevelésben való részvétellel összefüggő jogviszony megszüntetése során.
- A gyermek csoportban való elhelyezése során.
- Szülői igény esetén vallási vagy más világnézeti meggyőződésen alapuló nevelésben részesüljön.
- Megfelelő számú szülői igény esetén nemzetiségi nevelésben részesüljön.

A gyermekvédelem korszerű szabályozását *A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. Törvény valamint annak módosításai*- teremtette meg. *A Köznevelésről szóló 1993. évi törvény* valamint a *Köznevelési intézmények működéséről szóló 11/1994. (VI.8.)MKM rendelet és módosításai* szabályozzák az óvodai gyermekvédelmi munka feladatait.

A Gyvt. 67/A§ (1) bek. szerint hátrányos helyzetű gyermek:

Az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek, aki esetében

az alábbi körülmények közül egy fennáll:

- a szülő/ szülők vagy gyám –önkéntes nyilatkozata alapján megállapítható, hogy legfeljebb alapfokú iskolai végzettséggel rendelkezik,
- bármelyik szülő vagy gyám a kedvezmény igénylésekor vagy az azt megelőző 16 hónapon belül legalább 12 hónapot álláskeresőként volt nyilvántartva
- a gyermek elégtelen lakókörnyezete (félkomfort, komfort nélküli, ahol nincs meg az egészséges fejlődéshez szükséges feltétel)

A Gyvt. 67/A § (2) bek. szerint halmozottan hátrányos helyzetű gyermek:

Az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek, aki esetében a fent felsorolt körülmények közül legalább kettő fennáll vagy a

- nevelésbe vett gyermek

Az óvoda gyermekvédelmi tevékenységének fő célja: a gyermeki veszélyeztetettség megelőzése, a már meglévő veszélyeztetettségre mielőbbi megszüntető megoldás keresése.

Intézményünk kiemelten kezeli a gyermeki esélyegyenlőség megvalósítását.

A célkitűzésből adódó feladatok: a prevenciót szolgáló problémás helyzetek időbeni felismerése, kezelése, orvoslása a helyi gyermekvédelemben érintett társszervekkel, szakemberekkel együtt. A gyermekvédelmi munkában részt vevő pedagógusok eljárásaik során kötelesek a gyermekek mindenek felett álló érdekeit figyelembe venni, továbbá tiszteltben tartani a gyermek személyiségét, a család világnézetét, értékrendjét. A gyermekvédelmi munkában az intézmény minden pedagógusa részt vesz.

A gyermekjóléti szolgálat munkatársával az óvoda vezetője tartja a kapcsolatot. A kapcsolattartás formáit az óvoda Szervezeti és Működési Szabályzata tartalmazza. Szintén e szabályzat tartalmazza az intézmény óvó-védő intézkedéseit és a személyi felelősség kérdését.

A védelembe vétel szempontjai, veszélyeztető tényezők

Családi helyzet

Családtag(ok) alkoholizálása

Gyermek testi, lelki bántalmazása, szexuális zaklatása

Rossz anyagi körülmény

Csonkacsalád (válás, halálozás)

A gyermek elhanyagolása a gondozás vagy/és a személyiségfejlődés terén

Gyermek viselkedésében megnyilvánuló jelek

Magatartászavar

Értelmi és pszichés fejlődésben lemaradás

Gyermekvédelmi pedagógiai tevékenységek

- Elősegíteni a veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyerekek óvodába kerülését, biztosítani az egész napos ellátást.
- A gyermek családját lehetőség szerint minél jobban megismerni, a szülőkkel együttműködő, bizalomteljes kapcsolat kialakítása.
- A problémák, hátrányok feltérképezése és ennek megfelelő kompenzáció kidolgozása (egyéni fejlesztési terv, egyéni bánásmód, fejlesztőpedagógus, logopédus, pszichológus igénybevétele).
- Óvodán belüli szociális ellátások megszervezése (ingyenes étkezés, játék-és ruhanemű gyűjtés).
- Ha szükséges egészségügyi szűrővizsgálat soron kívüli megszervezése.
- Tájékoztató, gyakorlati segítséget nyújtó előadások szervezése szülők részére.
- Gyermekelhelyezési perben állásfoglalás a gyermek mindenkori érdekét szem előtt tartva.
- Titoktartás a gyermekekkel kapcsolatos információkat illetően.
- Igazolatlan hiányzás jelentése. (öt igazolatlan nap után a területileg illetékes gyermekjóléti szolgálat, 10 nap után a szabálysértési hatóság, 20 nap után a területileg illetékes gyámhatóság értesítése)

Gyermekvédelmi felelős feladatai:

-
- ✓ A szülők írásbeli tájékoztatása munkájáról, elérhetőségéről.
 - ✓ Rendszeres munkakapcsolatot alakít ki a „nyilvántartott” gyermekek óvodapedagógusaival.
 - ✓ Tájékoztatót ad a szülők részére a gyermekvédelmi feladatot ellátó intézményekről.
 - ✓ Rendszeresen figyeli a gyermekvédelemmel kapcsolatos jogszabályokat, arról tájékoztatja a szülőket, kollégákat.
 - ✓ Összehangolja az óvodai gyermekvédelmi munkát.
 - ✓ Nyilvántartja a veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyermekeket, az intézkedéseket.
 - ✓ Szükség esetén részt vesz családlátogatáson, fogadóórán.

Kapcsolattartás a gyermekvédelmi rendszerben érintett szervekkel:

Balatonfüredi Szociális Alapszolgáltatás Központ

Háziorvos, védőnő

Veszprém Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Balatonfüredi Intézménye

Települési önkormányzatok

Rendőrség

18. A program tárgyi feltételei

Csoportszoba

Gyermekszék
Gyermekasztal
Fényvédő függöny
Szőnyeg
Játéktartó szekrény, polc
Játéktárolók
Élősarok állvány
Gyermek konyhabútor, szobabútor elemei
Televízió, video lejátszó, cd lejátszó
Gyermekfektetők
Bábtartó

Tornaszoba

Bordásfal
Tornaszőnyeg
Trambulin kapaszkodóval
Tornapad
Labdafüldő medence
Greifswald pad
Tükör
Védőháló ablakra

Logopédiai foglalkoztató

Nagy tükör
Asztal
Szék
Szőnyeg
Szekrény

Készségfejlesztő játékok, eszközök

Játszóudvar

Homokozó

Babaház

Mászóka

Hinta

Libikóka

Rugós játék

Kerti kombinált asztal-pad

Csúszda

Veteményes magas ágyás

Játéktároló faház

Udvari játékok (homokozó eszközök, munka jellegű tevékenységek eszközei, sporteszközök)

Udvari szeméttároló

Komposztáló láda

Gyermeköltöző

Öltözőszekrény

Törölközőtartó

Falipolc

Fényáteresztő függöny

Gyermekmosdó, WC

Falitükör

Fali polc

Higiéniai eszközök

Térelválasztó függönyök

Nevelői iroda

Irattartó szekrények, polcok
Könyves szekrény
Íróasztal
Irodaszék
Pedagógiai szakkönyvkészlet, folyóiratok (magyar és német nyelvű)
Szemléltető eszközök
Fénymásolható feladatlapok, színezők
Ikt eszközök
Fénymásoló
Lamináló gép
Ragasztópisztoly
Fényáteresztő függöny
Tároló dobozok

Tevékenységszervezési eszközök

Játék, játékba integrált tanulás

Képességfejlesztő társasjátékok, kártyák
Építő, konstruáló játékok
Szerepjáték eszközei (fejdíszek, plüss állatok,
Műanyag élelmiszerek, babakocsi, bölcső, vasalóállvány,
Konyhai edények, baba, öltöztető ruhák stb.
Játék autók, járművek

Mese, vers

Mesekönyvek (magyar és német nyelvű)
Bábparaván, bábok gyermek és felnőtt kézre (kesztyű és ujjbábok),
síkbábok

Ének, énekes játékok, zenehallgatás

Fejdíszek

Ritmus hangszerek, dobok, csengők, triangulumok

Furulya

Rádiósmagnó, cd-lejátszó, hanghordozók (magyar és német nyelvű)

Külső világ tevékeny megismerése

Ismeretterjesztő könyvek, videokazetták, kártyák (magyar és német nyelvű)

Termésgyűjtő kosarak, edények, vázák

Szemléltetőképek

Akvárium teknősökkel

Nagyítók, távcsövek

Dekorációs textíliák, eszközök, újrahasznosítható anyagok

Munkajellegű tevékenységek eszközei

Gyermekásó, kapa, gereblye, öntözőkanna, lombseprű, hólapát, gyermekseprű

Gyermektalicska, szekér

Gyermek sodrófa, vágódeszka

Ábrázolótevékenység eszközei

Gyurma, agyag, gyurmatábla, süteményformák

Textilhulladék

Gyermekragasztó, olló, formalyukasztó

Formasablonok

Különböző technikát lehetővé tevő színespapírok, rajzlapok

Különböző vastagságú zsírkréták, színes ceruzák

Filc- és rostiron, festékek, ecsetek

Fénymásolható színezők

Mozgás

Mozgásfejlesztő eszközök (labdák különböző méretben, ugrálólabdák, babzsákok, egyensúlyozó tölcserék, zsámolyok, masszírozó párnák, egyensúlyozó lépegető vödör, félgömb, kombinált akadálypálya, óriás ernyő, alagút, hullahopp karika, kötél, szalagok, Twister járgány)

Speciális fejlesztő eszközök egyedi beszerzése az SNI szükségletek szerint történik.

Német nemzetiségi nevelés

Egyedi bábok

Népviselői öltözék felnőtt és gyermek méretben